

СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА III ● БРОЈ 21 ● АВГУСТ 2017. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ПАЛИЛУЛА
АЛЕКСАНДАР ЈОВИЧИЋ
Подједнак развој
и лијеве и десне
стране Дунава

ГРАДОНАЧЕЛНИК КРАЉЕВА
ДР ПРЕДРАГ ТЕРЗИЋ
За привредни
препород потребан
бољи урбанистички план

СВЕТИЊА САГРАЂЕНА У ВРИЈЕМЕ КРАЉА МИЛУТИНА ДОСТОЈНО ПРОСЛАВИЛА ЈУБИЛЕЈ

МАНАСТИР КРУПА чувар православља 700 година

ЛИНТА: МАТИЦА ТРЕБА ДА ПОМОГНЕ ОПСТАНАК ДАЛМАТИНСКИХ СРБА НА ВЈЕКОВНОМ ПРОСТОРУ

52. КОЧИЋЕВ САБОР

За Јаблана
рогове укрстило
30 љутих
мегданџија

АЛЕКСАНДАР ТРБОВИЋ

Црвена звезда
(Ново Обилићево)
била је симбол
српства у
западној
Славонији

У БЕОГРАДУ ОБИЉЕЖЕН ДАН НЕСТАЛИХ ЛИЦА

Нема правде за српске
жртве док год постоје
плоче „За дом спремни”

АН НЕСТАЛИХ

У МАНАСТИРУ ЈАСЕНОВАЦ ОБИЉЕЖЕН ПРАЗНИК СВЕТИХ НОВОМУЧЕНИКА ЈАСЕНОВАЧКИХ

ВЛАДИКА ЈОВАН: Велика субота нигдје се тако не осјећа као овдје и на гробу Господњем!

УВОДНИК

» Пише: Трифко Ђоровић

Плоче и Јасеновац

Неки дан уочи празника Светих јасеновачких новомученика у јавности у Хрватској се распламсала полемика око плоче са натписом „За дом спремни“, која је првобитно постављена у Јасеновцу. Читава расправа након преговора представника ХОС-а и хрватске Владе окончана је селидбом плоче из Јасеновца у Новску. Хрватски медији су тако данима писали патетичне репортаже чија је суштина да представници ХОС-а даноноћно дежурају поред плоче плашећи се да је неко не уништи. Било је и гласова разума који су се запитали да ли садржај плоче са усташким покликом има исто значење без обзира гдје се налази?!

У таквој атмосфери Срби из разних крајева окупили су се на хумци испод које почивају мошти мученика, а која се налази у оквиру Спомен-подручја Јасеновац. Након сјечења славског колача многи вјерници упутили су се до споменика да запале свијеће у његовом подножју. Међутим, тамо их је сачекало изненађење. Испод табле са познатим стиховима Ивана Горана Ковачића из поеме *Јама* био је положен један полуосушен вијенац, а на траци исписана порука: „У спомен на све жртве тоталитарних режима – ХДЗ.“

Порука у којој су у исту раван сврстани јасеновачки новомученици и усташки злочинци од стране владајућег ХДЗ-а гаси наду и највећим оптимистима да може доћи до истинског искорак у односима српског и хрватског народа.

Напоменимо и да су аутобуси из Србије без икаквог разлога задржани на Граничном прелазу Бајаково пуна два сата, па многи који су се упутили на литургију у манастир Јасеновац стигли су тек на њен крај. Ипак, поред свих непријатности требало би више да се бавимо собом. Колико је Срба икад посетило Јасеновац, шта ми уопште знамо, шта знају наша дјеца? Имамо ли право да ништа не предузимамо иако добро знамо да су усташе приликом повлачења уништиле већи дио документације, а комунисти по завршетку Другог свјетског рата са земљом сравнили остатке логора?

Једноставан одговор нам је и ове године дао владика славонски Јован. Он се најприје запитао „гдје су велики борци за правду и истину да обиђу стратишта“, а потом описао реалност по којој се о Јасеновцу брину три монахиње из тамошњег манастира које свакодневно са кадионицом обиђу стратишта на цијелој Доњој Градини. Владика је послао и јасну поруку свим Србима.

„Када у Београду буде улица или макар једна плоча на којој пише „Јасеновац“, то ће бити знак да се нешто промијенило. Потрудимо се.“

САЈТ ХРВАТСКИ ОСЛОБОДИЛАЧКИ ПОКРЕТ ШИРИ ЖЕСТОКУ МРЖЊУ ПРЕМА СРБИМА

За усташке портале Миодраг Линта је српски Бин Ладен!

Портал *Хрватски ослободилачки покрет* (ХОП) један је у низу усташких портала који шири отворену и страшну мржњу према преосталим Србима у Хрватској и протјераним Србима изношењем бескрупулозних лажних измишљотина.

Основала га је група жестоких србоборца или боље речено усташа. Назив

Хрватски ослободилачки покрет порталу је додјелила по истоименој усташкој терористичкој организацији, коју је основао један од највећих злочинаца у историји људске цивилизације Анте Павелић у Буенос Ајресу 1956. године.

Наведени портал отворено велича геноцидну НДХ и бестидно позива на линч Срба који се не одричу свог на-

ционалног и културног идентитета и који се боре мирним путем за људска и национална права свог народа у Хрватској.

Посебно је на мети председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта кога усташки портал *Хрватски ослободилачки покрет* назива, између осталог, главним српским терористом и српским Бин Ладеном.

Такође, износи лаж да је Линта вођа Бироа Крајине у Београду.

Постојање наведеног и многих других србоборачких и нацифашитичких портала само је један у низу доказа да темељ данашње Хрватске није антифашизам.

Због ограниченог простора објављујемо само два текста са портала ХОП. **С.К.**

Српски Бин Ладен Миодраг Линта слободно се креће по Хрватској крај наше полиције

Биро Крајине је организација названа „крајишка влада у избјеглиштву“. Подржана је политички и новчано од државе Србије. То у преводу значи да будућа чланица ЕУ подржава државни тероризам. За вријеме домовинског рата САО Крајина била је великосрпска политичка организација која је направила незапамћен геноцид над Хрватима.

Умјесто да Хрватска блокира Србији приступ унији док се Биро Крајине не угаси и престане финансирати државни тероризам, Хрватска преко своје неспособне полиције допушта улазак Миодрага Линте, главне полуге тог тероризма у Хрватску, шетњу по Војнићу, мјесту српског концентрационог логора, у којем на крају је нестала прошли „дједан“ хрватска застава, скинута са зграде „опћине“, 20 метара од неспособне полиције.

Чија је то полиција министре?

Када би у Хрватску дошао Шешел, дигла би се држава на ноге. По чему је долазак Линте мање опасан?

Сигурно би САД „толерирале“ посјете Бин Ладена својим присташама...

Због чега полиција не распореди специјалне снаге на Бановину за вријеме лета док њоме крстаре свакојаки српски злотвори дошли из Србије без икакве контроле?

По Вргинмосту се слободно шета српски злотвор Миле Гологужа, дошао из Србије ових дана, један од главних српских стражара у концентрационом логору Војнић, који је логораше водио босе и голе на брање кукуруза у зими, пребијао логораше, а у том крају судске поступке тада је водио Никола Сужњевић, који без посљедица живи у том крају, док кћер и жена дрмају социјалном службом. То је истина о неспособној полицији и корумпира-

ном правосуђу. Дошао је злотвор Гологужа показати свима да му оваква полиција у Вргинмосту ништа не може, а српски терорист Сужњевић је сретан поново видјети свог пријатеља терористу из Србије.

Што раде наше тајне службе? Дозвољавање окупљања српских терориста из Србије на терену највећег погрома на Хрвата је издаја националних интереса и угрожавање сигурности земље.

Наша специјална полиција бави се хосовцима, који су бранили земљу, правашима који су се супротставили великосрпском линчу, а који нису никаква „угроза“ националној сигурности, док „тијеком“ окупљања српских четника на Бановини „нитко“ се није сјетио послати бар специјалну полицију на тај терен.

WWW.HOP.COM.HR/2017/08/02/SRPSKI-BIN-LADEN-MIODRAG-LINTA-SLOBODNO-SE-KRECE-PO-HRVATSKOJ-KRAJ-NASE-POLICIJE/

Терорист Линта и Пуповац у српским медијима покренули нову хајку и пљачку Хрватске

На истом порталу ХОП 17. августа освануо је текст са насловом *Терористи Линта и Пуповац у српским медијима покренули нову хајку и пљачку Хрватске*.

Уредништво сајта је заправо покушало да анализира и одговори на текст објављен у београдском дневнику *Блиц*, који је у прошлом броју пренио и наш лист *Српско коло* на страни 10. У том тексту председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта представио је само неке од обиља кршења закона и међународних конвенција којима је хрватска држава наставила процес тихог егзодуса својих грађана српске националности.

И овога пута Линта је

представљен као „терориста и вођа „владe Крајине у избјеглиштву“, стручног назива *Биро Крајине*. Због ограниченог простора издвојили смо поједине одговоре којим је ХОП покушао да оправда отимање српске земље.

•••

У Вргинмосту је у то вријеме била једна ситара бабушкара Врба, која је посредовала у крвопородаји српских некретнина, лажирала је цијене кућа, заједно с лојовима из АПН-а, на уредно поштом и јуномоћима из Србије, а пљачкала се хрватска држава, а не Срби, лажљиви Линта. Од силне пљачке истиа је у Сеници најправила ланац џекарна, па када су Срби видјели

што ради, сјавили су њеном сину, којем је све то куйила, љуку у уста... Толико о угрожености. Данас се преостале куће продају по пар „тисућа“ куна, што значи да су тада могле коштавати знатно мање, а продавале су се као да су у Зајребу! Вјерујете ли у цијену од 50.000 ДМ послије рата? Лажљивац Линта и екипа заправо бране свој криминал и ојеш би пљачкали Хрватску!

•••

У РС Хрвати пљачају порез на земљу, па када продају имања, прво шај ду! шребају погмирију... Срби у Хрватској не пљачају ништа.

•••

Што укучно сапледано рећи о овом памфлету? Треба живје-

ћи у Србији и мушти Хрватској. Све што вриједи за Србе у овом случају вриједи и за Хрватске. Ако шоме догамо 1/3 порушене земље од стране Линтиних манијака, 17.000 убијених Хрватца, опрости, очисти се овдје ради о новом великосрпском пројекту. За своје куће још динама Срби не пљачају комуналне накнаде као остали грађани Хрватске, њихове шикаре раширићавају комуналци. Да ипак нешто раде у Србији, одавно би добили „оврхе“. Зашто се боје пореза на некретнине, јер ће се на тај начин коначно погмирију 20-годишњи ду.

WWW.HOP.COM.HR/2017/08/17/TERORIST-LINTA-I-PUPOVAC-U-SRPSKIM-MEDIJIMA-POKRENULI-NOVU-HAJKU-I-PLJACKU-HRVATSKE/

СРПСКО КОЛО

Оснивач и издавач: *Савез Срба из региона*
Главни и одговорни уредник: Трифко Ђоровић
Лектор: Сања Вуковић
Веб администратор: Милосав Шапић
Редакција: Весна Вуковић, Сњежана Станишић, Јелена Рокнић, Жељко Ђекић и Јована Јакшић
Адреса: Краљице Марије 47, Београд
Дописништво: Булевар Ослобођења 26, Нови Сад
Мејл: srpskokolo@ssr.org.rs
Телефон: 011/3820-250, 021/6613 600
Сајт: www.ssr.org.rs
Тираж: 30.000 примјерака

Дизајн и прелом: Студио Хум, Барајево
Штампа: Штампарија Графопродукт
Десанке Максимовић 52, Нови Сад
Лист излази посљедњег дана у мјесецу.
Рукописи и фотографије се не враћају.

ISSN 2466-3476

Штампање
Српског кола
помогло је
Министарство
културе и
информисања
Републике Србије
и Управа
за сарадњу
с дијаспором и
Србима у региону

ПРЕДСЈЕДНИК СРБИЈЕ УПОЗНАО ЈАВНОСТ СА КОНКРЕТНИМ ПРОЈЕКТИМА КОЈИ ЋЕ БИТИ ФИНАНСИРАНИ ИЗ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Вучић: Помоћ за Србе у РС и ФБиХ – 5,5 милиона евра

Србија ће са око 5,5 милиона евра помоћи општине у Републици Српској, као и општине у Федерацији Босне и Херцеговине у којима претежно живе Срби. Ово је главни закључак састанка председника Србије Александра Вучића с председником Републике Српске Милорадом Додиком, као и са председницама Влада Србије и Републике Српске Аном Брнабић и Жељком Цвијановић.

Председник Вучић је рекао да су донијете одлуке о више пројеката подршке и помоћи народу и институцијама РС, најављујући да ће Србија финансирати изградњу вртића у Требињу и Брчком, као и студентско-ћачког дома у Власеници. Биће реконструисане и улице на Палама, спортске дворане и трг у Источном Сарајеву, а предвиђена је и санација моста преко Дрине између Зворника и Малог Зворника.

– То је око четири милиона евра, а Србија ће пружити подршку и општинама у Федерацији које су настајале претежно српским становништвом, попут Грахова, Дрвара, Петровца и Гламоча са милион евра за разне пројекте – нагласио је председник Вучић.

– Укупно ће то бити око пет и по милиона. Управо захваљујући Србији, Сребреница је сада велико градилиште, а мост Љубовија-Братунац је у завршној фази.

Вучић наглашава и да Србија нема већих брига када је ријеч о економији, поновивши да је највећи проблем да сачувамо мир и стабилност.

– Наш народ живи сиромашно и тешко, и када нам буду плате и 600 евра биће сиромашнији од многих у Европи, али да ли је боље него што је било и да иде у добром смјеру нема никакве сумње и зато кажем да немамо превеликих брига, јер смо стабилизовали стање јавних финансија, што је било најтеже – рекао је Вучић.

У том смислу, навео је да је Србија имала више ди-

ректних страних инвестиција него четири земље и једна територија Западног Балкана.

– Ако имамо двије милијарде, БиХ у цјелини 380 ми-

лиона, Албанија око 270, па рачунајте редом... Ово су званични подаци – прецизирао је председник Вучић.

Председник РС Милорад Додик рекао је да је задовољан састанком и истакао да је ово период најбоље сарадње Србије и Републике Српске која се мјери конкретним пројектима.

– Сви пројекти које смо ми кандидовали су прихваћени од стране премијера и председника Србије – рекао је Додик.

Председница Владе Србије Ана Брнабић подсетила је на инфраструктурно повезивање са Републиком Српском и изградњу брзих саобраћајница, прије свих до Бијељине, а у том смислу поменула мост Љубовија-Братунац. Премијерка је рекла и да очекује да ће Влада Србије ускоро усвојити предлог закона о Националној академији за јавну управу, што ће, како је истакла, бити јако важно за прављење ефикасне јавне управе у служби грађана и привреде. **СК-АГ**

ФОРМИРАН ТИМ ЗА ПИСАЊЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Формиран је тим од неколико људи који ће радити на писању Декларације, која ће обухватити право на употребу српског језика и ћириличног писма, право на изучавање и његовање српске културе, право изучавања српске историје и његовање српске слободарске традиције, очување националне географије, право на очување и заштиту српског културно-историјског наслеђа и право на информисање на српском језику.

Тим планом би се регулисало конкурсно финансирање од стране Управе за дијаспору и Србе у региону.

– Радили бисмо и на уједначавању школских програма из српског језика и књижевности, историје и географије, организовању унакрсних ћачких екскурзија у Србији и РС и омладинских ћачких и студентских кампова – рекао је Вучић, назначивши да су сви конкретни програми могући захваљујући томе што је Влада Србије, закључно са августом, односно грађани, остварила за тачно милијарду евра бољи резултат у буџету од планираног, па имамо могућност да помогнемо колико можемо.

Према ријечима председника РС Милорада Додика, Декларација би можда већ у новембру могла да се нађе пред парламентима Србије и Српске. Оно што је важно за Србе из БиХ и Хрватске и што их боли, јесте стереотип да су они босански Срби и Срби из Хрватске.

ПОВОДОМ ДАНА ОПШТИНЕ ВЛАСЕНИЦА ДОДИЈЕЉЕНО ПРИЗНАЊЕ ЗА ЗАСЛУГЕ У РАЗВОЈУ САРАДЊЕ СА СРБИЈОМ

Владимиру Божовићу уручено највеће општинско признање – Златни грб Власенице

Пологањем цвијећа на Војничком гробљу, литургијом у Цркви Светих апостола Петра и Павла, ломљењем славског колача и Свечаном сједницом Скупштине општине обиљежен је Дан општине Власеница. На Свечаној сједници додијељена су општинска признања.

Начелник Власенице Мирослав Краљевић додијелио је највеће општинско признање *Златни грб општине Власеница* Владимиру Божовићу, изасланику председника Србије Александра Вучића, за изузетне заслуге у развоју сарадње и пријатељских односа општине Власеница са институцијама Србије.

Исто признање уручено је и председнику компаније *Боксид* из Милића Рајку Дукићу, за изузетне заслуге у стварању и развоју Власенице.

Признање *Грб општине Власеница* додијељено је де-

» Владимир Божовић и Мирослав Краљевић

кану Пољопривредног факултета у Источном Сарајеву Весни Милић, Полицијској станици Власеница, те привредницима Будимиру Комленовићу и Александру Ђурићу.

Начелник општине најавио је реализацију бројних пројеката у области инфра-

структуре, станоградње, индустрије и друштвеног стандарда, а посебно је издвојио изградњу Студентског дома Србија, који ће финансирати Влада Србије. **СК**

Охрабрујућа порука српским повратницима

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта поздравља најаву председника Вучића да ће Србија помоћи општине у Српској, као и општине у Федерацији БиХ у којима претежно живе Срби (Дрвар, Гламоч, Грахово и Босански Петровац).

– Посебно је важна помоћ коју ће добити четири западнокрајишке општине са српском већином у Федерацији БиХ јер српски повратници тешко живе због политичке дискриминације коју води федерална власт у Сарајеву и кантонске власти у Ливну и Бињацу – навео је Линта.

Он оцјењује да су Срби у Федерацији БиХ грађани другог реда јер не могу да се запосле у федералним институцијама и не могу остварити основна људска права.

– Због тога је веома важно да Србија и Република Српска кроз различите пројекте помогну опстанак српског народа у наведене четири општине, али и да помогну српске повратнике у осталим западнокрајишким општинама у Федерацији БиХ, гдје су у великој

мањини и налазе се у тешкој социјалној-економској ситуацији (Сански Мост, Босанска Крупа, Бињац, Кључ, Купрес, Доњи Вакуф, Јајце...). Једнако је важно помоћи и преостале Србе у западној Херцеговини и другим дијеловима Федерације БиХ – указао је Линта.

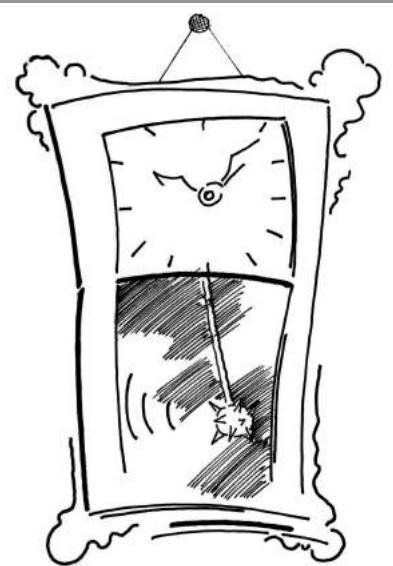
Линта истиче да конкретну помоћ од Србије очекују и општине са српском већином у Хрватској, али и повратници који тешко живе у општинама гдје су у мањини на подручју Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Славоније и Барање.

– Преостали Срби у Хрватској, као и њихови сународници у Федерацији БиХ, грађани су другог реда јер хрватска власт крши њихова људска права и Уставни закон о правима националних мањина којим се гарантује запошљавање у јавном сектору. Такође, Хрватска ништа не чини да помогне економски развој крајишког подручја а истовремено систематски спречава улазак српског капитала и отварање српских фирми у којима би могао да се запосли дио српских повратника – напомиње Линта.

СЛИЈЕПИ ПУТНИК

АУТОР: НИКОЛА ВУКОБРАТ – ВУК

Vuk

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ:
ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

Више хиљада вјерника, свештенство СПЦ, представници власти Србије и Хрватске окупали су се 28. августа 2017. године у подножју Велебита, како би прославили 700 година постојања манастира Крупа, који се налази у сјеверној Далмацији, код Обровца.

Свету архијерејску литургију предводио је митрополит загребачко-љубљански Порфирије, а осим доскорашњег епископа далматинског, а сада новоизабраног епископа зворничко-тузланског Фотија, заслуживали су и епископ горњокарловачки Герасим, епископ славонски Јован и епископ франкфуртски, све Њемачке и сада новоизабрани бихаћко-петровачки епископ Сергије. Препуна манастирска црква није могла да прими све вјернике, па су многи од њих литургију испратили у манастирској порти или испред ње.

Свечано обиљежавање почело је дан раније када је одржано вечерње богослужење, а након литургије одржан је богат културно-умјетнички програм.

МЈЕСТО МИРА И ПОМИРЕЊА

Присутним вјерницима обратио се епископ далматински Фотије, који је поручио да српски народ мора поштовати своје светиње и манастире.

– Браћо и сестре, велика је духовна радост бити данас овдје. Морамо бити заједно и показати да смо народ православни, хришћански и Божији – рекао је епископ Фотије и

Прослављено 700 година постојања манастира Крупа

додао да је ово вријеме благослова и праштања.

– Овај је манастир већ 700 година утјеха и прибјежиште и великим и малим, ученим и неуким, владикама и владарима, многим путницима и намјерницима који све до данас долазе овој светињи тражећи дубљу тајну живота и трачак бесмртности – рекао је владика Фотије и изразио жељу да Крупа и будуће буде мјесто мира и помирења.

Након свете архијерејске литургије, присутне је поздравио и епископ Сергије истакавши колико је тешко пронаћи праве ријечи које би описале ово велико чудо Божје.

– Данашњи дан у ствари је други Васкрс јер данас је Богородица узнесена на небо, не само душом, него и тијелом – поручио је владика Сергије.

» Васка Радуловић

Још од раног јутра народ се почео сабирати око своје светиње. Велики број њих дошао је и из иностранства. Мирка Будимира пут је довео из Енглеске, гдје је и рођен.

– Моји су из Лије па, иако сам рођен у Енглеској, често долазим овамо код рођака и срце ми је пуно. Кад се вратим кући толико тога ћу моћи да им испричам о свему овоме. Овако нешто у Крајини нисам до сада видио – прича Мирко.

ЧУВАРИ ТРАДИЦИЈЕ

У манастирској порти сусрећемо више људи у народним ношњама. У разговору прекидамо Санелу Мирковић и Мирку Милаша. Радо пристају на заједнички снимак. У међувремену из разговора сазнајемо да је Мирко рођен у Врлици и да је један од чланова *Чувара Христова гроба*.

– Ријеч је о обичају који се у цркви у Врлици одржава од Великог петка до недјеље. У недјељу на Васкрсење славимо тај дан заједно. Ручамо и идемо својим кућама. До та-

да, та три дана смо у цркви и чувамо Христов гроб – прича овај стамени момак, који нам описује како су дан пред ову светковину *Чувари Христова гроба* обишли манастир Драговић у Цетинској Крајини, а нису пропустили ни да приликом обиљежавања 400 година Богословије у манастиру Крка присуствују и том догађају.

– Ова три манастира су стубови православља и то нам је увијек на уму. И не само нама који носимо ову униформу, већ свима онима којима је овај дио Далмације у срцу – наставља Милаш и додаје да одјезду коју он и његових 15 момака имају могу носити само они привилеговани, а један од услова је да си рођен у Врлици или њеној околини.

ШЕЋЊА КРОЗ КУЛТУРНУ БАШТИНУ

Санела је већ 18 година чланица КУД-а *Крајина* из Београда и рече нам да је са овим друштвом пронијела пјесму, игру и обичаје ових крајева не само у региону, већ много шире приликом разних гостовања.

– Мени је драго што сам чланица КУД-а *Крајина* и што одржавамо наше обичаје – рекла је Санела и напоменула да је КУД *Крајина* основано сада већ далеке 1996. године, непуну годину од егзодуса.

– Радил смо у доста тешким условима, данас су нешто бољи, али право разумјевања за оно што чинимо, нажалост, још увијек немамо – рекла нам је ова станица Крајишкиха.

Недуго затим, кроз шпа-

лир *Чувара Христова гроба*, ка подијуму поред ријеке Крке, упутили су се владике, свештеници и други званичници како би испратили пригодан, али добро припремљен културно-умјетнички програм.

– Далмација је земља Христовога, овдје су *Јеванђеље* Христово проповиједали Свети апостоли Павле Тит и Јермије. Овдје, на овом мјесту, жуљевите руке наших светих предака сазидале су и Крупу. Остављајући и нама вјечни спомен својој вјери за коју су и живјели. Благослов краља Милутина данас је са нама. Зато смо благодарни светородној лози Немањића јер ово мјесто и ова светиња свједоче њихову и нашу вјеру хришћанску. У Далмацији никада није било лако остати православни Србин. Христос нас позива да будемо мудри као змије и безазлени као голубови – одсјечним гласом и још бољом интонацијом Васка Радуловић, водитељка програма из Полаче код Книна, најавила је његов почетак, провлачећи кроз то и наступ КУД-а *Крајина* са обичајима из сусједне Лије – вучарењем и *Глувим личким колом*.

Од тог тренутка до краја програма смјењивале су се нумере једна за другом, праћене бурним аплаузима, осмијесима, али и понеком сузом. Ово посљедње посебно је било изражено приликом извођења пјесме *Смрти мајка девет Јујовића*, коју је маестрално интерпретирала Светлана Спајић.

Глумац Милан Бардаш рецитовао је пјесму *Човјек, камен, ријека*, сваком ријеч-

ју погађајући просторе око манастира Крупа. КУД *Крајина* на кратко нас је одвело до сусједне Босанске Крајине *Итрама са Грмеча*. Са пуно емоција Јово Миљевић говорио нам је пјесму о свом дједу, а сплетом игара из Србије КУД *Велико коло* из Новог Сада подигло је многобројну публику на ноге.

Розгање је обичај овог краја на који нас је подсјетила мушка пјевачка група КУД-а *Крајина*, а најстарије учеснице програма, Мира Зеленовић и Љубица Баришић, чланице пјевачке групе КУД-а *Извор Цетине – Цивљане*, својим гласовима одвеле су нас на тренутак у Цетинску Крајину.

Из оближњих Мушковаца са својим диплома стигао је Обрад Милић, а из Грачаца гуслар Саша Лукић, подсјетивши својим извођењем на стара времена када су се ови народни инструменти налазили готово у свакој кући и уз које су, уз јуначке пјесме, ставале многе генерације. Културно-умјетнички програм завршен је *Голубићким колом*, али не оближњег истоименог села, већ оног поред Книна.

Игуман Гаврило искористио је прилику да, у паузи између нумера, свима онима који су помогли обнову манастира преда захвалнице пред неколико хиљада људи који су пратили програм.

ГДЈЕ СМО И КАКО ДАЉЕ?

По завршетку програма, у једној од просторија у манастирској порти, великодостојници Српске православне цркве и званици, прије свих они који се баве

МИРА НИКОЛИЋ: СИМБОЛ СРПСКЕ СЛОБОДЕ

– Трајање манастира Крупа, прављеног, рушеног, па опет грађеног, симбол је опстанка српског народа на овом простору. Ово величанствено здање је један риједак споменик културе, нешто што представља културно наслеђе свију нас и мислим да овдје не треба да посебно истичем улогу Српске православне цркве у очувању културног, вјерског и националног идентитета Срба у Хрватској. Због тога ће и матица помоћи на овом плану, како би културно благо било заштићено и било залог за будућност – рекла је Мира Николић, амбасадорка Србије у Хрватској, наводећи да је управо по питању преговора о повратку културног наслеђа највише урађено у билатералним односима са Хрватском.

– Положај Срба у Хрватској оптерећен је наслеђем из Другог свјетског рата и поготово из деведесетих година прошлог вијека. Међудржавна комисија за заштиту мањина није се састала још од 2015. године. Мислим да је договор председнице Хрватске и председника Србије у Суботици 26. јуна прошле године, када је потписана Декларација о унапређењу односа и рјешавању отворених питања, добар пут, јер обје државе треба да изграде друштво гдје ће се људи мјерити по њиховим вриједностима, а не по неким стварима из прошлости – истакла је амбасадорка Србије у Загребу.

опстанком цркве, али и српског народа на овим просторима, у једној опуштенијој атмосфери размијенили су искуства о томе како и на који начин унаприједити њихов живот.

Милорад Пуповац, председник Српског народног вијећа из Загреба, захвалио се владици Фотију, игуману Гаврилу, градоначелнику града Обровца др Анти Жупану и представницима Министарства културе Хрватске због тога што ова светиња живи животом који је јединствен, али и због порука послатих са овог мјеста.

САН ИГУМАНА ГАВРИЛА

Др Марко Николић, помоћник директора Управе за сарадњу са црквама и вјерским заједницама Владе Србије, обратио се присутнима са молитвеном жељом срца да их пресвета Богородица увијек окрепљује, охрабрује и надањује. Он је у име Управе игуману Гаврилу предао пригодан поклон.

И ове године, као и свих претходних, позиву да прису-

ЗВАНИЦЕ СТИГЛЕ СА СВИХ СТРАНА

Обиљежавање овог великог јубилеја осим више хиљада вјерника окупило је и многе званичнике јавног живота. Свечаности су присуствовали амбасадорка Србије у Хрватској Мира Николић, конзул Србије у Ријеци Горан Петровић, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта, помоћник директора Управе за сарадњу са црквама и вјерским заједницама Владе Србије др Марко Николић, замјеник Покрајинског секретара за културу, јавно информисање и вјерске заједнице у Влади АП Војводина др Небојша Кузмановић, изасланица председника Хрватског сабора Бранка Јуричев-Мартинчев, секретар Министарства културе Републике Хрватске Ивица Пољичак, саборски заступник и председник СДСС-а др Милорад Пуповац, саборски заступник Борис Милошевић, градоначелник Обровца др Анте Жупан, председник општине Инђија Владимир Гак са сарадницима, као и начелници српских општина у сјеверној Далмацији (Предраг Бурза из Ервеника, Горан Рељић из Кистања) и многи други.

ствује слави одазвао се и градоначелник Обровца хрватске националности Анте Жупан, општине у којој је смештен манастир Крупа.

– Шести мандат сам градоначелник Обровца и сјећам се доласка игумана Гаврила у Крупу. Он ми је једном приликом испричао да је након два-три дана по до-

ласку сањао да завија чопор вукова и да је окупио манастир. Тада се пробудио и заиста су вуци завијали око манастира. Дакле, вукови увијек могу доћи, али немају такву слободу понашања у свим временима једнако. Према томе, ја се надам да вукови више неће долазити и да неће завијати и кварити сан игуману Гаврилу – на врло сликовит начин описао је градоначелник Обровца стање прије 17 година.

Пред разилазак гостију присутнима се још једном обратио владика Фотије. У емотивном говору навео је да га овдје више физички неће бити, пошто прелази за епископа тузланско-зворничког, али да ће дио његове душе остати у врлетима овог дијела Далмације. Он се захвалио свима који су помогли да се овај манастир обнови и на овакав начин прослави седам вијекова постојања.

ДИРЕКТОР АРХИВА СПЦ ОТКРИВА ЗАНИМЉИВОСТИ ИЗ ИСТОРИЈЕ МАНАСТИРА КРУПА

Архимандрит Герасим Зелић сачувао српско културно благо

ПИШЕ: РАДОВАН ПИЛИПОВИЋ

Манастир Крупа, подно Велебита, налази се недалеко од села Жегара, а назив је добио по истоименој ријечици. Крупа је најстарије православно монашко станиште (управо: обитељ) сјеверне Далмације. Према сачуваној, а записаној традицији у XVI-II вијеку, у Летопису Симеона Кончаревића, далматинског епископа, манастир су основали 1317. године избјегли калуђери из манастира Крупа, који се налази у долини ријеке Врбас у Босни (данас Епархија бањалучка). Географска регија у којој се налази далматинска Крупа назива се Буковица и представља крашку рељефну цјелину, знатно удаљену од мора, која у Далмацији представља прелазну зону према дубљем континенталном залеђу Балканског полуострва. Буковица је историјски обухватала на десетине православних села у ширем троуглу између Равних Котара, планине Велебита и града Книна.

КО СУ „МОРОВЛАСИ“?

На то српско и православно становништво су у свим ратовима против Турака власти Млетачке Републике могле да рачунају, ослањајући се на њега врло радо. У западним изворима Србе ових простора називају „морлацима“, „моровласима“ или просто „власима“, али сва њихова култура, језик и обичаји су далеко од оног романског етничког супстрата, иако би представници различитих историјских школа најрадије жељели да народ који је дао харамбаше Јанка Митровића, Стојана Јанковића и остале јунаке прикаже некако другачијим и сасвим различитим од Срба. Савремени извјештаји млетачке провинције, такође, веома рано идентификују становништво велебитског била као припаднике „српске вјере“, што говори подједнако о њиховом, како вјерском, тако и етничком идентитету, укључујући и организацију српске народне аутокефалне цркве. Становници манастира Крупе и околине, по једном опису из 1553. године, јесу „народ српске вјере и јеретичке“, тј. „sono gente de fede serviana et eretica“. (Com-

» Герасим Зелић

missiones et relationes venetae, tomus II, collegit et digessit Simeon Ljubić, Zagrabiae 1877, стр. 254)

У Драгоманском архивском фонду Млетачке Републике, који се чува у Задарском архиву, постоји доста такзованих „писама крајишничких“, епистоларних извора који свједоче о ћириличној преписци османских великаша са границе са поданицима и подложницима провидура у млетачкој Далмацији. Кроз читав XVII и XVIII вијек, чак и у периодима званичног мира, далматинска међа, „конфин“ или тремећа Аустрије, Млетачке Републике и Османског царства, *Triplex confinium*, била је позорница пограничних инцидената. Радило се најчешће о крађи стоке, отмицама људи, пустошењима поља која су, ако се не намири штета, могли бити повод за озбиљније сукобе, па и ратове између великих сила.

ТВРД КАРАКТЕР ЖЕГАРАНА

Жегар, мјесто поред кога се налази манастир Крупа, налази се близу планинског била Велебита, велике и природне границе између Лике и Далмације, на којој гранична служба у поменутих вијековима, па и данас ако би се успоставила, не би могла савршено да функционише. Хајдуци и ускоци су веома лако по вододелима, пресушеним потоцима и превојима могли да се пребацују са једне на другу страну. Тако у једном писму крајишком, које је упућено у Задар од стране турских власти око 1680. године, читамо да „лу-

пежи Жегарани“ кваре мир између „честитог цара стамболског и свијетлог принчића“, одлазе у Велебит и краду стоку турским поданицима, а праве се невини законима, стојећи на царевом земљи, а радећи заправо у корист принципа и млетачког дужда. Овакво „смућивање Крајине“ свједочи о тврдом карактеру Жегарана, који су умјели да опстану у цивилизацијским сударима Истока и Запада и да упркос суровим физичким, али и суптилним културним притисцима остану вјерни и одани источном хришћанству.

У манастиру Крупа налази се добро очувана ризница у којој су смјештени, класификовани и изложени умјетнички предмети из богослужбеног живота протеклих вијекова. Поред старих богослужбених књига, икона, крстова, свештених сасуда, у ризници је изложено и неколико битних докумената: султанових фермана из XVII вијека, али и докумената који свједоче о животу манастира у познијим стољењима која су услиједила.

РАТ ОПУСТОШИО БИБЛИОТЕКУ

Стару библиотеку у манастиру Крупа инвентарисао је 1958. године, по наводима Љубомира Дурковића-Јакшића, Милан Радека (*Српске библиотеке у северној Далмацији, Гласник СПЦ*, бр. 4 (1977), стр. 87–88). Приликом рада са књижном фондом у Крупи тај инвентар нисмо нашли. У односу на описе из осамдесетих година и раније из прошлога вијека, евидентно је да је рат који је бјеснио у бившој Југославији утицао лоше и на ону културну баштину која се у Крупи налазила, упркос напорима да се ризница и библиотека сачувају.

Наравно, библиотека се уобличила и фондовски употпунила у вријеме чувеног архимандрита Герасима Зелића (1752–1828), који је био епископски намјесник у Боки Которској, велики борац за српске црквено-народне интересе, путник и књигољубац. Познат је по својој аутобиографији, тротомном житију, које је доживјело низ издања.

ЛИНТА: Матица треба да помогне опстанак Срба на вјековном простору

Миодраг Линта, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије и председник *Савеза Срба из региона*, два дана је боравио у манастиру Крупа. Била је ово прилика да се сусретне и разговара са великодостојницима Српске православне цркве, представницима Срба у Хрватској, али и са бројним земљацима који живе на овим просторима или су дошли из Србије, Српске или трећих земаља и увје-

ри се у проблеме са којима се суочавају, као и да размијени идеје на који начин би се ти проблеми рјешавали.

– Манастир Крупа свједочи о готово хиљадугодишњем постојању српског народа на простору сјеверне Далмације, као и снази, отпорности и жељи нашег народа да у тешким временима опстане на овим подручјима. Данашњи велики јубилеј нас инспирише да чувамо наш идентитет и нашу традицију, вјеру и културу.

Поред духовног и културног аспекта веома је важно да Србија, заједно са Хрватском, активно помогне економски развој крајишког подручја кроз низ различитих пројеката у области пољопривреде, туризма и других грана привреде, које су примјерене одређеном подручју. Без економског развоја и економске перспективе биће далеко теже да преостали дио нашег народа опстане на свом вјековном подручју – поручио је Линта.

» Миодраг Линта са Чуварима Христовог гроба у манастиру Крупа

У БЕОГРАДУ ОДРЖАН ОКРУГЛИ СТО НА ТЕМУ ЈАСЕНОВАЦ – АУШВИЦ БАЛКАНА

Грајф: И Нијемци су били шокирани страхотама усташких злочина

Округли сто под називом *Јасеновац – Аушвиц Балкана* одржан је 25. јула у Јеврејском историјском музеју у Београду на коме је уводничар био професор др Гидеон Грајф, главни историчар израелског Института за образовање, документовање и истраживање Холокауста *Шем олам* (ИХСО), који је посљедње двије године посветио истраживању Јасеновца, најбруталнијег и најозлоглашенијег логора за истребљивање од укупно 8 у Другом свјетском рату. Модератор округлог стола био је Александар Гаон, потпредседник СЗЈО.

Председник Савеза јеврејских општина Србије Роберт Сабадош изразио је спремност јеврејске заједнице у Србији да подржи ИХСО, да се након Њујорка и Београда, одржи изложба и научна конференција у Јерусалиму ради јачања веза Срба и Јевреја у одбрани културе сјећања на заједничке жртве у Јасеновцу и НДХ.

БРИСАЊЕ ИСТОРИЈЕ ОПАСАН ФЕНОМЕН

– Оваква тема добар је почетак заједничког рада на томе да Јасеновац у заједничком колективном сјећању буде оно што заслужује, мјесто незаборава, и да српске, јеврејске и ромске жртве које су тамо оставиле своје кости не буду заборављене – поручио је у уводном дијелу Роберт Сабадош, председник Савеза јеврејских општина који сматра да је „то поготово важно осврћући се на тенденције ревизије историје и стварања нових чињеница које су далеко од онога што можемо сматрати историјским чињеницама“.

Радни дио отворила је проф. др Ана Ланговић Милићевић, државни секретар Министарства просвјете, науке и технолошког развоја, која је нагласила важност овакве теме са поруком сјећања на све жртве Холокауста и геноцида над Србима и Ромима и антифашистима, да се никад не заборави, да се никад не понови.

– Гласови стотина хиљада невиних жртава, мушкараца, жена и дјеце, дозивају нас из утробе земље са молбом да не буду заборављени – рекао је професор Грајф.

– Ми, који смо преживјели, морамо из све снаге да подигнемо глас како би се

324 САТА ЋУТАЊА – ЗА СВАКО ИМЕ МИНУТ

За округлим столом говорио је и Јован Мирковић, дугогодишњи управник Спомен-подручја логора Јасеновац. Он је говорио о страдању дјеце у јасеновачким логорима и о изворима у литератури о Јасеновцу.

– Према попису 19.432 дјеце жртава у НДХ тражи 324 сата ћутања за свако име по минути – статистички је израчунао Мирковић. Он је рекао да је постојала табу свијест људи из струке да се баве овом темом и да за сада нема ниједне стручне монографије о Јасеновцу.

за њихово страдање и патње чуло широм свијета. Ми смо овдје да пустимо крик, пошто њихове убице све јаче покушавају да избришу трагове злочина, да поново пишу историју и да изврну чињенице. Штавише, увјерени су да њихов ревизионизам може да успије. Али сигуран сам да нису у праву и да неће успјети. Покушај да се избрише историја Јасеновца личи на сталне покушаје да се укине сјећање на Холокауст, што представља један опасан феномен – подвукао је Грајф.

Он је изразио своју забринутост наводећи да је „тешко повјеровати да је чак и данас, Јасеновац прилично непознат у међународним оквирима, упркос огромној важности за европску и историју самог Холокауста. Важност Јасеновца је значајна из два разлога. Први је да су, по свједочењима малобројних преживјелих, мучења у Јасеновцу било много дијаболскија и демонскија него у Аушвицу и осталим нацистичким логорима, а други разлог је што је логор настао и постојао без учешћа и мијешања њемачких војника и других спољних сила“.

ОКРУТНОСТ НИЈЕ МИМОИШЛА НИ ДЈЕЦУ

– Историја стотина хиљада убијених у Јасеновцу није само историја једне смрти, она је нешто много страшније. То је историја о звјерствима, злу, садизму и нечовјештву. Смрт је сматрана врхунском врједношћу. Злочини су уживали у мучењу својих жртава и стално су изналазили нове начине тортуре и доношења бола. Сама смрт није им била довољна, она је морала да потраје и да изазове болне патње до самог краја. А та окрутност и садизам којима су жртве биле изложене нису обухватале само мушкараце, па чак ни само жене и дјецу, већ и новорођенчад. Усташе су оти-

шле корак даље, имале су чак и дјечије логоре – навео је Грајф и посебно истакао да су „хрватске руке у Јасеновцу прекривене крвљу, и због тога Јасеновац можемо назвати хрватским Аушвицом, или највећом гробницом за Србе, Јевреје и Роме у Хрватској“.

Он је даље објаснио да су „чак и њемачки официри који су посјећивали Јасеновац били згранути бруталношћу коју су у њима видјели. 10. јула 1941, Едмонд фон Хорстенау, њемачки војни аташе у Загребу, написао је у свом извјештају Хитлеру да су њемачке трупе „ниједи свједоци недјела и етничког чишћења усташа над Србима, Јеврејима и Ромима“.

– Историја је попут археологије, чак и хиљаде година нису у стању да сакрију истину. Свијет ће открити истину која се крије дубоко у земљи. Историјска истина и историјске чињенице нам омогућавају да извучемо праве закључке о нашој прошлости, садашњости и будућности, и то је разлог зашто смо се окупили овдје. Не можемо да останемо ниједи и да ћутимо пред оспоравањем истине – закључио је Грајф.

У раду округлог стола учествовали су и експерти за Јасеновац и НДХ попут Јована Мирковића, бивши директор Архива Србије Јован Пејин, аутори више књига о Јасеновцу и Алојзу Степинцу, преживјели дјечији логораш, научни истраживачи Института за упоредно право, Института за политичке студије и Уставног суда Србије.

Међу присутнима био је и Јован Дамјановић, председник Свјетске ромске организације, потомак жртава Борка, Миланко Црепуља, живи свједок, преживјели дјечији логораш из Јастребарског, Гојко Рончевић Мраовић, Владимир Влајић из Аушвицке службе сјећања на Холокауст и други.

БЕСНА ВУКОВИЋ

ИЗРАЕЛ ПОМАЖЕ ДА ИСТИНА О СРПСКОМ СТРАДАЊУ ПРОДРЕ У СВИЈЕТ

Патријарх позван у Јерусалим да учествује на скупу о Јасеновцу

Ужељи да се истина о страдању српског и јеврејског народа прошири на све меријидијане, патријарх Српски Иринеј 8. септембра 2017. године у Патријаршији примио је позивно писмо за боравак у Јерусалиму у периоду од 12. до 15. децембра када ће бити одржана велика научна конференција о страдању српског и јеврејског народа у Јасеновцу.

Позив његовој светости уручио је главни историчар израелског Института за образовање, документовање и истраживање Холокауста Шем олам (ИХСО) професор Гидеона Грајфа.

Осим њега пријему код патријарха Иринеја присуствовали су председник Савеза јеврејских општина Србије Роберт Сабадош, амбасадорка Љиљана Никшић, министар просвјете, науке и технолошког развоја Младен Шарчевић, шеф кабинета Министарства просвјете Марко Попадић, државни секретар Министарства просвјете проф. др Ана Ланговић Милићевић, као и председник и замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у Региону Скупштине Србије Иван Костић и Миодраг Линта.

СВИЈЕТ МОРА ДА САЗНА ПРАВУ ИСТИНУ

Амбасадорка Љиљана Никшић упознала је патријарха Иринеја о активностима које су већ до сада заједнички спроведене, а односе се на одржавање изложбе *Јасеновац – љаво на незаборав*, која је у јануару одржана у Њујорку, а крајем априла и у холу Скупштине Србије у Београду. Она је такође најавила да ће захваљујући Министарству спољних послова и Министарства просвјете, науке и технолошког развоја Владе Србије у сарадњи са јеврејским пријатељима ова изложба бити уприличена и у Јерусалиму у периоду од 12. до 15. децембра 2017. године.

Министар просвјете, науке и технолошког развоја Младен Шарчевић нагласио је да је Србија много добила са потписивањем протокола о сарадњи са Институтом за образовање, документовање и истраживање Холокауста *Шем олам* (ИХСО) из Тел Авива. Он је такође подсетио да је поред овог споразума потписан и Меморандум о разумијевању између Министарства просвјете, науке и технолошког развоја Републике Србије и *Jag Vashem*, меморијалне установе жртава и хероја Холокауста.

– Увијек смо били хендикепирани да предочимо свијету праву истину о Јасеновцу, а један од разлога лежи и у чињеници што се он данас не налази на нашој територији. Зато сматрам да је овај вид презентовања истине о страдању српског, јеврејског и ромског народа најбољи пут да свијет сазна тежину злочина који Јасеновац сврстава у ред логора попут Аушвица, Дахауа, Маутхаузена – рекао је министар Шарчевић.

Председник Савеза јеврејских општина Србије Роберт Сабадош изразио је захвалност Влади Републике Србије на доношењу Закона о реституцији и истакао да Србија и Израел могу заједничким радом допринијети развоју културе сјећања на заједничке жртве у Другом свјетском рату. Сабадош је патријарху Иринеју уручио на поклон књигу *Из колијевке у Јасеновац*, која садржи имена 19.430 дјечака и дјевојчица који су погубљени у логору.

Професор Гидеон Грајф је патријарху Иринеју и министру Шарчевићу уручио своје најновије ауторско дјело, монографију *Аушвиц*. Грајф је намјеру Хрвата да стално умањује број жртава у Јасеновцу поредио са негацијом Холокауста.

– Кад ме по свијету питају како могу да износим број жртава у Јасеновцу, увијек се

позивам на еминентног израелског стручњака покојног др Менахеа Шелаха, у чијој студији се наводи да се „српске жртве мјере стотинама хиљада“ – рекао је Грајф, уз напомену да ови радови никад нису превођени на српски језик.

Он је навео да се данас у свијету веома мало зна о Јасеновцу, који је по својој монструозности превазишао и злогласни Аушвиц.

Председник Одбора за дијаспору и Србе у региону Иван Костић најавио је да ће изложба *Јасеновац – љаво на незаборав* бити представљена и у Будимпешти, а патријарху је уручио и писмени извјештај о свим досадашњим активностима.

ГЕНОЦИД НДХ НИЈЕ САМО ЈАСЕНОВАЦ

Миодраг Линта је нагласио да се геноцид НДХ никако не смије свести само на Јасеновац, него и на сва остала стратишта о којима се након завршетка Другог свјетског рата ћутало.

– Без упознавања свјетске јавности о усташким злочинима током Другог свјетског рата међународна заједница неће разумјети догађаје из деведесетих, када су се наши људи из Хрватске и БиХ са правом прибојавали да им се не понови 1941. година. Наша Скупштина има историјску одговорност да се у наредном периоду донесе Декларација о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ, како бисмо стекли морално право да ову тему покренемо и пред међународним институцијама – поручио је Линта.

Патријарх Иринеј се због раније заказаних обавеза није усудио да унапријед обећа своје присуство у Јерусалиму.

– Сахраните лаж, она ће увијек иструлити. Сахраните истину, она ће васкрснути – рекао је патријарх Иринеј.

Он је изразио наду да ће се свијет упознати са трагедијом страдања српског, јеврејског и ромског народа наглашавајући као најтрагичнију чињеницу да је кроз Јасеновац прошло 50.000 дјеце. Нажалост, послератна власт у заједничкој држави спроводила је политику у којој се на ову тему није ни говорило, а бројна стратишта су забетонирана. Зато је овај пројекат од огромног значаја – закључио је патријарх Иринеј.

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

РЕЗУЛТАТИ СРПСКО-ЈЕВРЕЈСКЕ САРАДЊЕ

6.10. 2016. – Организовање тематске сједнице Одбора за дијаспору и Србе у региону о страдању у Јасеновцу и НДХ у Народној скупштини Србије

7.10. 2016. – У Министарству спољних послова Србије потписан Меморандум о сарадњи српске и јеврејске академске заједнице (Етнографски Институт САНУ, Институт за компаративно право из Београда, Андрићев институт из Вишеграда, Институт за Јасеновац из Њујорка и ИХСО) У јануару 2017. године одржана Изложба о Јасеновцу у Њујорку, а у априлу у Дому Народне скупштине Републике Србије

28.3. 2017. – Потписан Меморандум ИХСО и МПНТР

У БЕОГРАДУ ОБИЉЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН НЕСТАЛИХ ЛИЦА НЕПОЗНАТА СУДБИНА 10.416 ЛИЦА СА ПРОСТОРА БИВШЕ СФРЈ

ДРАГАН ПЈЕВАЧ: Илузорно је да очекујемо правду за српске жртве када је у Јасеновцу постављена плоча са усташким поздравом!

У организацији Координације српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије 30. августа у Београду обиљежен је Међународни дан несталих лица. Рјешавање питања несталих лица прије свега је цивилизацијско и хуманитарно питање, сложили су се уводничари на овом скупу.

ПРАВДА ЗА ЖРТВЕ

Отварајући скуп Драган Пјевач, председник Координације српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије, позвао је присутне, међу којима је био и велики број чланова породица несталих са простора читаве Србије, да минутом ћутања, уз звуке српске химне, одају почаст свима онима којих више нема.

Скуп у Скупштини града Београда, поред породица несталих, присуствовали су и Зоран Милошевић, помоћник министра за рад, запошљавање, борацка и социјална питања, Миодраг Линта,

» Др Душан Ђелић, Драган Пјевач, Вељко Одаловић и др Милан Гулић

замјеник председника Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону, Саво Штрбац, директор Документационо информационог центра *Веритас*, као и представници Међународног комитета Црвеног крста.

Председник Управног одбора Координације Драган Пјевач нагласио је да се према подацима Међународног комитета Црвеног крста још

увијек трага за 10.416 лица са простора бивше СФРЈ, а да је од тог броја њих 4.075 српске националности.

– Нажалост, озбиљног и искреног разговора о узроцима и последицама ратова међу бившим зараћеним странама нема – истакао је Пјевач, додајући да сва удружења са наших простора имају саосјећање за бошњачке, хрватске и албанске жртве, те да нико нема права да тражи правду за своје жртве ако истовремено није спреман да призна правду и за припаднике других народа.

– Правда за жртве је двосмјерна улица и нико нема права да тражи правду само за своје жртве – истакао је Пјевач, указавши да је сарадња са сличним удружењима из региона добра.

ОЛАКО СМО ПРЕШЛИ ПРЕКО ЗЛОЧИНА У 20. ВИЈЕКУ

Пјевач је оцијенио да је сарадња са званичним структурама власти у државама региона лоша.

– Илузорно је очекивати правду за српске жртве када је у Јасеновцу постављена плоча „За дом спремни“ – рекао је Пјевач, који је навео да породице несталих из Координације не налазе увијек на разумијевању ни код свих надлежних у Србији и изразио очекива-

ње да ће сарадња са Министарством за рад, социјална и борацка питања бити боља него прије.

Др Душан Ђелић наводићи примјер Косова и Метохије истакао је да се албанско становништво одриче било какве умијешаности ОВК у било какав злочин на том простору према Србима.

Ђелић је нагласио да се у посљедњих годину и по дана на прсте једне руке може избројати колико је лица ексхумирано на овом простору. Он сматра да је заједно са ђутања разлог томе. Према његовим ријечима, може се очекивати да почетком рада Специјалног суда за ратне злочине у Приштини може доћи до помака и истине и правде за српске жртве.

Милена Парлић је истагла да све ово што нам се дешава није случајно.

– Олако смо прешли преко свих оних злочина који су над Србима учињени у Великом рату, затим у Другом свјетском рату, након кога смо били приморани да заборавимо на своја страстишта, јаме у којима је страдао наш народ и што је најгоре нико научно није дошао до бројки колико смо заправо имали невиних страдалих жртава, нарочито на почетку 1941. године у Независној Држа-

ГУЛИЋ: СРПСКЕ ЖРТВЕ МАЊЕ ВРИЈЕДЕ

Историчар др Милан Гулић је као десетогодишњак у колони дошао из Крајине 1995. године у Србију. Данас се бави тематиком посљедњих ратова.

– Од 22.000 страдалих у Хрватској њих седам хиљада били су Срби. За злочине над Србима пред Међународним кривичним трибуналом за бившу Југославију није одговарао нико. Данас се на том простору потражује више стотина Срба који се воде као нестали – навео је Гулић, додајући да је свјетска јавност осудила Србе као агресоре и кривце за све.

– У таквим околностима српске жртве не вриједе као жртве осталих народа и због тога се процес тражења несталих Срба свјесно заташкава, како би се сакрила права истина о рату у Хрватској и жртвама на обје стране. Откривањем гробница и ексхумирањем тијела рушио би се темељ на коме је Хрватска створена – закључио је Гулић и истакао да је највише масовних гробница било у Книну, Грачацу и Петрињи из којих је ексхумирано 600 тијела. То наводи на чињеницу да је у овим крајевима, укључујући и Западну Славонију, извршен најстрашнији удар на почетку и на крају ратног конфликта.

ШЕТЊА

Са транспарентом на челу колоне „Гдје су нестали“ улиједила је шетња учесника скупа до споменика несталима и страдалима у ратовима 90-их, у Ташмајданском парку гдје је положен вијенац и цвијеће у спомен на нестала лица.

СТИХОВИМА ЛИЈЕЧЕ БОЛ

Драгана Мајсторовић, чији је седамнаестогодишњи син Иван крајем јуна нестало на путу од Косова Поља до Приштине, посветила је пјесму, како је сама навела, НН лицима, њеном сину, али и свима онима који имају своја имена, али их сви сада ослобљавају као неидентификована лица.

Јефимија, кћерка пјесника Ранка Ђиновића, чији је брат такође нестало на КиМ, говорила је стихове свога оца о трагичном завршетку жетелаца побијених и измасакираних у пољу поред Старог Грацког код Липљана. Занимљиво је истаћи да је већина тих људи последице Великог рата из српских крајева Хрватске колонизована на простор Косова и Метохије.

Пјесму *Мајка православна* Владимир Назора рецитовала је Милена Парлић, подсјећајући прије тога окупље-

не да је за њено писање пјесник мотив пронашао затечен прзором злочин које су усташе направиле у једном селу поред Вргинмоста у Хрватској.

– Завршавамо обиљежавање Дана несталих лица у жељи да ће, када се сљедеће године будемо окупили истим овим поводом, бити много мање људи на списку несталих и да ће до тада многе породице пронаћи посмртне остатке својих најмилијих. Овај скуп завршавамо и у нади да ће кривци за почињене злочине одговорати пред лицем правде – рекла је Милена Парлић, након чега је овај дио програма био завршен.

Међународни дан несталих обиљежен је уз подршку Међународног комитета Црвеног крста, Комисије за нестала лица Владе Србије и Црвеног крста Србије.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

НЕМА ПОМАКА У КАЖЊАВАЊУ ЗЛОЧИНАЦА

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта је, поводом Међународног дана несталих лица, оцијенио да је крајње вријеме да се коначно расвијетли судбина свих несталих лица, без обзира на њихову националну и вјерску припадност, као најважније хумано и цивилизацијско питање у региону.

Породице несталих Срба посебно вријећа чињеница да нису учињени готово никакви помаци у кажњавању злочина које су починили припадници Хрватске војске, тзв. Армије БиХ и ОВК. У претходном периоду пристрасно су вођени поступци за злочине над Србима у Хрватској, БиХ и на Косову и Метохији, гдје су одговорни за злочине ослобођени или су осуђивани на смијешно мале затворске казне, чиме су додатно понижаване жртве и њихове породице. Такође, срамно је чињеница да се Тужилаштво за ратне злочине Србије није довољно бавило истраживањем злочина који су почињени над Србима на простору бивше Југославије. Од свог оснивања 2003. године наше Тужилаштво за ратне злочине подигло је оптужницу против 184 лица у 64 предмета. Од тога броја два лица су Бошњаци, два Хрвата, 21 Албанац и чак 159 Срба или 86% од свих оптужених лица. Нови тужилац за ратне злочине Снежана Станојковић мора се посебно ангажовати на процесуирању ратних злочина над српским цивилима и заробљеницима, односно да покрене истраге и подигне оптужнице против великог броја злочинаца из реда хрватског, бошњачког и албанског народа.

ВЕЉКО ОДАЛОВИЋ: Србија је урадила све што је од ње тражено!

Председник Комисије Владе Србије за нестала лица Вељко Одаловић у уводу свог излагања истакао је да је Србија у погледу рјешавања судбине несталих урадила све што је од ње тражено.

– Нема ниједно гробно мјесто у Србији на које је указивано, а које није транспарентно истражено – рекао је Одаловић, наводећи да се истовремено Србија сусреће с низом проблема у проналазку несталих особа у региону.

Према његовим ријечима, на простору Хрватске, БиХ

и Косова и Метохије је преко 4.000 тијела лица српске националности која се воде као нестала.

– То је и даље велики проблем – рекао је Одаловић и истакао да породице несталих и државни органи неће одустати од њиховог проналазка и идентификације.

Према Одаловићевим ријечима, Србија је дјелима доказала да је за сарадњу. Он је подсетио да је Србија предала тијела 9.000 Албанаца, што није случај са другим странама.

– Предали смо и 2.500 докумената, а нисмо добили ништа заузврат – наставио је Одаловић, додајући да није отворен архив тзв. Ослободилачке војске Косова.

Председник Владине комисије за нестала лица сматра да мора доћи до боље сарадње у региону у рјешавању проблема несталих, која ће, по његовој оцјени, довести и до бољих односа и веће стабилности на овим просторима.

– Ту настаје проблем и агонија, првенствено породица несталих, јер не можемо сви

заједно да добамо до органа и свијести оних који морају тај посао да ураде – истакао је Одаловић и додао да је Влади Комисија за нестала лица Србије присуствовала ексхумацијама 126 тијела, а преузела је само два тијела на Косову и Метохији и 52 тијела у Хрватској, при чему се више од хиљаду Срба у тој држави воде као нестали.

Навео је да у Загребу има више од 900 тијела у мртвачницама, а да се од 2012. до 2017. годишње идентификује од 50 до 54 тијела.

– Да ли је то неко пројектовао у складу са капацитетима, или је то одобрена квота – питао се Одаловић и додао да је на надлежнима да процесуирају одговорне за ратне злочине.

– Очигледно је да су они који су командовали и вршили ратне злочине над Србима ослобођени у Хагу, Приштини, Француској, Загребу и Сарајеву. Они морају да се склоне са јавне политичке сцене зарад добрих односа и сарадње у региону – закључио је Одаловић.

ЕПАРХИЈА ОСНОВАНА 1925. ГОДИНЕ

Наша епархија основана је 1925. године када је добила свог првог епископа др Венијамина Таушановића, који је овом епархијом управљао кратко, свега четири године. Могло би се рећи да је његовим одласком Епархија остала готово удова, што значи да дуго година није имала свога епископа, него су њеним свештеним троним уз тешке историјске околности, уз два везана свјетска рата, учестале погrome и народна страдања каква историја готово не памти, управљали православни епископи из Сарајева, Бањалуке и Далмације, и све тако до 1991. године до доласка епископа Хризостома, чијим доласком је почело конкретно духовно васкрсавање ове епархије. Ови простори преко којих се протеже наша епархија исцрпљени су од ратова старих и нових, унижени од страдања и неправде сервиране из руку кнезова овога свијета. Носећи на себи ране историје, наша епархија је данас остала мала у броју својих вјерника и сиромашна у својој економији. Но, због тога ми је још више волимо и наше срце још више ка њој хита. Одговорно тврдимо да за све црквене, социјалне, политичке, породичне и остале прилике и околности не видимо ни једно рјешење до ово које су проповиједали и проживјели сви светитељи цркве Христове, а то је жива вјера у васкрсење Христово.

ДИО ПРИСТУПНЕ БЕСЈЕДЕ ЕПИСКОПА СЕРГИЈА

ЕПИСКОП СЕРГИЈЕ СВЕЧАНО ЈЕ УСТОЛИЧЕН У ХРАМУ СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У БОСАНСКОМ ПЕТРОВЦУ

ЕПАРХИЈА БИХАЋКО-ПЕТРОВАЧКА ДОБИЛА СВОГ ЧЕТВРТОГ ВЛАДИКУ

» Епископ Сергије се замонашио у манастиру Рмањ

Свечаном чину устоличења претходила је света архијерејска литургија, коју је служио митрополит загребачко-љубљански Порфирије, а богослужење је завршено причешћем вјерника у храму Светих апостола Петра и Павла.

ПОВРАТАК ЕПАРХИЈИ

Одлуку Светог архијерејског сабора Српске Православне Цркве о избору Сергија за епископа бихаћко-петровачког прочитао је митрополит загребачко-љубљански Порфирије, који је потом пренио честитке патријарха српског Иринеја.

– Позвани сте да градите мостове међу људима и да будете први који прелазе мост –

казао је митрополит Порфирије и додао да је наша Православна црква – васељенска, а то значи отворена за све.

Епископ бихаћко-петровачки Сергије рекао је окупљеним вјерницима након устоличења да осјећа неизрециву радост, јер долази кући, односно тамо гдје је почео духовно уздицање.

– Долазим свештенству, монасима и вјерном народу ове Богом спасаване епархије – рекао је владика Сергије, те захвалио Богу што му је дао да управља овом епархијом, као и његовој светости патријарху српском Иринеју и архијерејима Српске православне цркве.

Он је позвао вјернике да се што више окупљају у цркви и да свештена лица препознају као истинске узоре и оне који могу да им помогну.

Прије свечаног чина устоличења архијереји Српске православне цркве су изразили задовољство што је Свети архијерејски сабор изабрао владика Сергија за пастира у Епархији бихаћко-петровачкој, гдје је дошао да служи цркву Христову и проповиједа ријеч Божију.

ЧЕСТИТКЕ СА СВИХ СТРАНА

Овом догађају присуствовали су и члан Председништва БиХ из Републике Срп-

СУЗАМА ИСПРАЋЕН ВЛАДИКА АТАНАСИЈЕ

Владика милешевски Атанасије, који је столовао Бихаћко-петровачко епархијом претходне четири године, у својој бесједи рекао је да „ако би цијели свијет био црква, он би био савршен“. Он се захвалио свим добротворима и људима добре воље који су својим дјеловањем помогли опстанак епархије и њеним вјерницима живот учинили лакшим.

– Црква је на овом простору физички ослабљена – рекао је владика Атанасије.

Он је рекао да је цијелу недјељу провео путујући и обилазећи епархију и најавио да ће се убрзо освештати саборни храм у Бихаћу, чија је градња отпочела још 1987. године.

Градња ове цркве од посебног је значаја јер је првобитни бихаћки саборни храм, освештан 1893, а порушен на Видовдан 1941. године. Био је то први православни храм који је порушен у Независној Држави Хрватској. Послијератни период обиљежила је небрига и заборав. Земљиште на којем се налазио предратни православни храм општинска власт одузела је 1959. године и ту је саграђена зграда општине Бихаћ. Послије рушења цркве, Бихаћ је остао без пароха дуго низ година.

Посебно је био дирљив опроштај владике од свештенства епархије. Они су га са сузама и пригодним поклоном испратили из Петровца.

ске Младен Иванић, министар одбране Србије Александар Вулин, генерални секретар председника Србије Никола Селаковић, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта, министар финансија Владе РС Зоран Тегелтија, директор Републичког секретаријата за вјере Драган Давидовић и градоначелник Бањалуке Игор Радојичић.

Међу присутнима су били

и припадници Трећег пјешадијског (Република Српска) пука Оружаних снага БиХ, као и друге званице, свештенство, представници локалне власти, Католичке цркве, Исламске заједнице у БиХ и бројни вјерници.

Честитке новоизабраном епископу Сергију телеграмом су упутили председник РС Милорад Додик и председница Владе РС Жељка Цвијановић.

Т.Ђ.

» ВИСОКЕ ЗВАНИЦЕ: Младен Иванић, Александар Вулин, Никола Селаковић и Миодраг Линта

СЕЛАКОВИЋ ЧЕСТИТАО ВЛАДИЦИ СЕРГИЈУ

Генерални секретар председника Србије Никола Селаковић пригодним ријечима честитао је устоличење владици Сергију и осврнуо се на великане које је српском роду даровала Босанска Крајина.

– Нема тог Србина који не зна за старца Вујадина, Гаврила Принципа, Петра Кочића или Бранка Ћопића – рекао је Селаковић и нагласио да „сви који смо овдје морамо помоћи владици макар да годишње обиђемо ове крајеве“.

– Владика Сергије за собом је оставио бројна отворена врата у Европи, а могу да потврдим да ће врата Београда бити увијек широм отворена – рекао је Селаковић и додао да ће Србија помоћи Босански Петровац, Грахово, Гламоч и Дрвар.

– Желимо да олакшамо живот наших људи на овим просторима. Искрено се надам да ће Срби у Федерацији БиХ имати једнак третман какав имају припадници других народа у Србији или Републици Српској – рекао је Селаковић, који је у име председника Србије Александра Вучића предао пригодан поклон новоустоличеном епископу бихаћко-петровачком.

ВУЛИН: СРБИЈА БРИНЕ О СВИМ СРБИМА

Министар одбране Србије Александар Вулин поручио је да ће Влада и председник Србије увијек бринути о Србима, без обзира гдје живе, те да Србија жели БиХ која поштује Републику Српску и сваког грађанина. Он је објаснио да Срби знају да „уживају заштиту своје државе и свих највиших политичких представника Србије“.

– На овај начин показујемо колико нам је стало до Срба – рекао је Вулин новинарима у Босанском Петровцу, гдје је присуствовао устоличењу новоизабраног епископа бихаћко-петровачког Сергија, а том приликом изразио је задовољство што је на земљи својих предака.

Он је рекао да је Србија један од гараната Дејтонског споразума и жели да БиХ буде стабилна, мирна, слободна, сигурна и добра према свим грађанима.

– Дејтонски споразум донио је мир и не смије бити мијењан без апсолутне сагласности сва три конститутивна народа, као и свих земаља гараната тог споразума. Ми хоћемо БиХ која поштује Републику Српску и сваког грађанина – поручио је Вулин.

ЛИНТА: НАДА ЗА СРБЕ У БОСАНСКОЈ КРАЈИНИ

Замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону честитао је владици Сергију избор за епископа Бихаћко-петровачке епархије

– Срби у овој епархији и шире доживјели су библијско страдање у 20. вијеку односно геноцид у злогласној НДХ и етничко чишћење деведесетих година прошлог вијека – рекао је Линта и додао да преостали крајишки Срби веома тешко живе јер не могу да остваре своја основна људска и национална права.

– Главни проблем је дискриминација од стране надлежних федералних и кантоналних власти – рекао је Линта. Он вјерује да ће уз помоћ Владике Сергија, наше цркве и уз активну подршку Србије и Републике Српске наш народ опстати на свом вјековном подручју.

– Велики број протјераних Срба са подручја епархије се не одриче свог краја и обилази своја села и крајеве и помаже у границама својих могућности да се обнове цркве, гробља, сеоски домови, да се очисте запустјела села и да се сачува српска земља – рекао је Линта.

МИТРОПОЛИЈА ДАБРОБОСАНСКА, КОЈУ ЈЕ 1221. ГОДИНЕ ОСНОВАО СВЕТИ САВА, ДОБИЛА 61. МИТРОПОЛИТА

Патријарх Иринеј у Сарајеву устоличио митрополита дабробосанског Хризостома

Новоизабрани митрополит дабробосански Хризостом свечано је устоличен 3. септембра 2017. године у Храму Рођења пресвете Богородице – Саборној цркви у Сарајеву. Овом свечаном чину претходила је света архијерејска литургија, коју је служио патријарх српски Иринеј уз саслужење архијереја и свештенства СПЦ.

Након причешћа званицама и вјерницима бесједом се обратио патријарх српски Иринеј, који је пожелио митрополиту дабробосанском да пронесе и унесе нову свјетлост међу људе, уз напомену да сноси велику одговорност као и представницима свих вјерских заједница у БиХ. Церемонија устоличења завршена је бесједом митрополита Хризостома, који је рекао да са великим оптимизмом преузима управљање Митрополијом дабробосанском. На литургији поводом устоличења новоизабраног митрополита учествовали су Хор Српског пјевачког друштва *Слоја* из Сарајева и Хор смјера за црквену музику и појање Музичке академије Универзитета у Источном Сарајеву.

Свечаном чину устоличења присуствовали су Валентин Инчко, високи представник међународне заједнице у БиХ, српски члан у Вијећу БиХ Младен Иванић; министар правде Републике Србије Нела Кубуровић, председник Народне скупштине Републике Српске Недељко Чубриловић, министар саобраћаја и веза Републике Српске Неђо Трнинић, др Милета Радојевић, директор Управе за сарадњу са црквама и вјерским заједницама при Министарству правде Републике Србије, председник Савјета министара у Влади БиХ Мирко Шаровић; директор Републичког секретаријата за вјере у Влади Републике Српске Драган Давидовић; Амела Даутбеговић из Министарства за рад, социјалну политику, расељена лица и избјеглице Кантона Сарајево, амбасадор Русије у БиХ Петар Иванцов, амбасадор Србије у БиХ Станимир Вукичевић, начелници српских општина и градоначелници, многобројне личности из јавног и културног живота Републике Српске.

Борићемо се против сваке дискриминације у ФБиХ!

– Велики су изазови због огромног егзодуса српског народа 1996. године и великог страдања током последњег рата, али и због дугогодишњег исељавања српског народа из централне Босне. Имамо дуг период исељавања према Србији, Европи и другим крајевима свијета. Све то треба добро сагледати, анализирати и видјети шта се може учинити да се тај народ духовно поново повеже са својом матицом, да се враћа и обилази своја огњишта – рекао је митрополит Хризостом за *Глас Српске* и додао да је још крајем 1995. године позвао сав прогнани народ, не само српски него и хрватски и муслимански, да се врати на своја огњишта.

– У историји наших народа било је ратова, сукоба, борби, али последице свега

тога народи су се враћали на огњишта и обнављали своје куће и домове, све оно што је њихово, никада не напуштајући своје крајеве. Међутим, овај рат био је трагичан за српски народ у БиХ. Борићу се за повратак свих на своје јер сам трам да је то једино праведно и исправно. Борићемо се да буде укинута сваки вид дискриминације у Митрополији дабробосанској.

Митрополит Хризостом најавио је да ће СПЦ тражити да се у Сарајеву и Федерацији врати имовина СПЦ, као што је враћена Католичкој цркви и Исламској заједници.

– Жалосна је чињеница да се и ту види дискриминација према Православној цркви у ФБиХ. Шта више, и данас има напада да се и оно што је пре-

остало на неки начин отима и насрће на нашу имовину у Сарајеву. Према томе, на нама је велики изазов, велики рад да стрпљиво тражимо рјешење овог дискриминирајућег проблема, те да покушамо да се са другим вјерским заједницама усагласимо о томе да буде усвојен закон о реституцији који је неминован. Нажалост, ту су страни фактори одиграли нечасну улогу. Све вјерске заједнице припремале су нацрт закона о реституцији. Међутим, тадашњи амбасадор је све то спречио и зауставио. То је невјероватно јер смо ми једина земља на Балкану која још није донијела тај закон. То није усвојено само због тога да би се нанијела штета Српској православној цркви.

ОСВЕШТАН ВРТИЋ ПАТРИЈАРХ ПАВЛЕ

Патријарх српски Иринеј је уз саслужење свештенства Српске православне цркве дан раније освештао Предшколску установу *Патријарх Павле*.

– Сарајево одавно није највећи српски град изван Србије, али као што се ластва, када јој се разори гнијездо, враћа и обнавља то гнијездо, тако и српски народ обнавља своје присуство у Сарајеву и у његовој широј околини. Радује ме чињеница да је ријеч о православној установи за васпитање дјеце, као и одлука да се обданиште назове по имену највећег српског патријарха Павла – рекао је патријарх Иринеј.

Бивши и садашњи сарајевски Срби прославили Преображење

– Каква је ово бука, откуд ово? – пита на трамвајској станици преко пута сарајевске Преображењске цркве на Долац Малти старија госпођа, а упитана дјевојка показује јој прстом на цркву и људе иза високог зида који ограђује црквену порту и одговара: – Срби!

– Лако је бити Србин на Равној Романији (у Републици Српској прим. аут.). Треба овдје заиграти коло и запјевати – каже Миљивоје Чабаркапа, један од оних који су у парохијском дому уз Цркву светог Преображења пред рат учествовали у формирању Српске демократске странке Новог Сарајева. Овај повратник у сарајевско насеље Враца додаје познаницима у колу које се растегло по читавој порти: Само весело! У колу, упркос врућини од тридесет и нешто степени, црна шубара на глави старине са Равне Романије и високо подигнута три прста.

– Све одавде па до Илијаша, све је моје и мојих пајдаша – трми преко озвучена пјевач вашарског бенда, али друштво са Равне Романије не хаје за то и они пјевају *Ој-качу*: – *Дрино водо, јеси ли ду-*

бока, смије ли те преазијити војска? Ој... А која је то војска говори шубара!

Вељко Пајдаковић је дошао из Америке гдје живи и одакле путује по цијелом свијету.

– Користим ову прилику да се видим са пријатељима и познаницима. Од 20 последњих година 19 пута сам до-

лазио овдје гдје сам рођен, а у овој цркви сам крштен – каже Пајдаковић, изданак старе сарајевске породице, који нам са поносом на свом „смарфону“ показује породичне слике старе читав вијек. Он додаје да је власник више од 70 дунама земље и да то намјерава да прода.

МОЈ БОЖУРЕ УСРЕД САРАЈЕВА

Када су дјевојке из етно групе Катера, која дјелује при Музичкој академији из Источног Сарајева запјевале *Мој божуре*, свима се кожа најезила.

– Косово је наша жива рана, нећемо га дати, а уз Божју помоћ вратиће се Срби тамо и бити своји на своме – каже Мирослав Телетина из Вишеграда.

– Срби нестају из Сарајева, продају своју имовину, а овдје долазе Арапи и купују. Мислим да би црква требало да преузме активнију улогу да нас окупи под свој кров и хомогенизује као народ. Нисам сигуран да се то покушава на прави начин – каже нам Пајдаковић.

И стари Милош Ђуковић је крштен у Цркви светог Преображења.

– Мој отац је учествовао у градњи ове цркве – каже Милош.

Свету литургију ове године служили су отац Владимир Ступар и отац Чедомир Ђелмо, пошто нови, недавно иза-

брани владика, након смрти блаженопочившег владике дабробосанског Василија, још није ступио на дужност.

– Кумови славе из Српског хуманитарног друштва *Доброшвор* све су припремили што треба, а ту је свој допринос дао и господин Љубиша Ђосић, начелник Источног (Српског) Сарајева, те Синиша Додик, који је већ два пута био кум наше славе и Драган Остојић власник *Злашної зрна* из Источног Сарајева. Следеће године кум ће бити Слободан Пајић и то ће му бити треће кумство – каже парох Долачки.

Обиљежавању црквене славе присуствовали су министар у ранијим владама Републике Српске Бошко Томић и председник борачке организације Града Источног Сарајева Михајло Паређина. Црква светог Преображења на Долац Малти саграђена 1940. године била је последице рата више пута обијана, последњи пут недавно, а почињени ни једном нису кажњени.

– Препуштамо судовима да суде, а ми вјерујемо у суд Божји. Јер, ко руши цркву, срушиће га Бог – каже отац Ђелмо. **ДРАГАН БАШОВИЋ**

СРПСКИ ДОБРОВОЉЦИ У ПРВОМ СВЈЕТСКОМ РАТУ

за Српско коло пише: др Милан Мицић

3.

На најтежим ратним задацима

Када је отпочео рат у лето 1914. године српској Влади и српским војним круговима добровољци у већој мјери нису требали. Правни, и спољни повод, да се у већој мјери не ангажују добровољци – аустроугарски држављани био је у међународним конвенцијама.

Одредбама Хашке конвенције из 1898. и 1907. године била је забрањена у борбеним дејствима употреба држављана одређене државе против државе чији су грађани били. Други разлог тицао се унутрашњих односа у Србији, који су се прелили у рат и трајали све вријеме ратног сукоба (1914–1918).

У Србији је у периоду 1903–1914. године трајао сукоб војних и цивилних власти, који је своју кулминацију досегао послје успјешно завршених Балканских ратова (1913–1914). Сви добровољачки одреди током ратних операција 1914–1915, све до ратног пораза и окупације Србије, били су под контролом национално-патриотске организације *Уједињење или смрт* или *Црне руке*.

Сви официри који су стајали на челу четничких одреда 1914. године (Јадарског, Рудничког, Златиборског и Горњачког) и 1915. године (Добровољачког одреда) били су чланови организације *Уједињење или смрт*, а ови одреде састављени од добровољаца, иако је њихова дјелатност имала законски оквир а они чинили дио српских војних структура, били су под контролом ове организације и сматрани су се њиховим оружаним формацијама.

ХАПШЕЊЕ АПИСА

Јануара 1916. године када се са Крфа кретала група од 132 официра и чиновника ка Русији и Одеси, који су чинили официрски кадар Прве српске добровољачке дивизије, трајала је борба унутар војних кругова између припадника *Црне руке* и њихових противника блиских престолонаследнику Александру Карађорђевићу и српској Влади (*Бела рука*) ко ће више својих људи убацили у командну структуру ове добровољачке јединице. Тек са хапшењем Драгутина Димитријевића Аписа и другова, међу којима је било српских добровољаца (аустроугарских држављана), под оптужбом да су покушали атентат на престолонаследника Александра Карађорђевића у децембру 1916. године и уништења Добровољачког одреда у борбама током друге половине 1916. године контролу над добровољачким покретом у потпуности је преузела српска влада и војни кругови

ви блиски њој и престолонаследнику Александру.

Године 1914, када се отварао рат, то је изгледало другачије. У редовима Златиборског, Рудничког, Горњачког и Јадарског четничког одреда, као и у мањим одредима Сремском и Банатском, нашло се преко 2.500 добровољаца. Њихови команданти били су чувени „црнорукци”: Рудничког одреда Војислав Танкосић, кључни човјек у организацији Сарајевског атентата, Јадарског одреда Војвода Вук (Војин Поповић), Златиборског одреда Коста Тодоровић, чије је тијело спалила аустроугарска потјера септембра 1914. године код Сребренице, Горњачког одреда Велимир Вемић. Четничке војне формације састојале су се од тзв. „старијих четника”, учесника Балканских ратова и четовања у Македонији до 1912. године, студената и ђака, српских држављана, који нису подлијегали обавези мобилизације, дијела групе од 400 матураната, Срба из Аустроугарске који су се затекли у Србији на прослави Видовдана, пребјега из Босне и Херцеговине и Срема, а касније су попуњаване добровољцима који су самоиницијативно дошли из САД.

„Списак за одликовања за сада ми је незгодно поднијети пошто је велики број мојих људи, у ранијим ратовима одликован *Златном медаљом за храброст*, а они који нису одликовани аустројски су поданици”, извјестио је мајор Војислав Танкосић, командант Рудничког четничког одреда, у свом извјештају о борбама одреда од 25. јула до 29. августа 1914. године о структури људства његовог четничког одреда.

ФОРМИРАЊЕ ЧЕТНИЧКИХ ОДРЕДА

„У околини Митровице, Приштине, Урошевца и Скопља негде се уочи рата затекло доста људи из Босне и Херцеговине и других крајева Аустроугарске. Ти људи бијаху четници из Балканског

Сремски добровољачки одред дочекан је са изненађењем у штабу Одбране Београда на Торлаку јер је команда била обавјештена да је цио одред изгинуо на Дунавском кеју

рата и добровољци из Америке. Жељаху да се туда настане, јер не смједијаху натраг и Аустрију, ради војске... Једно стотињак Босанаца и Херцеговаца крену возом за Београд (у зору 28. јула). Кад стигоше у Београд, чуше да мајор Танкосић купи добровољце на Бановом Брду, па одоше тамо у зору 3. августа”, описивао је Перо Слијепчевић наци формирања четничких одреда уочи почетка ратног сукоба у лето 1914. године.

Руднички четнички одред формиран је на Торлаку у Београду после аустроугарског ултиматума Србији и у њему је било 320 добровољаца из Босне и Херцеговине. „Од свих присутних четника војвода Танкосић изабрао је око 600, који су били махом старији четници, већином интелигентни људи, међу којима није било ни тридесет сељака”, писао је Милош Шкарић о формирању Рудничког четничког одреда. Одред је штитио мобилизацију и евакуацију у Београду и држао положаје на Сави код Београда. Прва акција српских снага у рату је било дизање Савског моста према Земуну од стране Танкосићевих четника и прва жртва Првог свјетског рата био је добровољац Душко Ђоновић из Црне Горе.

Руднички четнички одред у борбама 1914. године дејствовао је на подручју Крупња 14–16. августа, гдје је изгубио 70 људи. „На Коштутњој стени више Крупња сукобили смо се са домобранском дивизијом, 24, 25, 26. и 27.

пуком са којима смо два дана водили чарке и збуњивали их... Домобранци су нам заузели Крупњак код кога је 2. августа била велика борба у којој смо изгубили преко 70 мртвих. Из мог вода остало нас је свега 7 живих и читавих... Али су и домобранци добро упамтили!”, писао је борбама против 42. Хрватске домобранске дивизије Милош Шкарић.

У бици на Дрини и Колубари од септембра до децембра 1914. године Руднички четнички одред све се на 120 људи од чега је 75 обољело од пјегавог тифуса.

Јадарски четнички одред основан је у Ваљево под командом мајора Војина Поповића званог Војвода Вук. Највише добровољаца имао је из Босне и Херцеговине, а попуњавао се добровољцима из САД, највише Херцеговцима. Године 1914. борбе је водио на Дрини, у Мачви код Дубља, код Лешнице, гдје је командант одреда и рањен. Тешке борбе одред је водио на Гучеву у вријеме битке на Дрини у јесен 1914. Године. Дио одреда који је био код Младеновца први је ослободио Београд у децембру 1914. године и пресјекао одступницу аустроугарској војсци на земунском мосту. Губици одреда били су 60% од укупног борачког састава.

ЗА ПОТРЕБЕ ОДРЕДА 5.000 ХЛЕБОВА ДНЕВНО

Златиборски четнички одред основан је у Ужицу под командом мајора Косте Тодоровића. 1914. године и дејствовао је офанзивно ка Босни у три чете: мајор Коста Тодоровић кретао се ка Сребреници, капетан Душан Димитријевић (војвода Дуле) ка Хан Пијеску, а поручник Владимир Бан ка Вишеграду.

Чета мајора Косте Тодоровића прешла је Дрину 13. септембра 1914. године, стигла у околину Сребренице средином септембра, гдје је била опкољена а командант одреда Коста Тодоровић том приликом извршио је самоубиство.

Одреду Душана Димитријевића који је 11. септембра 1914. године прешао Дрину код Хан Пијеска придружило се 50 Срба из тог краја. Захваљујући ратној варци Душан Димитријевић привукао је на себе знатне аустроугарске снаге односно цијелу 21. и 22. аустроугарску бригаду. Војвода Дуле наручио је 5.000 хлебова дневно приликом наступања што је натјерало аустроугарску команду да повуче двије бригаде са српског фронта. Одред се борио с аустроугарском војском и локалним муслиманима око Власенице („шучкорима”), гдје му је пришло 150 Срба из околине. Одред је штитио одступање главнице српске војске од Вишеграда ка Ужицу и претрпио велике губитке.

Чета Владимира Бана, који је као аустроугарски официр у вријеме Балканских ратова пребјегао у Црну Гору, имала је 150 људи од чега 45 из Херцеговине и 10 из Италије. Прву борбу одред је имао 4. августа 1914. године код Заовине у близини Вишеграда, а у борби на Бабиној Гори 5–8 августа 1914. године страдало је 7 од 10 италијанских добровољаца. Сам командир чете Владимир Бан погинуо је у борбама на Бабјаку, а већи дио његове јединице погинуо је у борбама око Ужица 1914. године.

Горњачки одред мајора Велимира Вемића формиран је у Свилајци и у њему је било доста Војвођана. Овај одред у септембру 1914. године стигао је до Пала и Сарајевског поља, односно продрио је најдубље у непријатељску позадину. Тројке одреда спуштале су се и у само Сарајево. Велимир Вемић у овом походу био је рањен као и сви команданти чета а капетан Светозар Тоша Ранковић извршио је самоубиство да не би пао Аустроугарима у руке.

Током борби у јесен 1915. године против непријатељских снага борили су се два добровољачка одреда: Добровољачки одред Војводе Вука

(3.500) људи и мали Сремски добровољачки одред, који је изгинуо у одбрани Београда.

Сремски добровољачки одред основан је још 1914. године и његов командант је био бивши аустроугарски официр банатски Нијемац Игњат Кирхнер. Уочи аустро-њемачког напада 7. октобра 1915. године на Београд одред је бројао 360 бораца, а 70 младих који су одбијени од пријема у подофицирску школу у Скопљу примљени су у овај одред без претходне војничке обуке.

БИТКА ЗА БЕОГРАД

Борбе за Београд трајале су од 6 - 9. октобра 1915. године. Против 20 српских батаљона и 75 топова аустро-њемачке снаге имале су 66 батаљона и 275 топова, од којих 108 тешких топова тако да је напад на Београд био праћен тешким бомбардовањем града.

Сремски добровољачки одред послје поноћи 7. октобра 1915. године прихватио је борбу са непријатељским трупама. У нападу на Дунавском кеју „на нож” од куле Небојше до кафане *Шаран* тешко је рањен командант одреда Игњат Кирхнер, а јединица је доживјела тешке губитке од митраљеске и топовске ватре. Само од експлозије тешке гранате у Банатској улици бр. 40 погинуло је 40 добровољаца.

Током 7. октобра Сремски добровољачки одред тучао се против аустројских и њемачких трупа на београдским улицама и имао је од 360 људи 223 избачених из строја. Остаци одреда 8. и 9. октобра 1915. године су на београдским улицама подизали барикаде и засипали аустро-њемачке трупе у наступању и посљедњи од бранилаца су напустили Београд. Њихов долазак на Торлак у штаб одбране Београда дочекан је са изненађењем јер је команда била обавијештена да је цио одред изгинуо на Дунавском кеју.

„При посљедњем повлачењу 1915. овај одред остаде да брани престолницу и како су ми причали изгубе сав до неколико десетина људи. Рањеног Кирхнера изнијеше из ватре и спасише”, писао је о борбама Сремског добровољачког одреда у Београду Перо Слијепчевић. „Тај је одред имао срећу да у посљедњим тренуцима брани сам град Београд од непријатеља”, писао је Милош Шкарић. „Борили су се по улицама са непријатељем и у ужасним улчним борбама готово сви изгинули. И сам Кирхнер је био тешко рањен но га другови изнијеше из борбе и спасише. Мали се дио добровољаца овог одреда спасао прелазом преко Албаније.”

НАСТАВИТЕ СЕ

МИЛАН УЗЕЛАЦ ЗАМЈЕНИК НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ УДБИНА (ЛИКА)

Повратници који имају своју кућу могу да опстану

Милан Узелац, замјеник начелника личке општине Удбина, сматра да Срби који данас живе на територији ове општине имају разлога да буду задовољни.

– Данас је код нас реално овдје настањено око 1.200 људи, а бројка од 430 запослених је огромна. На бироу за запошљавање број оних који траже посао не прелази цифру од педесетак лица – каже Узелац, који је дубоко свјестан да је данас најтеже доћи до посла, а самим тим и остати и опстати на опустошеним личким просторима.

ПРИЈЕ 20 ГОДИНА НИСМО МОГЛИ НИ ДА САЃАМО

Општина Удбина формирана је 1997. године, а на њеном простору готово да није ни било српског живља. У првом скупштинском сазиву начелник општине и свих 11 вијећника били су из редова ХДЗ. Нико тада није могао да наслуги да ће 20 година касније број Хрвата и Срба у овој општини бити подједнак и да ће се некада развијена привреда подићи из пепела.

Враћајући се на ове просторе Срби су имали два циља, да повратак буде што масовнији и да смогну снаге да формирају општинску власт. Ствари су се почеле поправљати за Србе током 1998. и 1999. године када је дошло до значајнијег повратка избјеглих лица и то углавном у сеоске средине.

– До избора 2001. године Срби нису постали већинска популација у општини, али захваљујући расцјепу између хрватских странака освојили су општинску власт 2001. године и добили су свог начелника Станка Момчиловића, а побједу на изборима однијела је Српска народна странка. Тиме је омогућен лакши повратак онима који су тада одлучили да дођу и сам повратак имао је тенденцију раста све до краја 2003. године – прича Узелац, који се у том периоду на позив тадашњег начелника Момчиловића вратио у родно мјесто.

По његовим ријечима, захваљујући повратницима и одлуци да готово цјелокупно чланство Српске народне странке пређе у СДС, освојена је власт и мандат је трајао до 2009. године.

Према последњем попису, из 2011. године у Удбини живи 51% Срба, док је Хрвата 47%. Узелац сматра да те бројке ипак нису реалне.

– Нас и Хрвата има подједнако око 600, док је 30-40 лица других националности. Већина Срба живи у селима и углавном су то, нажалост, старачка домаћинства. Хрвати су стационирани у самој Удбини. Наш проблем је биолошки. Старачка домаћинства лагано изумиру, младих има мало – каже Узелац.

ДОГОВОР СА ХДЗ

СДСС је 2009. године изгубила власт на Удбини и наредне четири године поново је на власти била ХДЗ.

– Сматрајући да тешко можемо да остваримо власт и у наредном периоду, ушли смо у коалицију са ХДЗ-ом и остварили заједничку побједу. Слично смо урадили и на прољећним изборима ове године – каже Узелац и објашњава појединости коалиционог споразума.

– Постигли смо сентиментални договор да идемо на истој листи за начелника и замјеника начелника општине у коалицији, а за општинско вијеће је ишао свако посебно. Дого-

ворено је да њихов кандидат буде начелник општине, а да ми, осим замјеника начелника, добијемо мјесто председника вијећа, а они његовог замјеника – каже Узелац.

Прије рата, Удбина је имала 1.200 запослених радника, а готово сви производни погони који су радили прије рата и сада су у функцији. Умјесто некадашњих 200, данас пилана има око 70 запослених, а власник – ријечка фирма *Цегар* – највећи је извозник буковине у Хрватској. Поред ове пилане налази се још једна мања, која запошљава десетак људи.

ПОДЈЕЛЕ НА ДОБРЕ И ЛОШЕ РАДНИКЕ

– У обје пилане равномјерно су распоређени Хрвати и Срби и не гледа се ко је које националности, већ је битно каква је ко радник – каже Узелац и наглашава да је у већој пилани мјесечна зарада између 600-700 евра за обичног радника, док за стручна лица та бројка прелази и хиљаду евра.

Кад је у питању прерада дрвета, фирма *Модератор*, која производи и продаје пелет одскаче од осталих. Годишња производња је 40 хиљада тона и комплетан асортиман се пласира на тржиште Хрватске,

Италије, Аустрије и Словеније. Фирма запошљава 40 људи, а осим пелета ова фирма секундарно производи и електричну енергију и у договору са Електропривредом она се директно дистрибуира у електроенергетске системе. Сходно потражњи, овдје су и зараде највеће.

Замјеник начелника општине Удбина каже да нико не треба из вида испустити Шумарију, гдје неколико десетина радника прима пристојне плате за услове ове локалне самоуправе.

– На подручју општине имамо велики број пољопривредних фарми, од којих пет-шест имају и до десетак запослених радника. Уступили смо им и општинску земљу како бисмо допринијели развоју сточарства и пољопривреде, који имају велику традицију у овим крајевима – каже Узелац и напомиње да повратници имају могућност потицаја који су финансирани из републичких извора.

– То се овдје зове ОПГ („Обитељско пољопривредно господарство“) и није га компликовано основати. Скупиш документацију, одеш у агенцију, пријавиш да узгајаш одређен број стоке или обрађујеш тачно одређену површину земље. Постоје законски минимуми и наши људи су то врло лијепо искористили – каже Узелац и напомиње да се ради о доста великим цифрама за наше услове, а куриозитет је да постоји чак 56 регистрованих еколошких произвођача.

ЛИЧКИ ДУВАН

– Први пут се сусрећемо и са тим да се у Лици производи дуван. Сировине се довозе из других крајева Хрватске и Босне и Херцеговине, а предузеће *Дуванка* запошљава десетак радника са релативно добрим примањима – каже Узелац и напомиње да већина запослених радника у привредним друштвеним дјелатностима живи на селима као и прије ратних догађања.

– По доласку са посла обрађују своје окућнице, имају понеко грло стоке, свиње, кокошке, па када се то све сабере приходи су реално много већи од оних радника који живе у урбаним дијеловима општине – каже Узелац, јасно наводећи предности живота на селу.

ВЕЛИКИ ПОТЕНЦИЈАЛ У ТУРИЗМУ

– Удбина се налази на 45 километара од Плитвичких језера и неколико километара више од мора. То је идеално за транзитни туризам. У Висућу имамо човјека који је направио бунгалове и издаје их, у Бунићу се једна жена доста добро бави овим послом. Имењак нашег познатог атлетичара, а сада атлетског стручњака, Дане Корица, има пет апартмана која су у љетној сезони углавном пуни.

– Досељеник из Босне има шест апартмана, а добар примјер је и сарадња једног од наших грађана који је склопио уговор са Коњичким клубом из Сплита – говори Узелац, напомињући да је све то мало, имајући у виду природне љепоте Лаудоновог гаја, који има статус „парк шуме“ и налази се поред села Шаламунић. Лаудонов гај законски је заштићен још од 1960. године као парк шума. Каменско – Бијели потоци. Осим што су заштићени као природни крајолици одлуком Сабора РХ, проглашени су и спомен-подручјем. Удбина има и аеродром, али њиме тренутно управља Министарство обра-не, што не значи да се у некој ближој будућности не би могао користити дијелом и као цивилни. Ловни туризам одувјек је био атрактиван, а овдашњих осам ловачких удружења у својим ловиштима често улоге и ловце из Италије – открива Узелац.

МУКЕ СА ВОДОМ

– Највећи проблем овог дијела Лике је вода. Осим мјеста Удбина, само неколико села са српским живљем има водовод. То су Бунић, Дебело Брдо, Фркашић, дио Грабушића, Шаламунић, Подудбина и Удбина, осталих 15 нема воде. Главни разлог томе лежи у чињеници да је већи дио општине смјештен на врло пропусној вапненачкој подлози, док се површинска вода с повременим токовима задржава тек на непропусним стијенама. Удбина вуче воду из мјеста удаљеног 24 километра од средишта насеља и то из Крбавице, која се налази у општини Плитвичка Језера.

СВАКА КУЋА ИМА СТРУЈУ И ТЕЛЕФОН

– Сваки становник општине има струју. Само три куће (Мане Кораћа из Грабушића, Косе Шијан из Дебелог Брда и Јовице Радованца из Ребића) нису имале струју. Након што се то није могло ријешити кроз систем електропривреде, заједно са хуманитарном организацијом УНДП, за те три куће набављени су соларни панели преко којих се добија електрична енергија. То улагање износило је 30 хиљада евра, а укључиле су се општина и жупанија.

ПРИМАРНА ЗАДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

– У амбуланти од понедељка до петка у редовном радном времену дежурају лекар и медицинска сестра, као и стоматолог са својом асистенткињом. Сриједом могу да се ураде најосновнији лабораторијски прегледи. Ту се завршава примарна помоћ, а за неке друге специјалистичке прегледи или стационарно лијечење, болесници морају ићи у Медицински центар Госпић, који је удаљен непуних 50 километара. Онима који су са упутом исплаћује се одређена надокнада кроз путни налог.

ЦИЈЕНА ВРТИЋА 75 ЕВРА

– Дјечји вртић општина субвенционира са 500 хиљада куна годишње. Похађа га 25 дјевојчица и дјечака, а услови су заиста одлични. Три кувана оброка, четири васпитачице се баве њиховим одгојем, а цијена износи по првом дјетету неких 75 евра, док је за друго она 20 процената мања. И овдје немамо адекватан кадар у самом мјесту, па васпитачице долазе из Срба (прелазе дневно 160 километара), Грачаца, Коренице и само је једна од њих са Удбине.

КУЛТУРА И СПОРТ СКОРО ДА НЕ ПОСТОЈЕ

– Култура и друштвени живот су на најлошијем нивоу у цијелој Лици. Имамо простор у оквиру зграде општине и он нам много значи, да имамо гдје да се окупимо, а и да свако онај ко дође овдје види фирилични натпис са именом наше организације. Прије 15 година, након много труда очистили смо тај простор и у њему се сада налази библиотека са 2-3 хиљаде књига, 40-50 умјетничких слика, клавијер из 1880. године дониран из Беча, велики телевизор. За Преображење СКД *Просвјета* пододбор Удбина била је главни организатор запаженог културно-умјетничког програма.

Ипак, оно што је тужно да данас Удбина нема ни један спортски клуб. НК „Крбава“ је некад била перјаница фудбала у читавој Лици, данас не постоји. Покушало се нешто са малим фудбалом, али то је траљаво завршило. Ништа боље није прошао ни теквондо клуб, који је озбиљно почео да ради, а предводило га је двоје Славонаца из Грачаца. Рад је заустављен њиховим одласком у Ирску.

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ОПШТИНА ПОМАЖЕ СТАРИЈИМ И НЕМОЋНИМ

Општина је основала организацију која пружа помоћ и његу старијим особама. Већина новаца за њен рад добија се из републичких извора, а у овај вид помоћи укључено је 5-6 људи који обилазе кориснике. Кренули смо од оних најсиромашнијих и најнемоћнијих, па се најмање једном недељно обилази сваки корисник. Таквим људима наши активисти оперу одјећу, постелину, обришу праšину, скувају ручак за неколико дана. Доносе им лијекове. Осим тога, општина је у оквиру свог социјалног програма свако домаћинство које има приход испод 200 евра помогла у огрјеву. Укупно њих 110 добило је пакете дрва у висини четири кубна метра а то им доведемо бесплатно. Ријеч је о домаћинствима српских кућа. Годишња потрошња је 8 до 10 кубних метара дрва и општина фактички донира пола.

У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ ДЕСЕТОРО СРПСКЕ ДЈЕЦЕ

Постоји једна основна школа која је јако лијепо уређена. Наставни кадар долази из Задра и Госпића. Настава се одвија по *Моделу Ц*. То је у ствари допунска настава на српском језику што подразумева пар сати седмично за дјецу чији се родитељи одлуче за то, а на Удбини сва српска дјеца похађају матерњи језик. Уведена је и православна вјеронаука, прије пар година, на коју иде већи број српске дјеце, а настава држи парох коренички Никола Малобабић. Дјеца након основне школе иду у средњу школу, у зависности од успјеха. Они најбољи у Ријеку, Загреб, док ови „средњи“ ђаци углавном иду у туристичке смјерове у Кореници, а неки опет изаберу други смјер у Госпићу. У основној школи обезбијеђен је превоз за сваког ученика из општинских средстава. Ко заврши средњу, иде на факултет, опет најчешће у Ријеку и Загреб.

АЛЕКСАНДАР ЈОВИЧИЋ НАЈМЛАЋИ ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ У СРБИЈИ И У ИСТОРИЈИ БЕОГРАДА

Палилула је наша кућа, без обзира да ли живимо на лијевој или десној обали Дунава

Александар Јовичић тренутно је најмлађи предсједник општине у Србији. Lider Омладине СНС-а дошао је на чело општине Палилула и тако постао најмлађи предсједник општине у историји Београда. Управо његова животна прича може да послужи као најбољи примјер да су реални животи узбудљивији од било ког романа.

Недавно се јавност упознала са његовом потресном животном причом како је као четворогодишњи дјечак из родне Сребренице стигао у Борчу.

– Не волим да мислим о Сребреници јер сам тај рат доживио као двоструку трагедију. С једне стране, због ратних страхаота и страдања људи, а с друге, доживио сам да ми је управо тај рат разорио породицу. Моја мајка која је друге вјере, због притиска средине и мржње према Србима коју је тада политика у Босни наметала свима који нису муслимани, оставила нас је и није жељела да дође са нама у Србију. Ја прије вјерујем да није смјела из страха за своју породицу у Босни, али то на крају није ни било важно. Остао сам без дома. Мој отац и бака, са мном у наручју, и са двије торбе у које смо спаковали цио живот, дошли су 1991. године у Београд. Од тада живим у Борчи и заволио сам је као да сам се ту родио.

Јесте ли некада пожељели да се вратите у Сребреницу?

– Никада нисам сањао да се вратим у Сребреницу јер сам знао да је то немогуће, а некако су ми успомене које сам понео сувише тужне да бих уопште желио да их евоцирам. Као дјечак када сам дошао у Борчу, никада нисам маштао да се преселим у "круг двојке", желио сам да једног дана ја postanем неко ко ће да уради нешто више за свој крај и комшије. Нисам тада знао како, нисам знао ни шта

је политика, али сам сањарио да некако postanем неко ко ће за њих да уради велике ствари. Можда звучи мало дјетињасто и смијешно, али тих својих дјечачких снова сјетио сам се сада када сам добио прилику да стварно урадим много добрих и корисних ствари за своје суграђане. Ето, дошло је вријеме да остварим оно о чему сам као дјечак сањао.

Колико Вас оптерећује чињеница да сте тренутно најмлађи предсједник општине у Србији али и најмлађи предсједник општине у историји Београда?

– За мене је то у исто вријеме и част и велика одговорност. Добио сам огром-

но повјерење од странке и од лидера да водим највећу општину у Београду и зато је на мени да сада резултатима оправдам указано повјерење. Са политиком Александра Вучића отворена је нова политичка ера у Србији. У њој младост није мана, већ предност.

Британски премијер Бенџамин Дизраели рекао је још тридесетих година деветнаестог вијека да су све велике ствари урадили млади. Сада је коначно Вучић то применио у пракси и код нас и дао шансу младима. Очекујем да на крају мог мандата сваки становник Палилуле може да изговори реченицу: „Палилула је наша кућа“, и да се заиста тако осјећа, без обзира на то да ли живи на Ташмајдану или у Борчи и Палилулој скели.

Утисак је да је општина Палилула посљедњих година једна од најнасељенијих градских општина. Како видите даљи развој ваше општине?

– Општина Палилула се сваког дана развија и сви заједно, са градским предузећима и Градом, радимо на побољшању услова за живот наших грађана. Припремамо оних са лијевој обали Дунава, који припадају тзв. „руралној“ Палилули. Због њих смо започели и изградњу водоводне мреже и канализације, асфалтирамо некатегорисане путеве, уведена је расвјета у свим улицама а бројни други пројекти су у току. Дакле, свакодневно смо на терену.

Које сте проблеме учили као најприоритетније?

– Проблема је много, свакодневно нам на њих грађани указују. Лично сматрам да је увођење канализације и изградња дома здравља приоритет на лијевој обали.

Све општине покушавају да анимирају инвеститоре да улажу у своју средину. Која су предности Палилуле у односу на друге?

– Близина Дунава, који је плован кроз Палилулу, индустријска зона, близина аутопута и аеродрома преко новог Пупиновог моста, много неискоришћеног земљишта дуж Зрењанинског пута погодног за изградњу фабрике и производних хала и магацина.

У којој мјери су на Палилули ријешени инфраструктурни проблеми и на чему ћете највише радити у предстојећем периоду?

– За ових година и пар мјесеци колико водимо општину асфалтирали смо 9 километара атарских путева а започиње се још 6 км, као и 32 некатегорисане улице. До краја године у плану је још око 20, а до Нове године имамо план да асфалтирамо 32 улице, са чиме смо већ кренули. Радимо и на изградњи канализационе мреже. То је огроман и скуп пројекат. Педесет година нико није ништа урадио по том питању. Ми смо почели. Већ се уводи канализација у насеље Браћа Марић у Крњачи. Срећују се зелене површине, урадили смо расвјету у свим дије-

ловима Палилуле који су били, такорећи, у мраку. Реконструисали смо око 300 улаза стамбених зграда јер су услови за живот били небезбједни.

Које бисте манифестације на Палилули посебно издвојили?

– Све наше акције су за наше суграђане. Свака је важна на свој начин. Пензионери имају бесплатне излете и дружења, бесплатне поправке у кући које смо омогућили кроз акцију *Хаус мајстор* а која је, такође, намијењена претежно најстаријима и онима лошијег материјалног стања. Такође, много пажње посвећујемо дјечи. Обезбједили смо им течаве бесплатног пливања на *Ташу*, дјечије представе, курсеве страних језика, школе плеса, путовања на Крф за најбоље основце и средњошколце... Новогодишње акције су лијепе, уз приредбу сваког дјечетог добије пакетич. Пред полазак у школу првацима смо подијелили ранчеве и комплетан школски прибор јер најмлађи Палилулци су нам апсолутни приоритет...

Да ли је Палилула искористила туристичке потенцијале?

– Није и радимо на томе. Чисти се Рукавац, урбанизује Ада Хуја, планирамо још много ствари везаних за природни потенцијал који имамо, почевши од Парадајз острва па до бројних канала за пецање.

Колективни центар за избјегла и расељена лица у Крњачи годинама је био уточиште многим људима са простора бивше Југо-

славље. Да ли је и у којој мјери избјегличка популација утицала на развој општине?

– Људи који су дошли бјежећи од ратних страхаота дедесетих, па затим и са Косова и Метохије који су дошли 1999–2000, нису избјеглице. Они више од двадесет година живе овдје. Дјеца су се родила овдје. Моја породица је пуком срећом избјегла покољ и 1993. године. Успјели смо да се спасемо из Сребренице. Мој покојни отац и бака живјели су овдје више од 25 година, ја ево исто толико живим. Многе моје комшије, познаници, другови, имају исту причу. Ми се више не осјећамо као избјеглице. Морали смо да прихватимо Београд, а он је прихватио нас. Наравно да је свака кућа задржала неке своје обичаје, Крајишници, Босанци, Личани итд. његују своје обичаје, фолклор, традицију. Али, то треба да раде сви, и углавном раде. Имате у Београду вече Врањанаца, Чачана, Пријепољаца, итд.

Са којим сте градовима у братским односима и да ли осим културне сарадње постоји и привредна?

– У јуну смо започели процедуру братимљења са руским градом Обнинском, који је највећи научни и образовни центар у том дијелу Русије, а прије пар дана дошла је иницијатива од посланице италијанског парламента Габријеле Карлучи за братимљење са једном римском општином па и то очекујемо ускоро.

Т. ЂОРОВИЋ

НАУЧИО САМ ДА РАДИМ ОД МАЛИХ НОГУ

С обзиром на то да имате само 29 година, да ли је Вама политика први посао?

– Не. Радим од своје 15. године и поносан сам због тога. Тако сам васпитан. Одрастао сам уз баку која је била изузетна жена. Знате, то су оне строге али праведне босанске Српкиње. Она ме је васпитавала јер је отац морао много да ради да би нас издржавао. Биле су то оне несрећне дедесете када никада нисмо имали довољно пара за све. Бака ме је научила да није срамота радити, срамота је красти. И добро сам то запамтио. Чим сам мало ојачао, почео сам да радим: у ауто-радионицама, носио сам цакове на градилиштима, радио сам сезонске послове и често сам подизао терет који је био тежи од мене. Упоредо сам ишао у школу и био добар ђак. Радио сам и када сам уписао факултет. Искључиво својим трудом и марљивошћу напредовао сам до нивоа менаџера у једној озбиљној компанији. Политика је дошла касније, када сам имао 22 године. Нисам хтио да сједим и кукам како је лоше, а било је лоше. Одлучио сам да дам свој допринос тиме што ћу активно да се залажем за промјене и за нешто боље. Имам тај борбени дух у себи јер, као што видите, од малих ногу борим се са животом. Никада не бјежим од проблема и не одустајем. Просто је било логично да се политички активирам.

ДР ПРЕДРАГ ТЕРЗИЋ ТВРДИ ДА ЗА НАЈПРОСТРАНИЈУ ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ У УНУТРАШЊОСТИ СРБИЈЕ ДОЛАЗЕ БОЉИ ДАНИ

Рођени Краљевчанин Др Предраг Терзић је најмлађи први човјек у историји града на Ибру. Докторирао је на Факултету политичких наука у Београду и своју енергију од првог дана усмјерио је на промјене које су се у досадашњем периоду највише одразиле на већој бризи за младе, посебно у погледу образовања, културе и спорта. У свом активизму градоначелник се радо одазива на све акције својих суграђана. Није необично видјети га и међу добровољним даваоцима крви, ипак највећа брига је незапосленост суграђана која је по његовом мишљењу условљена и лошим урбанистичким планом.

– Гдје можете да смјестите индустрију у Краљево? Тамо гдје треба да буде индустрија су спорт и рекреација. Тамо гдје треба да се граде фабрике је стамбено-пословни простор. Нигдје производње! Нама су потребне фабрике. На томе предано радимо сваког дана, али да бисмо промјенили урбанистичке планове – потребни су нам мјесеци. У јулу смо донијели Закључак о утврђивању Приједлога одлуке о комуналном уређењу града. Одлука о комуналном уређењу града Краљево датира из 1998. године и обрађује односе који су архаични, а казнена политика није адекватна. Потребни су нам ефикасне комисије, ефикасно и ефективно Градско вијеће, скупштина коју ћемо заказати одмах када треба, потребна је слога да нешто урадимо – каже за *Српско коло* градоначелник Терзић.

• Које сте потезе предузели за рјешавање ових проблема

– Уложили смо 55 милиона динара својих средстава на реконструкцију сјеверне обилазнице, која води од „Магнохрома“ ка Кулагиха ади у Адранима, у дужини од 1.100 метара, као и реконструкцију канализационе и водоводне мреже. Саобраћајница ће имати дупле траке – по двије у оба смјера, до кружног тока, а од кружног тока, у овој фази, двије траке, до реализације друге фазе пројекта, Ова обилазница има посебан значај јер са њом добијамо простор од 11 хектара који је атрактиван за будуће ин-

За привредни препород Краљево потребан бољи урбанистички план

веститоре јер нам је ту главна индустријска зона. Очекујемо да ови радови буду готови до средине децембра.

• Колико је данас незапослених Краљевчана?

– На евиденцији Филејале Краљево, која обухвата град Краљево и општине Рашка и Врњачка Бања, налази се 17.127 лица, док је само у граду Краљево 11.375 лица. Најбројнија су лица са трећим и четвртим степеном стручности, али и нискоквалификована лица. Из буџета издвајамо 72 милиона динара на разне видове социјалне помоћи. У граду Краљево се број незапослених смањило за око девет одсто у односу на исти период прошле године. Ради се углавном о проширењу капацитета постојећих производних погона у Краљево, а у наредном периоду очекујем отварање нових производних погона, што је и суштина посла у области привреде јер производна мјеста покрећу и град и државу.

• Који су највећи проблеми?

– Град Краљево је по странству највећа локална самоуправа у унутрашњости Србије и замислите колико је новца потребно за уређење локалних водовода, којих има скоро две стотине, колико за обнову предуге канализаци-

оне мреже, колико новца за одношење смећа са бројних локација... Ми смо, предвидјели 1,2 милијарде за инвестиције. Завршили смо нови павиљон за дјецу на планини Гоч. Нема довољно већих инвестиција, а за то је крива и ранија власт. Улагало се тада и градило тамо гдје је брза зарада за градитеље и понешто остало за приватне целове, а није било правих потеза попут стварања бољег амбијента за инвестирање у привреду.

• Утисак је да се у овом тренутку доста тога гради.

– Чешка компанија RC Reinvest гради ритејл центра у Рибници, између Нове хале спорта и OMV пумпе. Инвеститор је за овај пројекат издвојио око 3,5 милиона евра. Изградња је предвиђена на површини од 5.000 м², а у 18 јединица ће бити смјештени многобројни интернационални модни брендови одјеће и обуће, забавни садржаји, роба широке потрошње, „Макси“ супермаркет...

• Било је и неких мањих улагања?

– Град је издвојио 20 милиона динара и у току су радови на реконструкцији пешачке пасареле код жељезничке станице. Радови обухватају демонтажу старе пасареле и изградњу и постављање нове че-

личне конструкције. Надамо се да ће пасарела бити готова за 14. октобар и да ћемо ове године моћи да заједно престојемо пасарелу и одамо по част свим стрељанима на лагерском гробљу. Веома је важна је изградња осам мостова у Гледићком крају и потпорни зид. Вриједност ових радова је 125 милиона динара, а финасирана су од стране ЕУ посредством Канцеларије за јавна улагања. Поменимо и реконструкцију школе и изградњу водоводне мреже у Адранима. Уложено је и 9 милиона динара за радове на реконструкцији тротоара у Улици Војводе Путника. Први пут у Краљево постоје тротоари који имају тактилну стазу за слепе и слабовидне особе. Реконструисано је степениште поред Атлетског стадиона након што је старо степениште комплетно порушено. Надамо се да је ово степениште комплетно порушено. Надамо се да је ово увод у будућу реконструкцију Атлетског стадиона. У другој фази предвиђена је изградња рампе за инвалиде, која треба да буде одмах поред степеништа. Град је аплицирао код Министарства омладине и спорта за средства за рампу, која кошта 11 милиона динара. Пројектом „Изградња рекреативног амбијента у Боричићима“ уређена је трим ста-

за и постављена теретана на отвореном. Завршена је реконструкција Улице рибничких партизана у Рибници у коју је уложено 11 милиона динара.

У склопу инвестиционог одржавања коловозне конструкције у сврху подстицања производно-привредних активности и развоја сеоског туризма, у Девецима је асфалтирано 500 метара пута ширине 3,50 метара.

• Како бисте оцијенили стање у пољопривреди?

– Краљево је посљедњих година повећало издвајања за пољопривреду, а сада годишње издваја 70 милиона динара за развој примарне пољопривредне производње. Наш Савет за развој пољопривреде је сигурно један од најбољих у земљи, али смо кроз праксу примјетили да не издвајамо довољно новца у односу на потребе и да је неопходно да у будућности обезбједимо стимулативна средства и за млађе пољопривреднике, како за оне који су остали на селу, тако и за оне који на село желе да се врате. Међутим, треба имати на уму да је размак између Гледића на једној страни и Бзовика на другој страни изузетно велики, знатно већи од сто километара, тако да уопште није лако обезбједити средства за подстицај свима. Искрено се радујем што има још већи број људи који су заинтересовани за ова средства, што има доста младих људи који желе да живе на селу и да се баве пољопривредом. Надам се да ћемо у будућности имати и више средстава, како бисмо могли да изађемо у сусрет свим пољопривредницима.

• Какви су услови за развој спорта у Краљево?

– Веома смо поносни што је недавно наша кошаркашка репрезентација предвођена селектором Александром Ђорђевићем по први пут одиграла меч у Краљево. Приход од улазница за утакмицу наших најбољих кошаркаша намијењен је Регионалном кошаркашком савезу за развој клубова и кошарке у Краљево. Међутим, поред тога што из-

двајамо новац за наше клубове трудимо се да обезбједимо што боље услове за школски спорт. Недавно смо завршили физкултурну салу намијењену ученицима Основне школе „Браћа Вилотијевић“ и средње Пољопривредно-хемијске школе „Др Ђорђе Радић“ чија је укупна вриједност непуних 75 милиона динара. Заједничка физкултурна сала, површине око 1.600 м² је зидана осам година. Занимљиво је да пољопривредно-хемијска школе од 1882. године, када је основана, 135 година није имала физкултурну салу.

• Да ли су унапређени услови здравствене заштите?

– Захваљујући веома значајној новчаној донацији немачке хуманитарне организације „Fimshare e.V.“, завршена је адаптација Здравствене станице Ушће. У кречење фасаде, замјену мокрих чворова, набавку савременог ЕКГ апарата, инхалатора, за три лежача за преглед пацијената, као и рачунарске опреме, уложено је 6.750 евра. Ова амбуланта покрива велику површину – Студеницу, Рудно, Мланчу, Гокчаницу – четири периферне амбуланте које гравитирају ка Ушћу, чији пацијенти, када оне не раде, долазе у Ушће. У амбуланти Ушће има око 4.000 регистрованих пацијената. Урађена су и три веома значајна идејна пројекта - за амбуланте Витановац, Стубал и Рибница. У идућој години планирамо да значајно унаприједимо услове у краљевачком Дому здравља.

• Са којим сте градовима у братским односима?

– Краљево је отворен град и са свима жели да успостави што дубљу сарадњу. Са Марибором смо потписали Писмо о намјери, које подразумева заједнички наступ партнерских градова око ЕУ. Потписали смо Повеље пријатељства са канадским градом Нијагара Фолс, у марту смо угостили делегацију руског града Мичуринска, а у јуну смо били у посјети бјелоруској престоници Минску.

Т. ЂОРЂЕВИЋ

ЈАВНА ПРЕДУЗЕЋА ПРОФИТАБИЛНА

Градоначелник Терзић веома је задовољан радом јавних предузећа.

– ЈКП „Путеви“ има добит од преко пет милиона динара, „Чистоћа“ има добит у износу од шест милиона динара, а „Топлана“ је остварила добит која износи преко осамдесет милиона динара и поред тога што су цијене гријања смањене. Они имају одређене дугове из периода 2010, 2011. и 2012. године, који уопште нису мали, и износе сто тридесет шест милиона динара, тако да ће се добит из 2016. године употребити за прерасподјелу дугова из претходних година. ЈКП „Водовод“ имао изузетно високу добит, да нема дуг који сваке године мора да отплаћује према KFV, а који ове године износи педесет два милиона динара и да је и поред тога успио да оствари добит, у износу од шест милиона динара.

Градоначелник је изнио податак да на територији града Краљево има чак 130 нелегалних водовода, па је Градско вијеће донијело *Нацрт одлуке о општим условима за одржавање и коришћење јавног водовода у сеоским насељима*.

– Замислите ситуацију у којој готово половина становника Краљево нема никакве гаранције да пије хемијски и бактериолошки исправну, једном ријечју здраву воду – појаснио је Терзић.

25.000 ИЗБЈЕГЛИХ И РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА

Град Краљево је једна од локалних самоуправа која је добила средства за стамбено збрињавање лица избјеглих са територије Хрватске и Босне и Херцеговине – откуп 12 сеоских домаћинстава са окућницом и њихову адаптацију и привођење намени. Недавно су уручени уговори о реализацији петог и проширења четвртог потпројекта Регионалног стамбеног програма у Републици Србији одржаног у Клубу посланика у Београду. Ријеч је о уговорима који се односе на грант шеме - доделу пакета грађевинског материјала и куповину сеоских кућа са окућницом. Процењује се да је на територији Краљево боравило око 25.000 избјеглих и расељених лица са територије бивше Југославије и Косова. Међу њима око 3.500 избјеглих из Босне и Хрватске током деведесетих година. У Краљево је у једном тренутку било 28 избјегличких колективних центара Захваљујући помоћи међународних организација, локалне самоуправе и Комесаријата за избјеглице, у Краљево је на Берановцу за избјеглице и расељене изграђено 200 станова, око 20 домаћинстава је искористило програм за откуп сеоских домаћинстава, док је више од 100 породица искористило донације у грађевинском материјалу за изградњу својих кућа.

МАРИЋ: СРБИЈА НАСТАВЉА ПОДРШКУ ПРИШТИНСКОМ УНИВЕРЗИТЕТУ

21. 9. 2017. Помоћник директора Канцеларије за КиМ Љубомир Марић изјавио је да ће Србија наставити да на све начине подржава рад Приштинског универзитета са привременим сједиштем у Косовској Митровици, свјесна његове незамењиве улоге за опстанак српског народа у покрајини и значаја који увелико превазилази локалне оквире.

Марић је, отварајући Међународни научни скуп Наука без граница, на којем учествује и значајан број универзитетских професора и научника из иностранства, рекао да у ери глобализације и брисања граница између држава, економија и цивилизација, наука има отворенији простор за размјену идеја него икада у историји. Деканка Филозофског факултета у Косовској Митровици Мирјана Лончар Вујновић објаснила је да је циљ скупа унапређење науке кроз размјену идеја и нова сазнања, уколико је потребно и спајањем дисциплина која су можда до јуче сматране неспојивим или превише удаљеним.

У оквиру скупа одржана су четири пленарна излагања, 30 сесија у три групе, а за госте је организовано упознавање са историјским и духовним благом овог поднебља, посјета манастирима Бањској и Соколици, са циљем упознавања, умрежавања и размјене искустава више од 260 учесника.

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КИМ: СТРАДАЛИ СУ ПРЕДАНИ БОРЦИ ЗА ПРАВА СРБА НА КИМ

15. 9. 2017. – Канцеларија за Косово и Метохију се са великом тугом и жаљењем опрашта од градоначелника Ранилуга Градимира Микића и предсједника Скупштине општине Ранилуг Саше Алексића, који су данас изгубили живот у трагичној саобраћајној несрећи.

Микић и Алексић су били дугогодишњи предани борци за права и добробит Срба у општини Ранилуг, и наш народ на Косову и Метохији је њиховим одласком изгубио двојицу надарених политичара и посвећених бораца за националне интересе.

Ненадокнадив губитак двојице сабораца за српску ствар оставља нас у болу, али ријешене да се додатним снагама заузимамо за интересе Срба на Косову и Метохији. Упућујемо породицама трагично пострадалих изразе саосјећања и најискренијег саучешћа.

РАСВИЈЕТИТИ СУДБИНУ НЕСТАЛИХ

21. 8. 2017. Пре 19 година, код Ораховца су нестали новинари Ђуро Славуј и Ранко Перенић, а породице и даље немају никакву информацију о њиховој судбини, што је велика мрља на образу оних који се на Косову и Метохији старају о успостављању владавине права. Захваљујући упорности колега новинара, на мјесту њиховог нестанка стоји спомен-плоча као одговор и упозорење свима онима који вјерују да је заташкавање злочина чин патриотизма и да је ријешеност оних који траже правду кратког вијека.

ОПШТИНА ОБРЕНОВАЦ ДОНИРАЛА ВРИЈЕДАН АПАРАТ ДОМУ ЗДРАВЉА У ОСОЈАНУ

Боља здравствена заштита за повратнике у Осојану

Општина Обреновац донирала је биохемијски анализатор Дому здравља у Осојану на КиМ, који ће, према ријечима директорке тог дома здравља Драгана Пантић, много значити и у организацији службе и у квалитету рада.

– С обзиром на то да нисмо били добро опремљени лабораторијом која је веома важна за дијагностику и за даљи третман пацијената, Канцеларија за КиМ донирала нам је хематолошки анализатор, који смо примили и почећемо да га користимо, а и општина Обреновац нам је помогла. Они су нам великодушно изашли у сусрет и набили тај потребни апарат па смо им веома захвални – рекла је Пантић приликом примопредаје анализатора.

ОБРЕНОВАЦ ПРИМЈЕР СВИМА

Према њеним ријечима, Дом здравља у Осојану има велики број пацијената, трудница, хроничних пацијената, које су морали да возе до Митровице да би им биле урађене основне лабораторијске анализе, што, како оцјењује, нити је сигурно, нити добро.

– Тако да нам ово заиста много значи и у организацији службе и у квалитету рада као љекара. Дом здравља Исток

пружа примарну здравствену заштиту у општинама Исток и Клина, гдје има пуно повратничких села, 13 у Клини и око 10 у општини Исток. То је један прилично раштркан простор, има више од 300 домаћинстава, а заиста се трудимо да на ваљан начин пружимо здравствену заштиту – рекла је Пантић.

Директор Канцеларије за КиМ Марко Ђурић позвао је све општине у Србији да се поведу примјером Обреновца и да се укључе у борбу за помоћ нашем народу на КиМ.

ПАЦИЈЕНТИМА СКРАЋЕН ПУТ 70 КИЛОМЕТАРА

Предсједник привременог органа општине Исток Малиша Ђурић рекао је да је донација општине Обреновац доказ да је Србија и њена влада свакодневно присутна на простору КиМ, те да свакодневно олакшава услове живота на КиМ.

– Овај апарат био је неопходан да пацијенти не би путовали 70 километара до Косовске Митровице. Хвала општини Обреновац и мислим да је то примјер и другим општинама да посјете неко мјесто на КиМ и помогну. То је добар примјер и нама је много пута довољна и морална подршка, тако да, када нам неко дође, не мора ништа да нам донира и сам долазак нама много значи да истрајемо да останемо на просторима КиМ – рекао је Малиша Ђурић.

– Захваљујем општини Обреновац и људима који су својим примјером показали како једна градска општина може да направи братимљеве са општином на КиМ и да то резултира добрим односима, помоћи за наш народ и нечим што надилази саму материјалну вриједност донације, а то је топао људски однос упознавања са ситуацијом на КиМ – рекао је Ђурић.

ЧУЧКОВИЋ: ПОМАГАЊЕМО И ДАЉЕ

Иницијатива општине Обреновац изузетно је значајна, хвале вриједна и треба је подржати, истиче Ђурић и сматра да би наша снага била немјерљиво већа уколико би се заједно удруженим снагама радило за КиМ.

Предсједник општине Обреновац Мирослав Чучковић каже да је његова општина од 2012. збротимљена са општинама Осојане и Прилужје на КиМ, те да у Обреновцу имају велику жељу и циљ

да посебно Србима јужно од Ибра помогну, што су и кроз низ конкретних пројеката реализовали.

– Највећа ствар која је урађена је физкултурна сала у Прилужју, а за Дом здравља у Осојану донирали смо овај апарат за анализу крви, који омогућава да наш народ квалитетније живи, попут свих нас у централној Србији – рекао је Чучковић.

– Централна жеља јесте – наглашала Чучковић – да се на тај начин донацијама омогући да рад Канцеларије на КиМ буде олакшан и са тим активностима ће се и наставити.

Чучковић каже да општина Обреновац води све малишане са територије њене општине, њих 3.200, на бесплатно љетовање и зимовање, на Тару и Гоч, а са њима ће, како каже, ићи и малишани из братских општина са КиМ.

– И на тај начин ћемо употпунити нашу сарадњу са братским општинама јужно од Ибра – сматра Чучковић. **С.К.**

Дјеца са КиМ у десетодневној посјети Суботици

Педесетак ученика са Косова и Метохије посјетило је своје вршњаке у Суботици у оквиру традиционалне манифестације *Дјеца с Косова у школским клупама Суботице*, коју већ десет година организује хуманитарна организација *Дјеца радоси* из Гњилана у сарадњи са ОШ *Соња Маринковић* из Суботице. Дјецу је дочекао и замјеник директора Канцеларије за КиМ Душан Козарев.

Послије двочасовног чекања на административном прелазу Јариње, педесетак ученика основних школа из Косовског Поморавља и Бабиног Моста,

стигло је у Суботицу гдје су их дочекали њихови домаћини и вршњаци из ОШ *Соња Маринковић*.

У сарадњи са хуманитарном организацијом *Дјеца радоси* из Гњилана, породице из Суботице су и ове године домаћини дјецу из најугроженијих средина са Косова и Метохије. Том приликом организован је богат културно-умјетнички програм.

– Захвални смо и организаторима и добрим домаћинима, породицама које ће угостити дјецу из енклава, која, нажалост, од рођења не могу да се крећу

слободно, не могу да се осјећају безбједно, не могу да остварују елементарна цивилизацијска права у сред Европе у 21. вијеку. Забринуте смо због чињенице у свјетлу овога што видимо да се дешава последњих дана, да се малтретирају седамдесетпетогодишњи људи, само зато што желе да се врате на своју земљу, само зато што желе да обиђу гробове својих предака и да нешто поново изграде на својим имањима. Такви људи се налазе на мети оних који се нецивилизацијски понашају, да би их застрашили и спрјечили опстанак нашег народа, одрживи развој између Срба и Албанаца на Косову и Метохији, али и повратак људи, који све интензивније размишљају да или проведу старост на Космету или чак да заснују породицу и увећају број нашег живља у јужној покрајини. Оваквим поступцима се шаље порука да нису безбједни, да је могуће да су на неким тајним оптужницама, на неким потјерницама, да треба да се осјећају несигурно ако покушају да закораче на КиМ – рекао је Козарев.

Канцеларија за Косово и Метохију је и ове године подржала ову хуманитарну акцију иако су се малишани из наше јужне покрајине суочили са бројним проблемима на путу до Суботице.

МАРКО ЂУРИЋ НАКОН СУСРЕТА СА ЗАМЈЕНИКОМ ПРЕДСЈЕДНИКА РУСКЕ ДУМЕ

Дипломатска борба против самопроглашеног Косова незамислива је без Русије

Директор Канцеларије за Косово и Метохију Марко Ђурић састао се у Москви са Петром Толстојем, замјеником председника руске Думе задуженим за међународну сарадњу.

Ђурић и Толстој нагласили су значај продубљивања односа Србије и Русије, на основама братске сарадње и пријатељства, који су карактерисали односе двију држава и народа кроз читаву историју.

Ђурић је изразио задовољство оствареном државном сарадњом Србије и Русије и захвалио на подршци унутрашњем дијалогу о Косову и Метохији који је покренут на иницијативу председника Александра Вучића. Дијалог за циљ има окупљање свих друштвених снага ради јачања капацитета Србије да се бори за своје националне интересе.

Истичући да је успјешна борба против чланства самопроглашеног Косова у међународним организацијама незамислива без подршке Русије, Ђурић је званичника руског парламента упознао са током дијалога Београда и Приштине и чињеницом да Срби у привременим институцијама самоуправе први пут од 1999. године имају ефективну моћ и утицај.

Према његовим ријечима, Србија ће наставити да чува своју војну неутралност и да, његујући традиционално и искрено пријатељство, продубљује све видове сарадње са Руском Федерацијом, због чега је суочена са великим притисцима од стране држава које Русију не доживљавају као партнера.

– Државне институције Србије имају јасан мандат од народа да чувају и унапређују братске односе са Руском Федерацијом, а константа наших односа према Русији никада и ни у каквим околностима неће се мијењати – нагласио је Ђурић.

Он је истакао да је парламентарна група за односе са Русијом далеко најбројнија у Народној Скупштини Србије, што је још један од показатеља карактера односа двију држава.

На састанку је било ријечи и о припреми декларација које Русију не доживљавају као партнера, културе, језика и писма, за чије спровођење ће, према Толстојевим ријечима, Србија имати пуну подршку руске Думе.

Толстој је истакао да је Русија увијек била раме о које Србија може да се ослони, и да ће зато и у будућности имати подршку Москве

у настојањима да заштити свој суверенитет на Косову и Метохији.

Замјеник председника руске Думе је рекао да ће у предстојећем периоду бити настављено продубљивање међупарламентарне сарадње, са циљем заштите територијалне цјеловитости Србије и стабилности на Балкану.

– Наставићемо да његујемо топле односе Србије и Русије, јер они су за нас веома важни – поручио је Толстој.

Састанку је присуствовао и амбасадор Србије у Руској Федерацији Славенко Терзић.

С.К.

ПРЕДСТАВНИЦИ МИНИСТАРСТВА ПРОСВЈЕТЕ ПОСЈЕТИЛИ ШКОЛЕ НА СЈЕВЕРУ КОСОВА

5.9.2017. Основним школама на сјеверу Косова Метохије представници Министарства просвјете Србије и Канцеларије за Косово и Метохију уручили су лаптоп рачунаре и ранчеве за најугроженије ученике.

Помоћница министра просвјете, науке и технолошког развоја за високо образовање Весна Мандић и замјеник директора Канцеларије за Косово Метохију Жељко Јовић у Косовској Митровици посјетили су основне школе Бранко Радичевић и Свети Сава.

Основна школа Бранко Радичевић једина је школа на простору Косова и Метохије која ће ове године имати електронски дневник који треба да олакша рад наставника и запослених, али и да омогући родитељима да прате рад и успјехе своје дјце.

Директор Основне школе Бранко Радичевић Иван Запорожац рекао је да је увођење електронског дневника наишло на добар пријем код наставног кадра, као и код родитеља и ђака. Свакој школи поклоњено је по 10 лаптоп рачунара, неколико комплета лектире и ранчеви за најугроженије ученике.

С.К.

ОТВОРЕНА СТУДЕНТСКА ПОЛИКЛИНИКА У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ

5.9.2017. У Косовској Митровици свечано је отворен Завод за здравствену заштиту студената Универзитета у Приштини са привременим сједиштем у том граду, а помоћница министра за развој и високо образовање Весна Мандић каже да се отварањем студентске поликлинике доприноси развоју овог дјела Србије.

Средства за изградњу, адаптацију и опремање нове студентске поликлинике обезбједили су Министарство просвјете, науке и технолошког развоја, Канцеларија Владе Србије за Косово и Метохију и Студентски центар Приштина. – Изненађени смо брзином којом је овај пројекат завршен јер тендер је расписан у априлу. Високошколске установе кроз кадар који ће бити ангажован на поликлиници имају прилику да допринесу развоју – нагласила је Мандић.

Јовић је рекао да је студентска поликлиника још једна установа која ће нам помоћи да одбранимо наш суверенитет и наша права.

Директор Студентског центра Приштина Јово Поповић захвалио је Министарству што брине о здрављу студената и што је омогућило изградњу објекта, као и Канцеларији за КиМ, која је куповином неопходне опреме допринијела унапријеђењу здравствене његе студената, али и других грађана који ће имати могућност да добију здравствене услуге у овој установи.

С.К.

МЛАДИ ИЗ КОСОВСКОГ ПОМОРАВЉА И ОСОЈАНА ПОСЈЕТИЛИ АЛБАНИЈУ И УВЈЕРИЛИ СЕ ДА ЈЕ НАКОН ВЛАДАВИНЕ ЕНВЕРА ХОЋЕ ПРАВОСЛАВЉЕ ВАСКРСНУЛО

Владика Анастасијус: Сваки пети становник Албаније је православне вјере

Током недавног боравка у Албанији, а у циљу упознавања живота православних хришћана у тој земљи, група младих Срба из Косовског Поморавља и Осојана у Метохији, предвођена игуманом манастира Драганца, оцем Иларионом, имала је пријем код архиепископа тиранског Анастасијуса.

Он је направио право чудо у обнови православља у Албанији, након што је током вишегодишњег режима Енвера Хоџе православна као и друге званичне вјере у Албанији била забрањена, а цркве највећим дијелом потпуно уништене.

ИЗГРАЂЕНО 150 ЦРКАВА

– У Албанији током 24 године није била дозвољена било каква појава религиозног, односно вјерског живота. Изградили смо 150 цркава и обновили смо 160. Неке од старих споменика смо такође обновили. Није постојала литургија преведена на албански језик. Учинили смо посебан напор да се духовне и црквене књиге преведу на албански језик – рекао је архиепископ тирански Анастасијус. Он је при том нагласио да у Православној цркви Албаније постоје њени чланови различитог порекла.

» Млади са Косова и Метохије код архиепископа Анастасија у Тирани

– Већина су Албанци. Имамо Грке на југу, имамо Србе и једну групацију која себе назива Власима. Наше правило је да је сваки члан цркве који је канонски крштен да је он заправо пуноправни члан цркве. Ми лично мало на балкански мозаик – рекао је архиепископ Анастасијус. Истакао је да већина становништва Албаније нису хришћани и да православни чине од 20 до 22 процента популације.

– Наша улога јесте да исијавамо свјетлост Христову у свакој животной ситуацији у којој се нађемо – рекао је архиепископ Тирански и додао да „постоје многи који нису

рођени у православним породицама, али су слободно одлучили да се приклоне православној цркви”.

Говорећи о томе како је као Грк дошао у Албанију рекао је поред осталог:

– Био сам професор на Атинском универзитету на Катедри за историју религије. Такође, био сам изабран за модератора за евангелизацију на свјетском нивоу, која је организована од стране Свјетског савјета цркава. У то вријеме сам примио телефонски позив из Васељенске патријаршије и они су рекли да осјећају одговорност за цркве које су у проблемима и пи-

тали се да ли могу да дођем овдје у Албанију као егзарх, то јест изасланик патријарха, као нека врста амбасадора. Када сам дошао овдје, видео сам да је ситуација потпуна пропаст. Није било цркве, није било свештенства, није било икакве вјерске структуре, чак није било остало ни докумената из прошлости. Тада смо уложили напор и почели да посјећујемо градове и села и ми смо тада свједочили да смо слободни. Дрзнули смо се да имамо вјеру и наду и да постоји могућност и да треба поново да се открије лепота православне вјере.

Одговарајући на питање

шта ће се десити када њега не буде било више, рекао је да постоји нова генерација епископа и свештеника и да је то од почетка био његов сан.

РАДИКАЛНИ ИСЛАМ ПРИЈЕТИ АТЕИСТИМА

– Они ће наставити рад пошто ја овдје завршим своју мисију – нагласио је архиепископ тирански Анастасијус и додао да Православна црква има дужност према цијелом свијету, не само према малим заједницама.

– Атеистичко друштво ће увијек бити под пријетњом радикалног ислама. И овдје постоје као и на Косову поједин-

ци који се боје – рекао је архиепископ Анастасијус и додао да зна да се и Срби и Грци питају зар постоје православни Албанци?

– Наравно да постоје православни Албанци и сви ми морамо да будемо заједно. Нама је потребно много више мира и много више поштовања једних за друге. Такође, и за друге који имају другачије идеје и религије. Никада не треба да се ради о конфликту, него треба да се ради о разумијевању и помирењу. Трудимо се да активно учествујемо у овом друштву – истакао је архиепископ Анастасијус. Додао је да у Тирани при цркви Христовог васкрсења постоји културни центар.

– Ми то нудимо другима и то је отворен прозор за друге заједнице које нису православне. Наша мисија је да исијавамо и да свједочимо љубав Божју и да никога не видимо као непријатеља. Немојте мислити да смо идеалисти, ми смо веома реалистични – нагласио је владика Анастасијус.

Након разговора с њим група младих Срба с Косова и Метохије имала је прилику да погледа документарни филм који свједочи о раду архиепископа Тиранског и ономе шта је он урадио од када је дошао у Албанију.

С.И.

У МАНАСТИРУ РОЂЕЊА СВЕТОГ ЈОВАНА КРСТИТЕЉА У ЈАСЕНОВЦУ ОБИЉЕЖЕН ПРАЗНИК СВЕТИХ НОВОМУЧЕНИКА ЈАСЕНОВАЧКИХ

Владика Јован: Велика субота нигдје се тако не осјећа као овдје и на гробу Господњем!

У суботу 9. септембра 2017. године у Манастиру Рођења Светог Јована Крститеља у Јасеновцу одржана је централна прослава поводом празника Светих новомученика јасеновачких, који се по црквеном календару обиљежава 13. септембра. Јасеновачки логораши 1941. године били су приморани да сруше стару цркву саграђену у осамнаестом вијеку, па је садашњи манастир обновљен 2.000 године.

Свету архијерејску литургију предводио је митрополит Смоленски Исидор. Уз саслужење архиепископа Михаловског Кошичког Георгија и више архијереја Српске православне цркве.

Епископ пакрачко-славонски Јован истакао је да је празник Светих новомученика јасеновачких јединствен у православљу.

– Ми смо чувари Јасеновца за сав наш народ, цркву али и цијело човјечанство које овдје може да се увјери да се Велика субота нигдје тако не осјећа као овдје и на гробу Господњем – рекао је владика Јован, описујући да се осјећа како ће из свакога метра земље сваког тренутка да васкрсну сви они који су у њу похрањени.

– Ово је прије свега мјесто светиње, мјесто молитве по ријечима које је упутио блаженопочивши патријарх Герман септембра 1984. године када је освјештао ово свето мјесто са седморицом архијереја и рекао: „Браћо, ми праштати морамо јер смо хришћани, а заборављати не смијемо јер је памћење оно прво чему нас учи *Светио писмо* – подсетио је владика Јован, а потом поменуо троstrуки завјет владике Николаја.

– Прво каже да се не све-

» Чувари Христовог гроба поклонили су барјак владици славонском Јовану

тимо јер „ко се освети тај се не посвети“. Друго, да се сјећамо својих страдалника. И треће, да произносимо њихово име по цијелом свијету да се нико не догоди ово што се њима догодило – поручио је владика Јован.

Митрополит Смоленски Исидор рекао је да су народ и црква дужни да се моле за свете новомученике јасеновачке да се такво зло никада не би поново догодило.

Литургији су, између осталих, присуствовали и српски члан Предсједништва БиХ Младен Иванић, амбасадор Србије у Загребу Мира Николић, замјеник Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодраг Линта.

На гробној хумци поред каменог цвијета у оквиру централне прославе светих новомученика јасеновачких освештани су славски колач и жито.

СРПСКИ АУШВИЦ

Замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта је истакао да је Јасеновац „српски Аушвиц и мјесто највећег страдања српског народа у геноцидној НДХ“.

– Српски народ није страдао само у Јасеновцу већ у десетинама других концентрационих логора и хиљадама мјеста широм НДХ – рекао је Линта и додао да су од завршетка Другог свјетског рата комунистичке власти водиле политику заборављања и ћутње о геноциду над српским народом и спријечиле да се напишу српске жртве а хрватски народ прође процес денацификације.

– Српски народ има националну и моралну обавезу да не заборави своје жртве – поручио је Линта.

АРХИЕПИСКОП МИХАЛОВСКО КОШИЧКИ ГЕОРГИЈЕ

Нераскидиве везе чешког и српског народа

У разговору за ТВ Храм архиепископ Михаловско Кошички Георгије је истакао да је прва емоција кад је дошао на овај простор био неописив бол са питањем како је могуће да овако нешто може да приреди човјек човјеку.

– Једини одговор може се пронаћи у вјери и Христу Васкрслом. Ми не прослављамо жртве геноцида, него новомученике који су постали витезови кроз Васкрслог Христа. Када то спознамо онда се осјећај бола претвара у осјећај наде – рекао је владика Георгије и додао да се моли да се Јасеновац више не деси ниједном народу.

Он је рекао, гледајући трагове рата на цркви у Пакрацу, да се боји да су много већи ожиљци остали у људским срцима.

Архиепископ Георгије је за ову прилику владици Јовану поклатио икону Светог Кирила и Методија и објаснио симболику и везу српског, словачког и чешког народа.

– Свети Кирил и Методије су наш свесловенски понос. Дошли су на позив Светог Кнеза Растислава великоморавског равноапостолног на простор данашње Чешке и Словачке, који је у то вријеме био Кнежевина Велика Морави. Кад су прогнани од стране наследника Кнеза Светог Растислава краља Светоолука, њихови ученици су се разишли ширећи вјеру по Балкану и то је наша нераскидива веза – рекао је владика Георгије и осврнуо се на историјске догађаје који нису ишли у прилог православнима.

– У Чешкој је дошло до католичезања и латинизирања народа. Својевремено су Чеси

постали протестанти и захваљујући рекаатолизацији и хулитском покрету чешки народ је изгубио вјеру. Постали су агностици 70%, има нешто католика и лутерана, калвиниста...

Епископ Георгије је истакао велику улогу СПЦ у обновљеном православљу на простору данашње Чешке, Словачке и Прикарпатске Русије.

– Православље је у Чешкој обновљено захваљујући великом труду чешког светитеља владике Горазда. Он је био католички свештеник, али је хиротонисан за православног епископа у Београду. Био је једна од првих жртава нацистичке Њемачке – рекао је владика Георгије и подсетио на Светог Јустина Поповића, који је у своје вријеме био изабран за епископа у Прикарпатској Русији, али је по савјету преподобног Симеона Дајбабског ту улогу одбио.

– Код нас су боравили многи српски епископи Иринеј Ђирић Бачки, Јосиф Битолски и многе личности Српске православне цркве – рекао је епископ Георгије, који је у Чешку понио дио моштију Светих Јасеновачких великомученика.

С. К.

Хрватска полиција вјернике СПЦ без икаквог објашњења задржала на граници пуна два сата

Вјерници који су путовали аутобусима из Србије заустављени су на Граничном прелазу Бајаково, гдје су без икаквог објашњења задржани више од два часа

од стране хрватске граничне полиције.

Због тога су у Манастир Светог Јована Крститеља стигли пред сам крај литургије.

Огорчење поступком хр-

ватске полиције нису криле Снежана Будисављевић, Мира Милутиновић и Славица Антић, које су допутовале из Старих Бановаца.

Како нам је испричао је-

реј Слађан Видаковић, вјерници из Старих Бановаца упутили у 3 сата ујутро да би у Јасеновац стигли тек око 10.30 часова.

– Хрватска полиција се према нама опходила коректно, али је чињеница да смо два сата беспотребно стајали на граници – рекао нам је отац Слађан, а слично искуство нам је испричао и генерални секретар Удружења Срба из Хрватске Милојко Будимир, и чланови *Чувара Христовог гроба*, који су такође стигли на сам крај литургије.

Вјерници из Старих Бановаца предвођени свештеником Слађаном Видаковићем запалили су свијеће и помолити се Јасеновачким новомученицима и у подножју каменог цвијета.

ТЕКСТИ И ФОТО:
ТРИФКО ЂОРОВИЋ

» МОЛИТВА ИСПОД КАМЕНОГ ЦВИЈЕТА: Миодраг Линта са вјерницима из Старих Бановаца и оцем Слађаном Видаковићем

ИГУМАН ПАВЛЕ ПОСТАО АРХИМАНДРИТ

Владика Јован рукоположио је протосинђела Павла (Радусиновића) – игумана манастира Ораховице у чин архимандрита, зажељевши му благослов и истрајност у старању о светињи ораховачкој и њеном братству.

У ХРАМУ ПОДИГНУТОМ 1910. ГОДИНЕ СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕНА СЛАВА НАЈВЕЋЕГ КРАЈИШКОГ СЕЛА У ОПШТИНИ ИНЂИЈА

Нови Сланкамен прославио Преображење

Храм Светог Преображења Господњег у Новом Сланкамену (општина Инђија) прославио је своју славу на истомени велики хришћански празник 19. августа.

Славски колач свечано су ломили домаћин и старјешина храма, отац Радомир Сандо и кум славе Зоран Коралија у присуству председника Скупштине општине Инђија Милана Преодојевића, председника Мјесне заједнице Нови Сланкамен Драгана Кривошија, народног посланика Миодрага Линте, свештених лица и мјештана овог, како кажу, „крајишког села“.

Осим црквених, обичај да се на сеоским славама приређују и други програми, као вањари, зборови па рингишпил, музика и други садржаји, посебно занимљиви за дјецу, није ни овдје промакао.

ОТАЦ РАДОМИР ДУША СЕЛА

Литургију су служили поред оца Радомира Санда и протојереј отац Војислав Билбија, отац Лука Симић и отац Слађан Видаковић.

Како је објаснио архијерејски намјесник протојереј Борис Милинковић, Храм Преображења Господњег саграђен је 1910. године, а недавно је обновљен.

– Отац Радомир Санда је душа овог села. Од почетка

своје службе 35 година је овдје и има одличну комуникацију са народом. Ништа се без њега не дешава у селу – подвукао је Милинковић.

На празник Преображења освјештава се грозђе, чиме почиње сезона његовог конзумирања.

Како нам је објаснио председник МЗ Нови Сланкамен Драган Кривошија око 85% процената становништва чине људи који су углавном досељеници или су протјерани са простора Крајине, односно Славоније, Баније, Кордуна, Лике, Далмације и један дио из Босне.

– Наша мјесна заједница броји око 3,5 хиљаде становника који се углавном баве пољопривредом, највише воћарством, а један дио ради у фабрикама у Инђији, тако да нам развој наше општи-

не, који је уследио последице деведесетих, веома значи, а надамо се да смо и ми својим радом допринијели томе – рекао је Кривошија и додао да у овом мјесној заједници постоји основна школа, а нешто ново је и вртић, који је, на опште задовољство, препун, тако да ће се вјероватно његов капацитет ширити.

– Дани брескве посебно су занимљива манифестација која се одржава у јулу, када је највећи род брескве. Тада се промовишу наши производи и произвођачи, а буде и културно-умјетнички програм – завршио је Кривошија који се и сам, као већина становника, доселио у Нови Сланкамен ратних деведесетих у стару кућу за коју је замијенио своју у родној Славонији и свој живот овдје почео из почетка.

Када је друштвени и културни живот у питању, Кривошија је истакао да се у Новом Сланкамену одржавају повремено и различите манифестације, постоји КУД „Борђе Натошевић“, спортско друштво, ФК Дунав, а ослањају се на сусједни Стари Сланкамен који је туристичко мјесто са прелијепом природом уз Дунав.

ВРИЈЕДНИ ДОМАЋИНИ

Председник Скупштине Општине Инђија Милан Преодојевић нагласио је да су мјештани овог села изузетно вриједни и радни људи, свјесни да само радом могу да опстану на било ком простору и као примјер навео је земљорадничке задруге, чије су хладњаче за воће тренут-

но празне, што је доказ да је све изведено.

– Инђија је била мјесто насељено њемачким становништвом до последице Другог свјетског рата када су ове миграције започете. Посебно Бешка и Ново Сланкамен, који су два највећа села у нашој општини, а њу чини 50 хиљада становника, од чега је већина дошла западно од Дрине и Саве – рекао је Преодојевић и истакао да је индустрија у овој општини базирана на самим ободима мјеста Инђија.

– Оно што сваком селу овдје фали јесте нека мања фабрика прерађивачког типа, да би и они који не иду на њиву, могли да се запосле, и на томе ћемо радити – рекао је Преодојевић и додао да је циљ да мјештани у овом селу имају бољу здравствену заштиту и боље школовање, кроз модернизовање амбуланти и школа у пуном капацитету.

Преодојевић је посебно истакао „пројекат финансијског стимуланса младим брачним паровима кроз који је општина повећала примања породиљама, душло за прво дијете, док свако треће дијете прима бонитет за вртић“.

– То је наш допринос за повећање natalитета и адекватније услове за одгајања дјеце – закључио је Преодојевић.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

У МЈЕСНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ СЈЕЧЕН СЛАВСКИ КОЛАЧ УОЧИ СЕОСКЕ СЛАВЕ

У Мјесној заједници Нови Сланкамен (општина Инђија) 18. августа 2017. године сјечен је славски колач уочи сеоске и храмове славе – Преображење. Свечаном чину присуствовали су свештеник Радомир Сандо, представници општинске власти Инђија на челу са председником Скупштине Миланом Преодојевићем, пред-

ставници јавних институција у општини Инђија, председник Мјесне заједнице Нови Сланкамен Драган Кривошија заједно са члановима Савјета, као и народни посланик и председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Међу гостима је био и председник Мјесне заједнице Стари Сланкамен Никола Мацура.

СРПСКО СТРАДАЊЕ У ЗАПАДНОЈ СЛАВОНИЈИ У ГЕНОЦИДНОЈ НДХ

Крвави славонски август 1942. године започео је 2. августа у селу Кричке, у селима Торња и Дереза поред Пакраца 4. августа усташе су довеле 65 мјештана села Доња Обријеж, те им у шумарку неколико стотина метара иза храма Светог великомученика Пантелејмона, на свиреп начин одузели овоземаљске животи, а њихова измучена тијела бацали у ископану раку. Истог дана у селу Дереза, мучки је убијено и у два бунара бачено 250 мјештана. Након само седам дана, 11. августа недалеко од Дерезе у селу Бранешци, усташе су извршиле нови покољ мјештана овог села и Козарчана који су бјежећи од покоља у Поткозарју мислили да своје уточиште налазе у Славонији. Сутрадан, након Бранежаца, 12. августа страдање је задесило и село Јапагу код Пакраца. Већи број мјештана овог села доведен је код сеоског бунара где су мучки убијани, а њихова тијела у исти бацана. Недалеко од тог страстишта налази се још један бунар, гробница у којој је убијено око педесеторо козарачких жена са децом.

Ова Голгота није заобишла ни село Кусоње код Пакраца. Сутрадан 13. августа, раном зором усташе су упале у село, те мјештане Кусоња и Драговића одвеле до храма Светог великомученика Георгија.

Од храма је највећи дио њих одведен до два оближња бунара где су убијани и бацани у исте. Један дио њих затворен је у саму цркву која је потом запаљена. Преко 400 душа тог дана изгубило је живот.

Истог дана усташе су починиле стравичне злочине и у селима Горња и Доња Шуметлица.

Само три дана касније, 16. августа страдање се пренијело и на Слобоштину код Пожеге, где су усташе похватале и убиле 1.368 људи, од тога педесеторо дјеце у доби од шест мјесеци до четрнаест година.

Тог дана, измучени народ су доводили у двориште сеоског храма Светог Николаја где су их звјерски убијали, а мртва тијела бацали у околних пет бунара. Посљедњу групу затворили су у храм и живе спалили.

С. К.

Обиљежено страдање Срба у селима Кусоње, Драговић и Чакловац

У селу Кусоње код Пакраца, 13. августа 2017. године, у организацији Вијећа српске националне мањине града Пакраца обиљежено је страдање мјештана села Кусоње, Драговић и Чакловац у Другом свјетском рату. На тај дан 1942. године синхронизованом акцијом усташких снага убијено је на звјерски начин 520 мјештана наведених и околних села и непознати број избјеглица са Козаре.

Тијела убијених и полуживих жена, дјеце и старца бачена су у два бунара у мјесту Кусоње, док су остали живи спаљени у оближњој Цркви Св. Георгија. Према подацима Мјесног одбора Кусоње убијено је 64 дјеце, док је 360 мушкараца и жена одведено у логоре из ко-

ји се већина никада није вратила. Обиљежавање је почело окупљањем код споменика у центру села где су се Милан Козловић, председник Мјесног одбора Кусоње и Никола Ивановић, председник Вијећа српске националне мањине Града Пакраца и замјеник Градоначелнице Града Пакраца обратили окупљеном народу и положили вијенце. Испред Генералног конзулата Србије у Вуковару вијенац је положио генерални конзул Милан Шапић.

Затим је формирана колоне која је кренула према два бунара где су свештеници одржали помен жртвама. Након помена на бунарима служена је литургија у Храму Светог великомученика Георгија у Кусоњама.

На комеморацији и помени страдалима присуствовали су још конзул Наташа Калезић, градска вијећница у Вијећу Града Пакраца Мирсада Поповић Дамјановић, председник Вијећа српске националне мањине Града Липика Дарко Дерен, председница Удружења антифашистичких бораца и антифашиста (УАБА) Града Пакраца Мирјана Билопавловић с делегацијом, те чланови мјесних одбора, мјештани Кусоња и околних села.

Окупљени су посебно поздравили једног од рјетких преживјелих свједока злочина у Кусоњама Стојана Дамјановића. Поред Кусоња, помени за августовске жртве одржани су у Торњу, Дерези, Брашенима и Јапаги.

Помен за српске жртве у селу Дереза, код Пакраца

Молитвеним поменом 4. августа 2017. године у селу Дереза, код Пакраца, над два бунара – мјесту страдања мјештана овог села – обиљежена је 75. годишњица страдања. Помен су служили протојереј-ставрофор Лука Босанац, парох Даруварски, протојереј-ставрофор Ђорђе Теодоровић, парох Пакрачки и протојереј-ставрофор Драган Гаћеша, парох Слатински. По први пут ове године молитвени помен је служен и код споменика обиљежја учесницима НОБ-а из Дерезе. По-

ред мјештана присуствовали су и политички представници српске заједнице Мирослав Грозданић, замјеник жупана у Пожешко-славонској жупанији, Никола Ивановић, замјеник Градоначелнице Града Пакраца, Дарко Дерен, председник Вијећа српске националне мањине у Граду Липику, Вељко Цакла, председник Вијећа српске националне мањине у Пожешко-славонској жупанији и Мирсада Поповић Дамјановић, вијећница у градском вијећу Града Пакраца.

С. К.

Комеморација за 1.368 жртава у селу Слобоштина, код Пожеге

Комеморативним скупом у селу Слобоштина (општина Брестовац) код Пожеге чланови Удружења антифашистичких бораца и антифашиста Пожега присјетили су се 1.368 српских жртава, углавном жена, дјеце и старца, које су своје животе трагично завршили у пет бунара у селу Слобоштина рије 75 година, 16. августа 1942. године. Страдали цивили били су становници Слобоштине и околних села и насилно доведени Срби с подручја Козаре. Из Концентрационог логора Јасеновац, као испомоћ за ликвидације, дошла је усташка казнена експедиција под командом монструма Макса Лубурића, која је одмах почела масакр над наведеним Србима.

Комеморација је и ове године одржана у мјесту где су српске жртве бачене у буна-

ре и где је некад о томе свједочио велики споменик мајске с дјететом у наручју, а данас срушени споменик, те на мјесту где су жртве покопани у масовним гробницама. И на тој локацији је срушен споменик. Мјесто с гробницама су прије неколико година обновили пожешки антифашисти и уредили и оградиле простор. На та трагична збивања, али и небригу шире заједнице да се достојно уреди ово мјесто где је страдало толико много невиних Срба, подсетила је председница наведеног удружења Ката Хољевац и потпредседник Удружења Милан Радовић. Окупљенима на комеморацији обратио се и Фрањо Хабулин, председник Савеза антифашистичких бораца и антифашиста Хрватске, те народни посланик у Хрватском Сабору Милорад Пу-

повац, који је уједно најавио обнову овог и других споменика антифашистичке борбе.

Комеморацији су присуствовали и Драган Јежков, други народни посланик у Хрватском сабору из реда Срба; Мирослав Грозданић, замјеник пожешко-славонског жупана; Никола Ивановић, замјеник градоначелника Града Пакраца; чланови антифашистичких удружења из Пакраца, Липика, Дарувара, Загреба, Вуковара, Босне и Херцеговине, те мјештани околних села.

У порушеној цркви у Слобоштини пожешки парох Александар Бијелић предводио је молитву за душе страдалих Срба. Пригодну поему *Пет бунара* аутора Мате Холака, која говори овом стравичном страдању, рецитовали су Казимир Симеуновић и пожешки глумци.

С. К.

Молитвено сјећање на страдале Србе у селу Бранешци, код Пакраца

Благословом преосвештеног владике папачко-славонског Јована, 11. августа ове године, на гробљу у Бранешцима код Пакраца, извршен је молитвени помен пострадалим мјештанима овог села и раселим српским цивилима са Козаре, који су 1942. године, њих око сто двадесет, мученички пострадали и покопани у сеоско гробље.

Том приликом освештање постављеног крста на мјесту страстишта и помен служио је парох пакрачки, протојереј-ставрофор Ђорђе Теодоровић. Отац Ђорђе обратио се окупљенима преносећи благослов преосвеште-

ног владике Јована и говорећи о страдању мјештана и Козарчана на данашњи дан прије седамдесет и пет година, те важности молитвеног сјећања на њих.

У селу код обновљеног споменика окупљенима се обратио господин Никола Ивановић, замјеник градоначелнице Града Пакраца. Затим су положени вијенци.

По попису становништва 1991. године, насељено мјесто Бранешци имало је 305 становника од чега 296 Срба. По попису становништва 2011. године Бранешци су имали свега 48 становника.

СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ

НАВРШИЛО СЕ 22 ГОДИНЕ ОД ИЗЛАСКА 21. КОРДУНАШКОГ КОРПУСА ИЗ ТОПУСКОГ

Кордунаши сачували голе животе

Парастос жртвама Кордуна из августа 1995. г. служен је 13. августа у Храму Св. Ђирила и Методија у Бусијама. Вијенац на споменик испред храма положили су организатори скупа, представници Удружења бораца, потомака и пријатеља Кордуна и Завичајног клуба Кордунаша у присуству тадашњих бораца 21. Кордунашког корпуса, који се заједно са 25.000 цивила нашао у окружењу непријатеља.

Парастос су служили протојереј Милорад Никшић и свештеник Храма Св. Ђирила и Методија отац Мићо Ристић. На Сједници, која је одржана након парастоса, присуствовали су чланови управног одбора оба удружења.

Предсједник Удружења бораца Кордуна Ђуро Шкаљац и Петар Шаула, предсједник Завичајног клуба Кордунаша, отворили су састанак на тему евоцирања успомена на август 1995. г.

Један од чланова преговарачког тима у Топуском 1995. Слободан Благојевић обратио се са помијешаним осјећањима туге и поноса, како је рекао на почетку.

– Тужан сам јер смо увијек напустили своја огњишта. Тужан сам што са нама нису више наши другови са којима смо дијелили и добро и зло кроз четири године рата: Драган Ковачић, Милош Пајић Лупа, Миле Пекеч, Чедо Булат, и многи други – навео је Благојевић и додао да је „поносан што је члан кордунашког корпуса, који је и у овом рату деведесетих показао изузетну храброст, непоколебљивост, али и први пут у историји зрелост и мудрост”.

– Наглашава ову мудрост јер смо увијек кроз историју битке добијали оружјем, а губили све након битке за тзв. „зеленим столом”. Овај пут смо први пут кроз преговоре сачували животе наших људи, избјегли покољ и страдање народа Кордуна. Нека наша дјеца буду та која ће донијети суд о исправности наших одлука и поступака – закључио је Благојевић, који је у то вријеме био предсједник општине Војнић.

Окупљенима се обратио и тадашњи командант корпуса пуковник Вељко Босанац, који је смијењен другог дана

након почетка борбених дејстава, али је остао до краја са народом и својим саборцима.

– По други пут међу Кордунашима, што ми је посебно драго – нагласио је Босанац, видно понесен емоцијама приликом сусрета са давно познатим лицима.

Бојана Вучић била је дијете-свједок дешавања и у колони на Жировцу напустила је свој завичај.

– Колона је бомбардована, били смо изгурани из колоне, и неколико дана смо чекали да би прошла војна техника. Као млад човек који треба да настави даље, мислим и увијек ћу говорити својим пријатељима да су бољи они који су дали предност људима, а не техници. Хвала свима који су људе спасавали – завршила је она.

Сједницу је закључио Ђуро Шкаљац наглашавајући да ће ускоро изаћи из штампе књига коју припрема Удружење бораца Кордуна: *Зборник радова райних дешавања на Кордуну '90–95*, која описује дешавања око самог изласка са Кордуна, свједочења људи који су били у Топуском, учесника у преговорима. Дакле, право ствари и све фактографске чињенице.

– Такође, припрема се и монографија Кордуна, коју Завичајни клуб Кордунаша припрема у сарадњи са Институтом савремене историје на чијем је челу проф. др Момчило Павловић – рекао је предсједник Завичајног клуба Кордунаша Петар Шаула. **ВЕСНА ВУКОВИЋ**

» Генерал Андрија Рашета, Милан Шашић и Вељко Жигић

СВЕЧАНА СЈЕДНИЦА ПОВОДОМ ОБИГЂЕЖАВАЊА ДАНА ФОРМИРАЊА ЛИЧКИХ БРИГАДА

Личани су кроз историју увијек били на страни револуционарних снага

Свечана сједница поводом Собијежавања Дана формирања личких бригада (1, 2, 3) и промоције приручника *6. Личка у завршним операцијама за ослобођење земље* одржана је 12. августа у Дому РВИ у Београду у организацији Удружења бораца, потомака и поштовалаца НОР-а, 6. Личке пролетерске дивизије *Никола Тесла* и 35. Личке ударне дивизије.

Овај програм реализован је као дио пројекта *Његовање традиције ослободилачких радова Србије, ирвенствено НОР-а, 1941/45, 6. и 35. Личке дивизије*, а уз финансијску подршку Града Београда и Секретаријата за социјалну заштиту, речено је у уводном дијелу Сједнице.

Генерал у пензији Андрија Рашета, предсједник Удружења бораца, потомака и поштовалаца НОР-а, нагласио је важност оваквих сједница због сјећања и евоцирања успомена на НОБ и њене успехе.

– Обнављање памћења нам је потребно да не заборавимо шта се дешавало, а ако не преносимо на млађе биће заборављено. Ако се обиљежава Косовска битка и друге, зашто заборављају битке у НОБ-у? Кроз приручник који смо сада издали моћи ће се видјети детаљан бор-

бени пут 6. Личке пролетерске дивизије *Никола Тесла* – рекао је Рашета.

Осврћући се 75 година уназад, на период од настанка ових бригада (1, 2 и 3) па до уласка у дивизију, Рашета је подсјетио шта је претходило њиховом оснивању.

– Краљевина СХС се још 1940. године спремала за рат. Дошло је до Тројног пакта, а пошто се народ с тим није сложио, тај пакт је срушен, а Југославија је бомбардована. Затим је 1941. године створена НДХ, када је дошло до терора над Србима, Јеврејима и Ромима. Већ 1941. створене су прве партизанске јединице, а 1942. г. Народноослободилачки покрет чинило је 150.000 бораца – навео је Рашета.

Вељко Жигић, аутор и уредник приручника, говори о бригадама, првој, другој и трећој, које су основане 1942. године истакао је да је за све три заједничко то што су проглашене пролетерским и све три одликоване су *Орденом народној хероја*, а такође и све три су имале женске одреде.

– Што се тиче 1. Личке бригаде, њена специфична је што је формирана у Тоболићу, на Кордуну, 8. јула 1942. године. Када је 3. Личка у питању, она је основана септембра 1942. године

у Могорићу, чији је први командант био Милан Купрешић. Посебно се прославила у вријеме десанта на Дрвар 1944. године када је омогућила Врховном штабу да се безбједно извуче из Дрvara, гдје се налазио и маршал Тито. Тада је у 15-часовној борби сломила непријатеља, који је био у техничкој предности. Успјесима те бригаде доста су допринијели борци из Србије током операције ослобођења Београда 1944. године – рекао је Жигић.

Он је још додао да су се „Личани кроз историју увијек борили на страни прогресивних снага, а револуционарна идеја, правда, праведност, слободарски дух преносе се са кољена на кољено”.

Када је антифашизам у питању, Жигић је подвукао да то „није идеолошко увјерење, нити политичко, већ дубоко људско опредјељење за мир и слободу, а окренуто је против расизма, национализма и мржње”.

Највећа тековина антифашистичке борбе је пobjеда у Другом свјетском рату над највећим злом у историји, нацистичком Њемачком и њеним савезницима. Иако је фашизам побјеђен тада, он као идеологија, нацизам такође, није престао да живи. Данас у Европи и у региону постоје јаки десничарски и националистички покрети. Постоје историјари који заговарају тезу да НДХ није фашистичка творевина, и самим тим да усташе нису фашисти, већ „борци за слободу”.

– Против тога се треба борити истином, и само истином, и зато смо издали ове брошуре, да ми и наши потомци колико-толико схватимо значај НОР-а, 6. Личке дивизије и значај антифашистичке борбе за развој демократског друштва у цјелини – закључио је Жигић.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

ФУНКЦИОНЕРИ НИСУ БИЛИ СА НАМА

Миле Шапић је навео да ће жалити ако истина не добије своје епилог, како и зашто се све то десило.

– Многи се и данас питају да ли је окружење око Топуског била случајност. Свједочи смо да многих војних генерала, високих политичара и други тадашњи функционери нису били са нама. Питање је да ли би некоме одговарало да се на Кордуну десило злочин над српским народом у окружењу? Књига-зборник *Радова Рат на Кордуну 1990–1995 г.*, која се сада налазу у фази штампања, даће одговоре на нека од ових питања и других дешавања у окружењу – подвукао је Шапић.

Пајић: Унпрофор касно схватио да је и њихова команда у опасности

Тошо Пајић, који је у то вријеме био министар унутрашњих послова РС Крајине и шеф преговарачког тима, подсјетио се тог 8. августа када су у Топуском остали у окружењу, а једини излаз је био, како је он рекао, да се купује вријеме и да се иде на преговоре са Хрватима, очекујући да ће неко реаговати и пружити помоћ из државног врха Р. Српске и Р. Србије.

– Стицајем необјашњених околности до данас, Банијски корпус са народом је отишао, евакуисао се, у Р. Српску, а да о томе нису обавијестили ни војно, ни политичко руководство Кордуна. Одласком Банијског корпуса одсјечена је свака веза са територијама гдје живе Срби. Ни данас не знамо зашто. Ми нисмо знали шта нас је снашло јер смо до тог момента са Србијом имали контакт преко Банијског корпуса, а онда смо били препуштени сами себи – рекао је Пајић и додао да је Кордунашима и њиховом војном и политичком руководству остало само да започну преговоре и да купују вријеме у ишчекивању и надању да ће стићи нека помоћ.

– Пуковник Чедомир Булат и ја смо

отишли на прве преговоре, најприје у команду Унпрофора да им објаснимо нашу ситуацију у којој се налазимо и преко њих ступимо у контакт са Главним штабом хрватске војске. У контактима смо договорили обострану обуставу дејстава. На састанку представници Унпрофора и Европске заједнице нису схватили што смо им појашњавали да се и они такође налазе у опасности заједно са нама уколико дође до напада Хрватске па и муслиманске стране – рекао је Пајић и подсјетио да је за вријеме трајања преговора неколико официра Унпрофора нестало, који су потом захваљујући „нашој полицијској акцији пронађени и враћени команду УН”.

– Тада је њихова команда схватила да су и они у опасности као и ми сви други у окружењу, те прихватили да блиско сарађују у тражењу заједничког мирног рјешења. Данас са ове временске дистанце сва стручна јавност процјењује да је то било најбоље рјешење што се могло десити. Преовладао је зрелост, мудрост, храброст и одлучност да се спасу људски животи и не догоди трагедија несагледивих посљедица тј. људских жртава – закључио је Пајић.

ВЕСНА ВУКОВИЋ

ВИШЕ СМО БИЛИ ГЛАДНИ НЕГО СИТИ

На Свечаној сједници говорио је и 94-годишњи Милан Шашић, првоборац и учесник НОР-а, носилац *Партизанске споменице 1941.* године.

– Рат наметне разне судбине, више смо били гладни него сити, углавном нисмо имали довољно оружја и многе жртве смо претрпјели – присјетио се Милан, који је био у 2. Личкој бригади, коју је чинило 10 хиљада бораца, од тога је 4 хиљаде погинуло, а десеторица су проглашени народним херојима. Говорећи о оперативним акцијама 2. Личке, он је рекао да је „било доста могућности али и пропусти старјешина, поготово у акцији на Удбинама.

– Једно је сигурно: зачеци устанка су настали захваљујући Комунистичкој партији, која је једина имала снагу да позове на устанак и мобилизацију народа – закључио је Шашић.

ОТКРИВЕНО СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈЕ ИСПРЕД ПЕЋИНЕ ЛЕДЕНИЦА У РЕСАНОВЦИМА У ОПШТИНИ БОСАНСКО ГРАХОВО

Крајишници памте племениту Мис Ирби

ТЕКСТ И ФОТО: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

Годину дана било је потребно Удружењу Срба из општина Босанске Крајине у Федерацији БиХ да реализује идеју откривања спомен-обилежја племенитој Мис Ирби. То је био разлог због кога су чланови Удружења кренули на пут ка завичају, који је потрајао пуних 14 часова.

Након преласка границе са БиХ приближавајући се родном крају расло је и расположење међу путницима комбија, који је уступио Комесаријат за избјеглице и миграције Републике Србије.

Мада је Титова пећина била једно од најчешћих обилажених мјеста у бившој нам земљи, утисак писца ових редова је да својом лепотом више плијени извор Басташице, ријеке која се недуго одатле улијева у оближњи Унац.

ТИТОВА ПЕЋИНА

Да бисмо обишли и упознали прелијепу околину, побринуо се наш домаћин Душан Дујо Грубор, одводећи нас до самог извора ове ријеке, која се, како смо касније сазнали, подземним каналима повезује са пећином Леденица. Да све није као прије, увјерили смо се врло брзо. Некадашњи хотел у непосредној близини је затворен, туристима ни трага, а призор све један од другог лепши.

Настављамо ка Дрвару, обилазимо и Титову пећину, уз причу о нападу на Дрвар, о херојском подвигу Милке Боснић, која је скинула ћебе са нашег тенка како га не би уништили Нијемци, а затим по ријечима генерала Милана Грубора, бива покошена куршумима непријатељке војске.

На овом мјесту 14. маја 1944. године, основана је и не баш превише у народу популарна ОЗНА. Излазимо из спомен-парка остављајући иза себе још увијек видљиве дијелове њемачких једрилица, оних истих које су 25. маја 1944. године прекриле небо над Дрваром.

Видјели смо и урушени споменик борцима НОР-а, чији је аутор отац чувеног режисера Дарка Бајића. У односу на онај велелепни споменик у центру Дрвара, који је

разрушен и уништен до не-препознатљивости, судбина овога је у много бољем стању. Уз невелика финансијска улагања овај у Ресановцима би врло брзо могао да добије некадашњи изглед, што је према ријечима Уроша Вукобрата и један од наредних циљева Удружења.

НЕПРАВДА ИСПРАВЉЕНА НАКОН 140 ГОДИНА

Пут ка пећини Леденица и мјесту откривања спомен-обилежја води нас према Личкој Калдрми, а након проласка кроз засеок Бајиће скрећемо уским путем ка пећини Леденица. Многе званице су већ стигле, а ишчекујући остале, дивили су се лепоти овог мјеста.

Драган Дивјак, председник Удружења Крајишника, поздравио је званице:

– Могуће је и након 140 година исправити историјску неправду и одати признање великој и племенитој Аделини Паулини Ирби, која се максимално трудила да помогне овом народу овдје – рекао је Дивјак, показујући спомен-плочу у њену част.

Удружење ће се залагати за очување историје, традиције, културе српског народа и инсистирати да овдје Ср-

» Представници удружења испред куће Гаврила Принципа

би не буду народ другог реда, већ равноправан са свим осталима. Потребно је подстицати економски развој овог подручја и управо на томе ће Удружење у свом даљем раду настојати да се подижу мањи погони, али и да се што више користе богати природни ресурси овог краја – истакао је Дивјак и потом дао ријеч председнику Одбора за очување и подизање споменика Урошу Вукобрату.

– Одајемо почаст племенитој Енглескињи Мис Ирби, која је у тешким временима босанског устанка 1875 – 1878 године у овим пећинама обилазила избјегли народ. Народ је побјегао у ове

пећине да се сакрије, а племенита мис Ирби долазила је до тих људи, доводила лекаре, доносила храну и све што се могло у то вријеме – истакао је Вукобрат, додајући да су Ресановци тада били спаљени до темеља и да им је била потребна таква помоћ.

– Мис Ирби је са ових простора одвела многу дјецу у Книн и села Далматинске Загоре, оснивајући тамо девет школа гдје су се она описмњавала, што је у то вријеме био немјерљив допринос развоју писмености српског народа – рекао је Вукобрат и подсетио да је мис Ирби била оснивач и Женске гимназије у Сарајеву, што није било нимало лако у времену у коме је владало мишљење да женска дјеца не треба да се школују.

– Женска гимназија и данас носи њено име, а Сарајево и Београд су се по једну градску лицу честили именом ове хумане жене. Нажалост, ми овдје ништа о њој нисмо зна-

ли. Нити нам је ко причао, нити нас је ко учио, нити нам је ко говорио о њеном хуманитарном раду. Иако је прошло толико година, дошло је вријеме да се отварањем овог споменика одужимо тој великој и племенитој жени – закључио је Вукобрат.

НЕ ЗАБОРАВИТИ ГОЛУБА БАБИЋА

Он је подсетио присутне и на војводу Голуба Бабића, вођу устанка у периоду 1875–1878 године, рекавши да сматра да би и њему требало подићи спомен-обилежје јер је и тај дио српске историје на овим просторима остао непознат.

Прије 38 година реконструисана и освјетљена пећина Леденица изнад које се налази ово спомен-обилежје, свечано је отворена и предата на управљање локалној самоуправи, како би се подстакнуо туризам у овом крају.

– Ту се налазила једна

плоча у бронзи, која је, нажалост, уништена, па је само срећним околностима сачуван модел по коме је ливена, а касније тај модел искоришћен да се, сада у мермеру, на истом постаменту са спомен-обилежјем о мис Ирби, постави плоча са натписом какав је био и приликом отварања Леденице 9. септембра 1979. године – закључио је Вукобрат.

ПРЕД КУЋОМ ГАВРИЛА ПРИНЦИПА

Душко Радун, начелник општине Босанско Грахово, рекао је да је локална самоуправа прије годину дана средила прилаз пећини, а потом се захвалио свима који су дошли да увеличају овај дан.

Част да открије обновљену плочу испред пећине Леденица у Ресановцима припала је председнику Одбора Удружења за очување и подизање споменика и начелнику општине Босанско Грахово Душку Радуну. Својим присуством отварање спомен-плоче Аделини Паулини Ирби увеличали су Марија Милић, савјетница Младена Иванића, члана председништва БиХ, Златко Хујић, начелник општине Босански Петровац, Милан Грбић, начелник општине Петровац–Дринић и Милка Иванковић, начелница општине Источни Дрвар, као и мјештани околних општина и села Ресановци.

Чланови Удружења обишли су потом Грахово и спомен-кућу Гаврила Принципа.

Испред родне куће Гаврила Принципа љубазно су нас дочекали његови рођаци, са којима је, након обиласка спомен-дома, направљена и заједничка фотографија.

Наредној јутра чланови Удружења посјетили су Босански Петровац да би присуствовали устоличењу владике бихаћко-петровачког Сергија.

Драган Дивјак и Милан Грубор искористили су прилику да се у разговору са начелником Радваном Марковићем упознају са проблемима општине Гламоч. Била је то прилика да се представници Удружења састану и са Миладином Драгичевићем, савјетником за обнову, реконструкцију и одрживи повратак расељених и избјеглих лица и односе са невладиним сектором и вјерским заједницама председника Републике Српске Милорада Додика.

Упознали су га са својим радом и активностима и затражили неке конкретне ствари на којима би могао да им помогне. Прије свега, то се односило на електрификацију одређених повратничких села у Федерацији и рјешавању још неких проблема везаних за свакодневни живот повратника и оних који нису ни напустили ове просторе.

По завршетку литургије и устоличењу владике Сергија, чланови Удружења препуни позитивних утисака кренули су пут Београда.

» Споменик борцима НОР-а у Ресановцима

» Обилазак пећине Леденица

У СТРИЧИЋИМА КОД БАЊАЛУКЕ ОДРЖАН ТРАДИЦИОНАЛНИ 52. КОЧИЋЕВ ЗБОР

Рогове укрстило 30 љутих мегданџија

Традиционалном борбом бикова за награду *Јаблан* у Стричићима код Бањалуке завршен је 52. *Кочићев збор*, којем је присуствовало више десетина хиљада посјетилаца. Осим бројних становника Српске у пишевом родном селу окупили су се гости и из Србије, Хрватске и других земаља, а главне звијезде на зборишту били су узгајивачи бикова и њихове мегданџије. Док су поносни власници привођали крају припреме за борбу, „падале“ су и опкладе ко ће кога надјачати. На кориди је био и прошлогодишњи побједник Радомир Шкрбић из Мркоњић Града.

– За борбу сам довео два бака, а оба сам назвао Медоња. Трудићемо се свим силама да одбранимо прво мјесто – рекао је Шкрбић, чији бикови имају по 950 килограма. Његове Медоње су имале јаку конкуренцију јер су бор-

бе трајале два дана. У суботу је било 14, а у недељу 16 борби, са укупно 30 учесника. За разлику од Шкрбићевих, бик Стојана Гајића из Хан Кола први пут се такмичио на кориди и ушао у финале.

– Не очекујем да мој побједи јер нема искуства у борбама, али да очекујем неку од награда – рекао је Гајић.

Бика Пероњу довео је Владимир Окулић из Шипова.

– Организација је одлична. Планирам сваке наредне године да долазим овдје, па можда мој Пероња „избоде“ неку од награда – казао је он.

Жељу за побједом подгријао је и наградни фонд који је ове године повећан, па је побједник у тешкој категорији добио 3.000 КМ, а у средњој категорији 2.000 КМ. Међу публиком која је из свег гласа навијала за своје фаворите било је и припадница љепшег пола, а једна од њих, Маја Вујић из Бањалуке, рекла је да

» ПОДРШКА ИЗ СРБИЈЕ: Захваљујући Покрајинском Фонду за пружање помоћи избјеглим, прогнаним и расељеним лицима из Војводине је на Мањачу стигло десет аутобуса, а са једним од њих стигли су чланови Савеза удружења сјевернобачког огруга из Суботице

сваке године долази на збор и да се увијек добро проведе.

– Ово је прелијепа манифестација која окупуља велики број људи и радо долазим сваке године – истакла је она.

У Кочићеву част одржан је низ културно-забавних мани-

фестација, а служен је и парастос и положени су вијенци на споменик палим борцима Војске РС у протеклом рату. Добитник овогодишње *Кочићеве награде* за животно дјело је књижевник Коља Мићевић, док је награда *Змијан-*

це припала Ани Мирјани Брдар, ученици осмог разреда из Брезичана код Приједора.

Испред Основне школе *Петар Кочић* у Стричићима одржан је културно-умјетнички програм *Кочићеве награде*, којем је присуствовао председник РС Милорад Додик, председник Народне скупштине Недељко Чубриловић и други гости. Додик је нагласио да му је драго да је овдје са људима да подијели успомену на Петра Кочића. Пред бројним посјетиоцима Додик је истакао да српском народу Кочићеве ријечи и данас треба да буду путоказ.

– Кочићев сабор је прилика да се окупе умјетници и да се најбољима међу њима додијеле награде. Манифестација траје данима у Бањалуци и Београду, а завршава се овдје у Стричићима народним зборовима – рекао је Додик.

Вијенце на споменик палим борцима положили су у име Владе РС министри Зоран Тегелтија и Миленко Савановић.

– Овдје се слобода лако губила, а тешко добијала. Петар Кочић је цијели живот био прожет бригом за слободу, али није је дочекао – истакао је Савановић.

МАЦАН ПОСТАО ЈАБЛАН

На збору су профитирали власници бикова побједника: Горан Кесић из Бјелајца, Рамиз Шабић из Санице и Александар Станчевић из Граца код Мркоњић Града. Титулу *Јаблан* у тешкој категорији освојио је Кесићев и Шабићев бик Мацан, а у средњој категорији Станчевићев бик Голубић. Побједници су освојили награду од 3.000, односно 2.000 КМ, али је најбитније да је вриједност бикова шампиона на тржишту порасла за бар 50%, што ће власницима донијети профит од неколико хиљада евра.

ОБНОВА СПОМЕНИКА ПАЛИМ БОРЦИМА

Градоначелник Бањалуке Игор Радојичић је послје полагања вијенаца на споменик погинулим борцима изјавио да су у градском буџету обезбијеђена средства за санацију и комплетну реконструкцију споменика за 44 погинула борца Војске Републике Српске у Стричићима. – Споменик-обиљежје подигнуто је деведесетих година и заслужује темељну обнову и реконструкцију. Надам се да ће 53. *Кочићев збор* бити дочекан са обновљеним спомеником у Стричићима – рекао је Радојичић.

ЗАХВАЉУЈУЋИ УДРУЖЕЊУ СРБА ХЕРЦЕГОВАЦА И ПРИЈАТЕЉА У СРБИЈИ ЗА ДЕСЕТАК ДАНА У АВГУСТУ У ХЕРЦЕГОВИНИ СКУПЉЕНА 231 ДОЗА КРВИ

ХЕРЦЕГОВЦИ ИЗ НОВОГ САДА „ПРОБУДИЛИ ХЕРОЈЕ“ У СТАРОМ ЗАВИЧАЈУ

Послије неколико врло успјешних акција давања крви које су током протеклих година у Новом Саду организовали млади из Удружења Срба Херцеговаца и пријатеља у Србији на ред је дошла и велика акција давања крви у Херцеговини, која је носила назив *Пробуди хероја у себи*.

У периоду од десетак дана акција је реализована у Требињу, Билећи, Гацку, Невесињу и Фочи гдје је укупно прикупљено 231 доза крви, а у самим акцијама учествовало је више од 320 давалаца крви.

Како истиче Бојан Миленић, један од координатора акција припреме, договори око организовања ове акције почеле су још у мају.

– Нисмо били у могућности да организујемо у Љубињу и Берковићима, али су се на наше акције одазвали и даваоци из тих мјеста – каже Миленић.

Акција *Пробуди хероја у себи* започета је у Билећи 4. августа и та акција је реализована у сарадњи са Активом давалаца крви при Црвеном крсту Општине Билећа уз помоћ Драга Шаренца, председника Удружења добровољних давалаца Српске.

Акцијом је испред Удружења руководила Јелена Радмиловић уз допринос студената из Билеће који су чланови Удружења у Новом Саду. Посебну захвалност Удружење је ука-

» Наредна акција биће посвећена херојима митровданске офанзиве: Херцеговци испред просторија Удружења у Новом Саду

зало Милану Вуковићу, који је учествовао и у акцији у Новом Саду. На акцију се одазвало укупно 58 особа, углавном младих, док је послје љекарских прегледа крв дало 38.

У сарадњи са Борачком организацијом општине Невесиње 8. августа организована је акција давања крви у Невесињу и том приликом прикупљено је 27 доза крви од укупно 36 пријављених за ову акцију. Допринос организацији ове акције дале су чланице Удру-

жења Милица и Ивана Шиповац као и Милица Радојичић.

Да важе за једне од највећих хуманиста, када су у питању акције давања крви, и овога пута су то доказали на дјелу Гачани, који су се у великом броју одазвали на акцију давања крви која је организована 10. августа у сарадњи са ДДК *Гацко*, чији је председник Мирослав Хрго Вуковић. Љекарски преглед је прошло 145 људи од којих је њих 115 дало драгоцену крв.

– Под слоганом *Дјела, а не ријечи* наставаљамо путем добротe јер од тога нема ништа љепше и боље – рекао је Марко Никчевић, један од координатора акције за Гацко.

У сарадњи са ДДК *Ристић Шћуран* при ГОЦК Требиње 14. августа организована је акција добровољног давања крви у Требињу, гдје су прикупљене 32 дозе драгоцене течности од укупно 46 људи колико се одазвало на акцију. Акцијом је у име Удружења руководила Миљана Иванишевић.

Велика акција давања крви завршена је у Фочи 15. августа акцијом коју је организовала група Делије Фоча и том приликом прикупљено је 19 доза од укупно 32 пријављених давалаца крви.

Удружење се захвалило Активу ДДК Градске управе Требиње, Активу ДДК ЈГП, Активу ДДК Електропривреде РС, младима Црвеног Крста Требиње те *Свислајону* на спонзорству за акцију у Требињу, као и Удружењу ДДК *Радовиће* из Љубиња који су дошли на акцију у Требиње и даваоцима крви из Берковића који су дошли у Невесиње. Посебну захвалност су изразили свим запосленим у Служби за трансфузијску медицину болница у Требињу, Невесињу и Фочи, а посебно др Драгану Шаренцу и др Максиму Брењу. Наредна акција давања крви заказана је за 24. 11. 2017. у Новом Саду.

У ДАЛМАТИНСКОМ СЕЛУ ЖЕГАР ПРОСЛАВЉЕН ПЕТРОВДАН

Отворена играоница Свети Сава

На празник светих апостола Петра и Павла, 12. 7. 2017. године, служена је света литургија у храму светог великомученика Георгија у далматинском селу Жегару, наомак Обровца. Овај велики празник, уједно и слава нашег села, окупио је многе наше земљаке из расијања који током љетњег периода обиђу своја огњишта, гробове предака и помолу се Господу. Након свете Литургије, у организацији СНВ Обровац приређен је ручак за све присутне. Разломљен је и освећен је славски колач и жито у част светих апостола. Овај велики празник ове године обиљежио је и један веома лијепа, а за овај крај и много значајан догађај. У вечерњим сатима приређено је отварање Дјечије играонице *Свети Сава* у Парохијском дому у Жегару. Много труда, рада, средстава, а прије

свега воље уложено је да се парохијска кућа и двориште преуреди у мјесто гдје ће се моћи окупљати наши малишани. У реализацији овог пројекта учествовали су хуманитарна организација *Срби за Србе*, ЦО Обровац, завичајно удружење *Жејар у срцу*, удружење *Love* из Италије и парохијани који су добровољним радом завршили грађевинске радове.

Урађена је фасада, игралиште, купатило, подови, кречење, фарбање столарије... Играоница има сврху окупљања наше дјеце бар једном седмично. Циљ дружења је да кроз игру и забаву, дјеца уче ћирилично писмо, православну вјеронауку, и тиме очувају свој идентитет, који је у оваквим друштвеним околностима под константним ударима и негирањем. Жегар живи!

МИЛОШ УШЉЕБРКА / ДРАЖЕН ЈАКОВЉЕВИЋ

Петровдан прослављен у Слатини

У цркви светих апостола Петра и Павла у Слатини 12. јула ове године прослављен је Петровдан. Велики број вјерника окупио се у дворишту храма у средишту Слатине, граду у којем је до

1991. године живјело 4.270 или 34,4 посто Срба, а данас их је само 1.250 или 9,1 посто. За више стотина вјерника литургијско славље и литију предводио је протојереј-ставрофор Јован Шаулић, парох ме-

диначки, којему је саслуживао Драган Гаћеша, парох слатински, који је у обраћању вјерницима, и православне и католичке вјероисповјести, нагласио како је ово прва прослава Петровдана на којој је присутан градоначелник Слатине, захваљујући Денису Острошићу на пажњи као и на помоћи при организацији прославе.

У културном дијелу програма, организована је Прва Петровданска смотре фолклора на којој су наступили пододбори Просвјете из Воћина, Пакраца, Силаша, Боботе и Слатине.

Пригодне пјесме читале су Милена Богатић Шалер и Вера Кнежевић. Након културно-умјетничког програма за све госте послужен је ручак, а потом је уследило народно весеље.

СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ

ОКУПЉАЊЕ КОД СЛАВОНСКЕ ПОЖЕГЕ

Илиндански сабор у Стријежевици

Традиционално обиљежавање Светог Илије и ове године уприличено је у селу Стријежевица на западном дијелу Пожешке котлине, а окупило се више стотина људи из овог краја, те других подручја укључујући и иностранство (Њемачка, Србија, Босна и Херцеговина...), међу којима је било и оних који су због ратова расељени са овдашњих више-вјековних огњишта.

Пакрачки парох протојереј-ставрофор Ђорђе Теодоровић служио је литургију на темељима Цркве Св. Илије, срушене у Другом свјетском рату. Овај крај по територијалној

подјели Православне цркве припада парохији Пакрац. Након литургије славље је настављено народним весељем под шатором. Зборови оваквог типа су од великог значаја за српски народ на овим просторима, јер се тако окупља, јача и његује традиција на својим вјековним огњиштима.

По попису становништва 1991. године, у селу Стријежевица је живјело 88 становника, од чега су сви били српске националности. По попису становништва 2011. године, село је имало свега 9 становника.

СЊЕЖАНА СТАНИШИЋ

Преображење у селу Рајић код Новске

У западној Славонији, при Пакрачкој епархији, село Доњи Рајић, од 1995. године Рајић, слави Преображење. Српско становништво тај дан обиљежава као сеоску славу. Постоје подаци да је на улазу у двориште цркве Светог Преображења стајала плоча са натписом од 1863. године и да је ту службовао свештеник Душан, односно да се црквена слава славља и прије тога.

У Другом свјетском рату, 1942. године, црква је срушена, да би 1985. године била саграђена нова. У посљедњим ратним збивањима,

1995. у акцији „Бљесак“, црква је претрпјела оштећења. Обновљена је и освећена 2002. и од тада се у њој врши служба. Цркву и њено двориште одржавају мјештани повратници. Храмозна слава и празник Преображења Господњег молитвено су прослављени у парохији рајићкој и ове године, 19. августа. С вјерним народом овог села, њиховом родбином и пријатељима са којима заједнички прослављају овај празник, свету Литургију служио је парох Окучански протојереј-ставрофор Драган Антонић.

Након причешћа Светим Даровима, у којима су учествовали скоро сви окупљени, по завршетку свете Литургије освештано је грожђе, славски колач и жито, а затим је у дворишту испред храма за све присутне уприличено послужење и празнично дружење.

На попису становништва из 1991. године мјесто Рајић имало је 1.424 становника, 56,5% Срба, 36% Хрвата и 7,5 % осталих. Према попису из 2011. године у Рајићу је остало 875 становника.

ЉИЉАНА ПЕТРОВИЋ

Обиљежени Свети Петар и Павле у Ступовачи (општина Кутина)

Слатина, Северин, Катинац, Даруварски Брестовац, Ступовача су само нека од бројних мјеста на подручју западне Славоније гдје Српска православна црква обиљежава Свете апостоле Петра и Павла, који се традиционално прославља 12. јула.

И ове године свечано је било у Ступовачи (општина Кутина) које се налази на подручју Мославине. Свету литургију предводио је гост из Републике Српске протојереј-ставрофор па-

рох шиповски отац Радослав Станковић. Саслуживали су и домаћин, парох ступовачки Далибор Петковић, отац Љубиша Миодраговић, парох нарђански те Славимир Гвојић парох из Велике Бршљанице.

Вјерни народ је са својим свештеницима учинио троцраки опход око храма посвећеног Светом Димитрију те је потом преломљен славски колач и прелито кољиво. Отац Радослав у својој бесједи говорио је о значају

ових апостола по кршћанску цркву.

У вечерњим сатима традиционално се окупља велики број младог свијета гдје уз музику и плес обиљежавају празник посвећен апостолима Петру и Павлу.

На попису становништва 1991. године, насељено мјесто Ступовача је имало 500 становника, од чега 380 Срба или 76 посто. На попису становништва 2011. године, Ступовача је имала 440 становника.

ВСНМ ББЖ

Прослава Ивањдана у Негославцима

У петак 7. јула 2017. године, у храму Рођења светог Јована Крститеља у Негославцима (недалеко од Вуковара) служена је Света Литургија поводом Храмове славе. Литургију је служио протојереј-ставрофор Драгомир Живанић, парох негославачки, а на литијском ходу и у славском обреду учешће су узели још протојереј Ђорђе Ковачевић, парох мишковачки, и јереј Милош Кузмановић, парох ороличко-чаковачки, који је изнио пригодну празничну бесједу окупљеном вјерном на-

роду. Након Литургије славска кума, Анастасија Ангелов са породицом, припремила је

послужење за присутне. За наредну годину кумство је преузела Јелена Радулов.

ПРОСЛАВЉЕНО ПРЕОБРАЖЕЊЕ ГОСПОДЊЕ У МАНАСТИРУ КРКА

ВЛАДИКА ФОТИЈЕ: Крка је као магнет који окупља вјернике из цијелог свијета

Несумњиво и ове године највећи број вјерника, по слободној процјени преко пет хиљада, окупио се у манастиру Крка у Далмацији 19. августа да прослави велики хришћански празник Преображење Господње.

Традиционално, као и свих година до сада, увертира у Преображење била је вечерња молитва и народно весеље под шаторима на платоу испод манастира, уз *Јандрино јашо* и Митра Мирића.

Свету архијерејску литургију служили су његово пресвештенство епископ новиграчаничко-средњезападно-

амерички Лонгин, епископ франкфуртски и све Њемачке Сергије и епископ далматински Фотије.

Након свете службе епископ Фотије срдачно је поздравео све присутне говорећи о важности овог светог мјеста за вјернике у Далмацији, али и шире.

– Ова светиња је као магнет, она окупља наше православне вјернике са свих крајева свијета и за њу су многи људи везани. Неко се овдје вјенчао и крстио дјецу, неко се исповиједао и Богу молио и на тај начин смо сви ми преображавали своје ду-

ше и везивали се за ову светињу. Манастир постоји од 1345. године и свједочи непобједиву истину православне вјере. Први монаси овдје су дошли из свете земље и ту су трагали за таворском свјетлошћу – рекао је Епископ Фотије.

Присутнима се након тога обратио епископ Сергије, који је нагласио важност овога празника за сав вјерни народ.

– Чули смо у светом Јеванђељу како се Господ попе на високу гору са тројицом својих ученика, Петром, Јаковом и Јованом да покаже да су божанске славе и вис-

не управо ту, а да бисмо се и ми попели до њих потребно нам је много труда. Као што ми данас гледамо Сунце које

нас грије, тако су они видјели несвакидашњу и нестварну свјетлост дату нам од Господа. Сви ми који смо живјели у сјенци гријеха и својих слабости имамо могућност да управо кроз овај празник осјетимо ту топлину Божанске свјетлости и љубави која треба и нас да озари – ријечи су епископа Сергија.

Литургији су присуствовали бројни политички и други јавни представници Срба у Хрватској на државном и локалном нивоу: др Милорад Пуповац предсједник СДСС-а, Саша Милошевић, в. д. предсједника СНВ-а, саборски заступник Борис Милошевић, начелници општина Кистање, Ервеник и Бискупија – Горан

Рељић, Предраг Бурза и Милан Ђурић те бројни други. Литургијско славље увеличао је и шибенско-кнински жупан Горан Паук са својом замјеницом Ањом Шимпрага, те генерални конзули Републике Србије у Ријечи и Вуковару Горан Петровић и Милан Шапић.

У изјави за РТС предсједник СДСС-а др М. Пуповац је нагласио да смо „сада у трећем периоду у којем тражимо поново инспирацију за снагу, када је повратак застао, када се поново атакује на српску заједницу, када се поново атакује на могућности нормалног живота, на могућности да стварамо будућност за себе у Хрватској. **БОРО РКМАН**

ПРОСЛАВЉЕНО УСПЕНИЈЕ СВЕТЕ АНЕ У ДОЊОЈ ВРИЈЕСКОЈ

Скуп Славонаца у Манастиру успенија Свете Ане код Дарувара

У понедељак, 7. августа 2017. године, са вјерним народом и свештеним клиром наше епископије молитвено је прослављена храмовна слава Манастира успења Свете Ане у Доњој Вријеској код Дарувара.

Света Ана је мајка пресвете Богородице и 7. августа се слави њено успеније. По благослову владике пакрачко-славонског Јована, уз саслужење протојереја Драгана Гаћеше, пароха слагинског, и јереја Ђорђа Остојића, свету литургију служио је протојереј-ставрофор Лука Босанац, парох даруварски. Већи број присутних причестио се светим тајнама Христовим, а по завршеној молитви освештано је славско жито и пресејен славски колач.

Отац Лука окупљенима се обратио пригодном бесједом преносећи благослове пресвештеног владике Јована, честитајући празник и гово-

рећи о значају цркве Христове и важности окупљања у нашим светињама.

Радост празника увеличало је оживљавање светиње доласком сестринства у последњих неколико мјесеци које чувају светињу Манастира успења Свете Ане, молећи се Господу да светиња све више заживљава и бива посјећена.

У поподневним часовима са вјерним народом и гостима, вечерње богослужење служио је протојереј-ставрофор Лука Босанац, парох даруварски. Након свете литургије традиционално је одржано народно весеље. Неколико стотина западнославонских Срба дружило се до касних вечерњих сати.

Манастир Свете Ане је манастирска црква која се налази у Доњој Вријеској недалеко Дарувара. Манастирска црква подигута је 1412. године у изразито готском стилу. Ктитор је Бенедикт Нелепић

за католички монашки ред Павлина.

Када су они напустили манастир, на рушевине долази патријарх Арсеније Чарнојевић, а пакрански монаси (предвођени игуманом Нићифором Јовановићем) и 1730. године обнављају запустјели манастир. Када су цркву уредили, они су се по дозволи грофа Локателија, команданта Славоније, 1731. године уселили у манастир.

Године 1733. одлуку грофа Локателија потврдио је и Дворски ратни савјет. Међутим, и касније су слиједили спорови, како са Павлинима тако и са даруварском властелом Јанковић.

Конечно, 1860. године, добијен је судски спор са Јанковићима и манастиру је враћено све што је одузето, те даровано још 828 јутара шуме. 1904. године обновљена је манастирска црква, а 1906. уграђен нови иконостас. **С.К.**

У МАНАСТИРУ ОРАХОВИЦА У ЗАПАДНОЈ СЛАВЕНИЈИ ПРОСЛАВЉЕНО ПРЕОБРАЖЕЊЕ

Рукоположен ђакон Милан Јовић

Преображење је празник који се посебно обиљежава у манастирима и мјестима западне Славоније. Поводом празника Преображења Господњег у Манастиру Ораховица, чији је храм посвећен Светом Николи, Свету архијерејску литургију служио је владика Јован, епископ пакрачко-славонски, са свештенством епархије. Литургији је присуствовао замјеник градоначелника Пакраца из реда Срба Никола Ивановић са сарадницима. На светој литургији је обављено рукоположење Милана Јовића у ђакона.

Владика Јован у бесједи је присутнима говорио о Богу који својим промислом још у *Штаром завјешћу* узводи пророка Мојсија на гору Тавор, гдје му се обраћа и даје старозавјетни закон, показујући тиме праслику Цркве, а затим и о самом Преображењу пред ученицима на Таворској гори када у *Новом завјешћу* с Мојсијем показује и Илију пророка, наговјештавајући тиме своје страдање на крсту, Васкрсење и слику цар-

ства небеског. Указујући на ово, владика је навео и примјер сличног догађаја из нашег времена из кога исијава васкрсење и вијенац славе у царству Христовом – Свете новомученике српске, пострадали прије седамдесет и пет година током Другог свјетског рата на Козари и у Јасеновцу, као и у Пакрачком и Пожешком крају током Крвавог августа 1942. године.

У поподневним часовима у Медарима код Нове Градишке приређен је обред по-

свећења грођа у дворишту парохијског дома а у близини у рату срушене цркве. Обред посвећења су предводили оци Огњен Тенцерић и Драган Антонић уз саслужење ђакона Милана Томашевића и Милана Јовића. Дружење вјерног народа помогла је и новоизабрана начелница општине Драгаљих Ранка Милојковић, којој су у посјету дошли замјеник градоначелника Пакраца Никола Ивановић, замјеник начелника општине Окучани Срниша Мартиновић и српски вијећник у општини Окучани Миленко Ећимовић и други.

Преображенским свечаностима у Далмацији, Лици, Кордуну, Банији и западној Славонији осим сталних овдашњих становника, у знатно већем броју присуствовали су избјегли и прогнани Срби. Како из Србије и Републике Српске, тако и широм свијета. Међу њима био је и знатан број оних који су рођени у избјеглиштву, као и оних који су у црквене порте довели своју дјецу да виде и осјете одакле им сежу породични коријени. **БОРО РКМАН**

УДРУЖЕЊЕ НОВО ОГЊИШТЕ ПРИРЕДИЛО 8. КРАЈИШКО ВЕЧЕ У ПУНОЈ САЛИ ДОМА КУЛТУРЕ У БАРАЈЕВУ

Огњиште и данас окупља Крајишнике

Отварањем изложбе слика Срба из региона и представљањем нових књига у фоајеу Дома културе у петак 11. августа започело је 8. Крајишко вече у Барајеву, а недуго затим настављено у великој сали пригодним културно-забавним програмом. Изложбу је отворила сликарка Анка Куколеча, док је 8. завичајно вече прогласио отвореним народни посланик Миодраг Линта, замјеник председника Одбора Скупштине Србије за дијаспору и Србе у региону. Осим њега, својим присуством скуп су увеличали свештеници Видо Милић и Горан Ракић, председник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић, председник Завичајног удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније из Београда Мирослав Ковјанић, председник Удружења *Етюдус деведесетих* Вукашин Тишма, председник Удружења *Подрмеч* из Житишта Душко Кочалка и др.

Љубитељи умјетности окупили су се већ у смирају дана како би присуствовали свечаном отварању изложбе и представљању нових и промоцији неких већ издата књига, чија је тематика углавном везана за завичај.

ГУСЛЕ МОЈЕ СВЕТЕ

Пригодним ријечима изложбу је отворила сликарка Анка Куколеча захваливши се колегама Милици Милошевић, Невенки Бошковић, Зорици Николић и Недјелку Вуксану, који су заједно са њом изложили своје радове. На тај начин обогатили су, не само културни живот избјеглих и расељених, већ и домицилног становништва, јер ће и они имати прилику да уживају у њиховим дјелима. Са доста емоција Анка је подсетила и на издате књиге свог супруга Адама Куколече, нагласивши са колико је он емоција и љубави писао о својој Банији, да би, како је рекла, „остали трагови да смо тамо бивствовали”. Сво-

је обраћање завршила је стиховима пјесме њеног, прошле године упокојеног супруга *Умјесто цвијећа и уиљених свијећа*.

Гусле, српски народни инструмент, уз који су одрасле многе генерације из „наших завичаја”, као неизбјежна пратња пјесмама преношених са кољена на кољено, опјевавајући нашу богату историју по сијелима и прелима, представио је у својој књизи *Гусле моје свете* Славко Јекнић. Овај гуслар, пјевач, пјесник и књижевник, своје умјеће показао је нешто касније у културно-забавном програму.

ПУТ КА СТАРОМ ОГЊИШТУ

– Стари кажу када чувамо сјећање на некога, он ће вјечно живјети. Ми овом манифестацијом показујемо да чувамо коријене, да чувамо традицију, да чувамо једни друге, јер само тако знаћемо ко смо и одакле смо. Вечерас уз традиционалне пјесме обновићемо сјећање на нашу Крајину на наше Косово и Метохију и нека у срцима свију нас и даље живи сваки грумен наше родне груди.

Овим ријечима водитељка Данијела Станисављевић, у име Дома културе Барајево, поздравила је присутне госте и публику која је готово до последњег мјеста испунила салу овог лијепог културног стјетишта.

Након што је поздравио присутне Јован Добријевић, председник Управног одбора удружења *Ново огњиште*, по-

себно је истакао сарадњу са локалном самоуправом општине Барајево и изразио захвалност фирмама *Ауџокомерц* и *Ексим Трејду* из Београда без чије помоћи ре-

лизација овог програма не би била могућа.

– Предлажем да сви заједно кренемо на пут до нашег старог огњишта, да разгоримо још неугаслу ватру, напунимо празан котло на веригама, ведрим и топлим емоцијама, да чувамо наше обичаје, српску културу, српски језик, српско писмо и идентитет ма гдје били – завршио је своје обраћање Добријевић најављујући наставак програма.

ИСТОРИЈА КАО НАУК

У име Одбора за дијаспору и за Србе у региону Скупштине Србије домаћине и госте поздравио је Миодраг Линта, народни посланик и

замјеник председника овог одбора. Захвалио се домаћинима на истрајном раду, на томе што су наставили традицију завичајних вечери и што се труде да дају свој допринос очувању крајишке културе, традиције и обичаја.

– Преко милион Срба у ратовима деведесетих је протјерано са подручја данашње Хрватске и Федерације БиХ, а преко 200 хиљада Срба и других неалбанаца са Косова и Метохије. Наш народ је крајем 20. вијека доживио библијску трагедију, голготу невиђених размјера, али наш народ није клонио духом. Наставио је да се бори под новим околностима у Србији, у Српској, у трећим зе-

мљама. У свему томе српски домаћин успијева да се скући и да обезбједи егзистенцију за себе и своју породицу. Наравно да у овим тешким временима то није лако, али када је Крајишницима било лако у њиховој историји. Историји ратовања, историји страдања, историји геноцида, историји етничког чишћења. Управо захваљујући тој тешкој и несрећној историји, ми смо се очеличили, опстали и настојимо да све оно што је најбоље преносимо на своју дјецу и унуче – истакао је Линта на крају свог обраћања прогласивши 8. завичајно вече отвореним.

ТЕКСТ И ФОТОГРАФИЈЕ: ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

ОД ЈУНИОРА ДО ВЕТЕРАНА: Одржана 25. јубиларна Србијада у Чикагу

Јубиларни 25. пут Срби са сјеверноамеричког континента састали су се 2. и 3. септембра 2017. године на манифестацији под називом Србијада. Првенствено фудбала ради, али и ради дружења, упознавања, забаве, српске музике, фолклора, традиције и уживања у српским специјалитетима и пићима више хиљада Срба и њихових пријатеља окупили су се на имању недале-

ко од Чикага. Повод је одржавање турнира у фудбалу на којем је учествовало скоро 50 екипа из свих већих градова САД и Канаде у којима постоје бројније српске заједнице. Неки су, само за ову прилику, дошли и са другог краја Америке прешавши и неколико хиљада километара.

Дводневно цјелодневно такмичење у фудбалу, чији је домаћин био Спортски клуб Ује-

дињени Срби из Чикага, одржавало се у неколико категорија од пионира, сениора, па до ветерана. На крају су славили фудбалери Српског спортског клуба *Карађорђе* из Кливленда, америчке савезне државе Охајо, којима је ово четврта пobjеда у последњих пет година на овој, како је многи већ називају, „највећој српској спортској манифестацији у Сјеверној Америци”.

Генерални конзулат у Чикагу имао је свој штанд на *Србијади* и посјетиоци су имали прилику да разговарају са представницима Конзулата и добију одговоре на питања из конзуларне надлежности.

Наредна *Србијада* одржаће се првог вијенда септембра 2018. године у Кливленду, а домаћин ће бити овогодишњи побједник ССК *Карађорђе*. **С. ДАНЧУО**

ПО ДЕВЕТИ ПУТ У БЕОГРАДУ ОДРЖАН ПАРАСТОС ВОЋИ ДАЛМАТИНСКИХ СРБА КОЈИ СЕ ПРОСЛАВИО У БОРБИ ПРОТИВ ОСМАНЛИЈА

Сјећање на Стојана Јанковића - јунака кога су се Турци плашили, а Млечани поштовали

У храму Светог Ђорђа на Чукарици 26. августа 2017. године на помену поводом 330 година од смрти најславнијег српског ускока Стојана Јанковића окупили се поносни потомци и чувари успомена на овог храброг јунака.

Поред домаћина окупљања Марка Стегњаје и већег броја људи поријеклом из Равних котаре и Буковине на парастосу, који је служио протојереј Витомир Костић, уз заслужено ђакон Саве Топаловића, присуствовали су и замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије Миодраг Линта и предсједник Документационо информационалног центра „Веритас“ Саво Штрбац.

ТРЕБАО ДА БУДЕ ВОЂА СРБА У УГАРСКОЈ

Након помена пригодним ријечима окупљенима се обратио протојереј Витомир Костић рекавши да је ово девето окупљање како се одржава парастос српском великашу Стојану Јанковићу и његовим прецима и по-

томцима који су се борили и положили своје животе за свој народ, за своју отаџбину.

- Прије пар година нађох изјаву у штампи господина Срђана Воларевића гдје је нашао један извор да је у оно вријеме патријарх српски Арсеније трећи Чарнојевић стидљиво послао једну поруку да би Стојан требало да буде вођа свих Срба, који су се налазили и у Млетачкој републици и у Угарској. Не зна се поуздано да ли је ова порука до њега стигла, а читајући мало даље ја сам нашао податак да је патријарх био у вези са Стојановим братом Завишом - рекао је протојереј Костић додајући да присутни сигурно

много више знају о Стојану Јанковићу од њега јер потичу из тих крајева.

ХРВАТИ ГА СВОЈАТАЈУ

Напоменуто је да је добро што обраћају пажњу на своје претке јер само тако чувамо успомену на њих, а има и покушаја да их присвоји Хрватска држава и народ. Тим пре што у родном селу Јанковог оца у Митровићима код Зеленграда обиљежавају дан Митровића, што по њему није чудо јер Хрвати својатају и Николу Теслу, Руђера Бошковића и друге познате Србе.

- Нажалост и данас велики број Срба по Хрватској не смије да се изјасни да је срп-

ског рода и да је православне вјере. Не требамо се плашити никада и нигдје рећи ко смо и шта смо. Треба највише своје да волимо и да цијенимо, а туђе да поштујемо. Ако то и тако будемо учинили српско име ће стајати и постојати у овим тешким временима и на овим просторима - рекао је протојереј Витомир Костић и додао да је његов утисак да српски народ, нажалост, никада није био несложнији и да никада нисмо имали више непријатеља.

- На овоме простору сукобљавају се интереси истока и запада, а нас шака православља се наша ту да пркосимо и једнима и другима, а нама је само намјера и задатак да чувамо своју вјеру коју смо добили од наших предака да је сачувамо до краја вијека и свијета - закључио је Костић.

Након помена на заједничком ручку новинар Миле Совиљ подсетио је присутне на лик и дјело једног од највећих јунака који је нашем народу подарила Буковина и Равни котари. **ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

ДО ПОСЛЕДЊЕГ ДАХА СЕ БОРИО ЗА СЛОБОДУ

Познати вођа Морлака у борбама против Турака у Кандиском рату од 1645-1669. године, Јанко Митровић из Жегара имао је три сина. Стојан, један од њих, се са браћом у Морејском рату 1666. године борио као врло млад истакавши се војничком и организационом способношћу. У овим биткама је стекао углед међу саборцима, а Турци су га једном заробили и одвели у тамницу у Цариград, одакле је након 14 мјесеци побјегао и вратио се у свој завичај. Млечанима је било јако важно да народ пружа отпор Турцима и спријечава ширење ислама на запад. Млетачка република подржава и помаже тај отпор. Након Кандиског и Морејског рата као награду за ратне подвиге Млечани додјељују Стојану Јанковићу наслов: КАВАЉЕРЕ ДИ САН МАРКО 1670. године и утврду СЕД-ДИ-ИСЛАМ. Стојан имање добива у Лено са обавезом да настани долину и обрађује земљу. Тада многе породице из кршке Буковине силазе у Равне котаре. Мушкарци настављају ратовање, док жене, дјеца и старчад заснивају насеље. Након смрти Јураја Поседарског, дужд Кантарина поштвља Стојана 1681. године за поглавицу свих Морлака са звањем сердара. Овај неуморни ускок је између осталог судјеловао у заузимању сињске тврђаве 1686. године. Погинуо је у бици, очекујући помоћ, на Дуванском пољу 26.08.1687. године. По предању, сахрањен је у цркви у насељу Будим, близу Ислама Грчког. Његов брат Илија у цркви у Жегару, а Завиша у Цркви Светог Ђорђа у Биљанима Горњим. Клокотуша и мноштво мањих извора омогућавали су да та здрава и богата земља допринесе развоју и напретку села у каснијим раздобљима без рата. Кула и црква Светог Ђорђа доприносе културном и духовном напретку тог краја. Кула Јанковић се налази на мјесту додира три религије и двије цивилизације, на тремећи Османлијског царства, Хабзбуршког царства и Млетачке републике. Имала је немирну историју која је донијела разна искуства и различите погледе на свијет. А да је православље заступљено на том простору име данашњег села Ислам Грчки свједочи о томе.

» Др Стеван Вукша (лијево) и домаћин Марко Стегњаја (крајње десно)

МИНУТ ЋУТЊЕ ЗА РАЈКА ЛЕЖАЈИЋА

Присутни су минутом ћутње одали почаст Рајку Лежајићу, предсједнику Скупштине Републике Српске Крајине, редовном учеснику овог окупљања, као и свим осталим Крајишницима преминулим у протеклих годину дана. Марко Стегњаја упознао је присутне да је већ раније за наредног домаћина овог окупљања изабран Душан Лакић, а на самом скупу проф. Миленко Лакић акламацијом је изабран за домаћина друге године.

У Мутилићу, надомак Удбине, обиљежена слава Преображења Господњег

Испред порушеног храма, чија реконструкција је почела ове године, протојереј Милош Орел, парох дрежнички, и протонамјесник Никола Малобабић, парох коренички, извршили су осећење славског колача, кољива (жита), као и преображењског грожђа, касније подјељеног вјерном народу присутном овом узвишеном чину. Домаћин славе била је Тајана Чанковић, а за наредну годину славски домаћин биће Милан Узелац. Након тога, у организацији Вијећа српске националне мањине општине Удбина и СКД „Просвјета“ пододбор Удбина, организован је богат културно-умјетнички програм и турнир у малом фудбалу.

ХИЉАДУ ЉУДИ НА СЛАВИ

На овај свети празник окупано се велики број Мутилићана на расијаним широм свијета, како би се бар на један дан ту сабрали и подсетили драгих лица, минулих времена, али и обичаја које чува ово личко село. Осим Мутилићана, на

збору је био присутан велики број људи из Удбине, околних села и граничних општина Плитвичких Језера, Грачаца, Ловинца, Доњег Лапца, као и гостију из Дрежнице. Више од хиљаду њих су својим присуством увеличали овај скуп, што представља импозантан број узимајући у обзир да по последњем попису из 2001. године село Мутилић броји једва шездесетак људи, а цијела општина Удбина око 1800 становника.

Обиљежавање славе почело је осећењем славског колача, кољива и преображењ-

ског грожђа, испред разрушеног храма Преображења Господњег саграђеног давне 1745. године, а спаљеног за вријеме Другог свјетског рата.

Пригодним ријечима окупљеном вјерницима обратио се протојереј Милош Орел, парох дрежнички, истакавши да је Преображење господње један од првих и најзначајнијих празника које црква слави, посветивши га сјећању на догађај Христовог преображења на гори Тавор, када он најављује своје страдање и славу. Отац Милош се осврнуо на порушени храм најављујући

његову реконструкцију и изразио наду да ће се у скорије вријеме у самом храму служити свечана литургија.

СУЗЕ ЗА ЗАВИЧАЈЕМ

У културно-умјетничком дијелу програма учествовали су, поред домаћина из Удбине и гости из Коренице и Дрежнице. Како и доликује програм су отворили домаћини пјевачком групом која наступа већ 14 година под окриљем СКД „Просвјета“ пододбор Удбина. Ова група је својим наступима на бројним манифестацијама локалног,

регионалног и државног карактера потврдила свој квалитет, а програм је отворила, како би него Личким ојканом.

Српско културно умјетничко и духовно друштво „Бурђевдан“ из Дрежнице разгалило је душе присутних пјесмама, колима и играма од њиховог локалног нивоа до Косова и Метохије. Послије тога чуо се и звук тамбурице у изведби Рајка Вејновића, затим пјесма „Суза Косова“ у изведби Николине из Дрежнице, као и многе друге игре и пјесме.

Својим наступом посебан

утисак су, као и увијек, оставили они најмлађи. Дјевојчице и дјечаци из Коренице играли су „Личко удварање“ и рецитацијом о Лици и њеним љепотама. Давид Годеч говорио је стихове пјесме Николе Корице „Дедин повратак“ написане непосредно пред овај празник. Дио стихова наведене пјесме: „Живот га је одвукао у крајеве неке нове, ал се није навикао јер завичај стално зове. Вратио се сада ипак при крају живота свога, да проведе ту остатак свог боравка земаљскога“, измамили су сузе присутнима.

Програм је завршен заједничким колом свих учесника, али и великом броја народа који је на бини радо заиграо са њима. На Турниру у малом фудбалу прво мјесто припало је домаћину Удбини испред Грачаца и Доњег Лапца.

Након званичног програма, уз звуке крајишке музике, настављено је народно весеље, а госте је, до раних јутарњих часова, пјесмом забављала пјевачка група „КУД Крајина“ Београд. **ЖЕЉКО ЂЕКИЋ**

СУЧИЋЕВА ИЗЈАВА ДА „СРБИЈА ШИРИ ЗЛО“ ПОТПИРУЈЕ ХРВАТСКИ НАЦИОНАЛИЗАМ

29. 8. 2017. Изјаву помоћника министра хрватских бранитеља Стјепана Сучића да је на Хрватску тобоже извршена великосрпска агресија и да је бивша ЈНА окупирала хрватске територије, као и да све зло у региону долази из Србије предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује као неријатељску.

– Наведена непријатељска изјава Сучића није ништа неочекивано са хрватске стране нити представља било какво изненађење. Сучић је на тематској конференцији о несталима у Загребу само рекао оно што су јавно изјављивали сви хрватски званичници од Фрање Туђмана па све до актуелне хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић, актуелног хрватског премијера Андреја Пленковића и актуелног предсједника Хрватског сабора Гордана Јандроковића – каже Линта и додаје да је јасно да Хрватска води непријатељску политику према Србији, с циљем да скрене пажњу са стварних узрока оружаних сукоба деведесетих година прошлог вијека тј. да је тзв. домовински рат био у суштини агресорски и злочиначки, а не одбрамбени и ослободилачки рат; да цементира етничко чишћење Срба; да легализује отимачину српске покретне и непокретне имовине и да избјегне суђење припадницима хрватске војске и полиције за бројне злочине над Србима.

Бројне чињенице јасно потврђују неоспорну тезу да је проусташки режим Фрање Туђмана извршио агресију на Југославију и Србе у Хрватској, с циљем стварања етнички чисте хрватске државе, што је аргументовано доказао и први хрватски министар полиције Јосип Бољковац у својој књизи Истина мора изаћи ван. Мит о великосрпској агресији један од саставних елемената усташке идеологије, која Србе сматра реметилачким фактором и препреком стварању хрватске државе. Очигледно је да је сваки хрватски званичник који износи непријатељске изјаве о великосрпској агресији у суштини присталица усташтва и усташке идеологије. Да је усташтво важан темељ данашње Хрватске, показују бројне чињенице: у хрватским школама користе се уџбеници у којима се велича улога усташа и поричу злочини над Србима; преостале живе усташе и домобрани примају пензије у Хрватској од 1993. године; хрватски званичници редовно иду у Блајбург на поклоњење убијеним усташким злочинцима; у хрватској војсци користе се чиновни и називи јединица из НДХ; подижу се спомен-плоче убијеним усташама и ХОС-овцима са усташким поздравом „За дом спремни“...

И ОВА ХРВАТСКА ВЛАСТ ВОДИ ПОЛИТИКУ РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ НАЦИФАШИСТИЧКЕ НДХ

27. 8. 2017. – Изјава хрватског министра правосуђа Дражена Бошњакловића да спомен-табла са усташким поздравом „За дом спремни“ остаје у Јасеновцу јер нема законских основа за њено уклањање јесте кривички доказ да и ова хрватска власт води политику рехабилитације нацифашистичке НДХ – тврди Миодраг Линта, предсједник Савеза Срба из региона.

– Јасно је као дан да је темељ идеологије ХДЗ-а, од његовог оснивања, ревизија историје и скандалозан покушај изједначавања партизанског и усташког покрета причом о два тоталитаризма, што у суштини значи рехабилитацију овог другог. У ту сврху хрватски премијер Андреј Пленковић је у марту ове године основао. тзв. Савјет за суочавање са прошлошћу, који чини 18 академика, историчара, правника и других јавних личности, који треба да у року од годину дана да своје препоруке. Ако се узме у обзир да се већина чланова наведеног савјета противи забрани усташког поздрава „За дом спремни“, а тиме и уклањању неприхватљиве спомен-табле у Јасеновцу, али и других сличних табла у Сиску, Кутини и др., јасно је какве ће бити препоруке. Основано је претпоставити да ће Савјет дати свој стручни легитимитет скандалозној тези да су југословенски социјализам и усташтво исто. Линта апелује на Европску унију, САД и Њемачку да коначно пошаљу недвосмислену поруку хрватским властима да је неприхватљиво да се у једној европској држави рехабилитије нацифашизам. Хрватска све више постаје фактор нестабилности у региону и негативан примјер профашистичким покретима у Европи и шире. Да је стање у Хрватској постало алармантно и да Хрватска све више клизи у фашизам, показује недавно научно истраживање јавног мњења, спроведено у оквиру пројекта Говор мржње у Хрватској. Наиме, забрану усташког поздрава „За дом спремни“ подржава свега 45% грађана Хрватске док би комунистичке симболе кажњавало њих чак 70%. Дакле, наведено истраживање потврдило је оно што је јасно и очигледно свима тј. да већина Хрвата има позитивно мишљење о злочиначкој НДХ и да усташе сматра борцима за слободу, а не највећом љагом и срамотом у историји хрватског народа. За већину Хрвата данашња Хрватска је у суштини насљедник злогласне НДХ, што и потврђују бројне чињенице везане за протјеривање пола милиона Срба, некажњавање злочина против Срба и систематско отимање српске имовине.

ЗАКОН О ПОРЕЗУ НА НЕКРЕТНИНЕ МОГАО БИ БИТИ НОВО СРЕДСТВО ПРИТИСКА НА ПРОТЈЕРАНЕ СРБЕ

Хрватски закон о порезу на некретнине представља нови облик отимања српске имовине

– Добро је што је хрватски премијер Андреј Пленковић најавио одлагање примјене Закона о порезу на некретнине на неодређено вријеме који представља нови облик отимања српске имовине – каже предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта и додаје да би на тај начин стамбени објекти протјераних Срба у којима не живе стално били третирано као куће за одмор и викендице на које би плаћали до три пута више пореза од садашње комуналне накнаде. Такође, протјерани Срби би плаћали порез и на срушене куће и локале у хрватским градовима и на крајишком подручју.

Наведене законске одредбе су још један доказ да хрватска држава не одустаје од

политике цементирања етничког чишћења Срба односно није спремна да узме у обзир ратне околности и потребу да поштује људска права свих њених држављана без обзира на националну и вјерску припадност. Линта

апелује на Европску унију да затражи од Хрватске да приликом измјена и допуна Закона о порезу на некретнине узме у обзир да су Срби били присиљени да напусте своје куће и станове и да је неправедно да плаћају порез

као да су добровољно отишли у Србију, Српску и треће земље. Из Хрватске је протјерано око 500.000 Срба, а трајно се вратило свега њих 50.000 углавном старије животне доби.

Линта сматра да би пореска стопа на имовину протјераних Срба требала да буде најнижа могућа, а да власници десетина хиљада срушених српских кућа и локала буду ослобођени плаћања пореза на некретнине.

Многи протјерани Срби у Србији и Српској живе у тешкој социјално-економској ситуацији и нису у могућности да плаћају велике порезе за своју имовину у Хрватској. У случају да не плате порез, Хрватска ће им одузети њихову имовину.

ПРОУСТАШКЕ СНАГЕ ЗНАЈУ КО ЈЕ КРИВ ЗА ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ У ХРВАТскоЈ

Срби дежурни кривци за све, па и за пожаре

– У Хрватској се у последњих мјесец дана додатно разбукута мржња према Србима јер их дио хрватских медија, јавних личности и велики број Хрвата на друштвеним мрежама неосновано оптужују да намјерно подмећу пожаре – оцјењује предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Све више се ствара атмосфера да је сваки Србин потенцијални пироман што може довести до физичког обрачуна са преосталим Србима и напада на њихову имовину. Очигледно да проусташке снаге у Хрватској настоје да трагедију коју су изазвали

пожари искористе за додатно ширење антисрпске хистеричке с циљем да преостали Срби у страху за своју безбједност и безбједност своје имовине донесу одлуку да се иселе или асимилију.

Проусташке снаге и велики дио Хрвата не узимају у обзир чињеницу да је овог лета било више од 200 пожара и да се досада за свега десетак њих зна узрок.

Такође, у Хрватској се недовољно истиче да је седам пожара у Дубрави код Шибеника крајем јула намјерно подментула 51-годишња Хрватица, која је ухваћена, као и да су велики по-

жар у селу Бругд код Бенковца, у коме већином живе Срби, подментуле двије Хрватице из разлога међунационалне мржње. Намеће се по себи питање да ли проусташке снаге намјерно изазивају пожаре да би могли поново оптужити Србе да мрзе Хрвате и да хоће да униште Хрватску?

Линта апелује на Европску унију да пошаље јасну поруку хрватским властима да је неприхватљиво да се трагедија коју су изазвали пожари користе у јавности да се Срби поново проглашавају дежурним кривцима и да се колективно оптужују да су те-

рористи који воде специјални рат против Хрватске. У осталим чланицама Европске уније није допуштено да се вријеђају и омаловажавају припадници националних мањина.

Такође, Линта апелује на Европску унију да пошаље јасну поруку хрватским властима да у разумном року спроведу професионалну и непристрасну истрагу и утврде праве узроке бројних пожара у Хрватској тј. да ли су изазвани намјерно или случајно из непажње од стране појединаца или група или су неки други узроци гдје није у питању људски фактор.

ЛИЦЕМЈЕРНО ОДБИЈАЊЕ ГРАДОНАЧЕНИКА ДУБРОВНИКА ДА СЕ ФОТОГРАФИШЕ СА ЗАМЈЕНИКОМ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ТРЕБИЊА

Франковићу, ко ће да се извини Србима из Дубровника

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује као срамно и лицемерно одбијање градоначеника Дубровника Мате Франковића да се фотографише са замјеником градоначелника Требиња Мирком Ђурићем са образложењем да Дубровник никада неће успоставити сарадњу са Требињем све док се званичници Требиња тобоже не извине грађанима Дубровника због наводног напада на овај град у протеклом рату. Добро је познато да су хрватске паравојне снаге 25. августа 1991. године прве напале базу ЈНА у Которском заливу и биле поражене. Хрватски паравојници су стари град користили као одбрамбене зидине, а хотеле и болнице као војне објекте за артиљеријске нападе на ЈНА, знајући да ће ЈНА да одговори на ватру бранећи животе својих људи. Тадашњи новинар Вашингтон пост који је извјештавао из Дубровника Петер Мас је рекао да је стари град претрпио незнат-

на оштећења и да је избројао свега 15 гелера, негирајући бесрамну лаж са хрватске стране да је на Дубровник тобоже пало 1.500 граната. Оно што је сигурно јесте да је ЈНА могла уништити град да је хтјела. Петер Мас је посетио Дубровник неколико мјесеци после борби и зато је град, како је сам рекао, у савршеном стању што негира хрватске лажи о великој штети од гранатирања старог градског језгра.

Линта истиче да би градоначеник Дубровника Мато Франковић требало, ако има

имало части и морала, да се извини својим некадашњим суграђанима српске националности који су масовно протјерани из Дубровника и којима је насилно отета или уништена њихова имовина, а дио њих је брутално убијен. У Дубровнику је већ пријено рата у великој мјери извршено етничко чишћење Срба односно протјерано је преко 80% предратног становништва српске националности. Хрватски паравојници су сваку ноћ насилно упадали у српске куће и станове, а Срби су најчешће имали десет

минута времена да узму најосновније ствари и да наставе. О трагедији дубровачких Срба писао је у својој књизи Дубровник адио некадашњи атлетичар и правник Васиљко Вукоје, који је био присиљен отићи из града јер му је насилно отет стан. Тезу о масовном етничком чишћењу Срба у Дубровнику најбоље потврђују резултати пописа становништва.

Према попису из 1991. године у Дубровнику је живјело 4.342 или 9% Срба. Тај број је сигурно далеко већи јер се 1.026 лица изјаснило као Југословени, а познато је да су већину од тог броја сачињавали Срби. Срби су се у значајном броју налазили и у рубрици „остали“ у којој је било уписано чак 5.839 становника. Тако се може поуздано тврдити да је тада у Дубровнику живјело више од 6.000 Срба. По попису становништва из 2011. године у Дубровнику је живјело свега 1.164 Срба или једва петина од предратног броја.

УМЈЕСТО РАТНЕ ПОЛИТИКЕ БОШЊАЦИ ТРЕБА ДА СЕ ОКРЕНУ САДАШЊОСТИ И СПОРАЗУМЈЕВАЊУ СА СРПСКИМ НАРОДОМ

Изетбеговић није спреман да се одрекне ратне политике

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да изјава члана Председништва БиХ и председника СДА Бакира Изетбеговића да се односи Србије и БиХ, као и односи Срба и Бошњака поправљају није тачна. Главни разлог јесте неспремност Бакира Изетбеговића да се одрекне ратне политике чији су циљеви укидање Републике Српске, стварање унитарне БиХ и инсистирање да Србија и Срби признају геноцид у Сребреници. Бакир Изетбеговић одбија да призна право српском народу у Републици Српској да 9. јануар слави као свој празник; не одустаје од идеје да се укине име Републике Српске; и даље заступа лажне тезе да је не само у

Сребреници него и на другим мјестима извршен геноцид над Бошњацима, као и да је Србија одговорна за тобожњи геноцид у Сребреници. Такође, Изетбеговић негативно реагује на легитимну иницијативу Србије и Републике Српске да донесу заједничку Декларацију о заједничком националном дјеловању, чи-

ји циљ је опстанак српског народа кроз очување националног и културног идентитета и која није уперена против ниједног народа у региону и шире.

Линта истиче да централно мјесто политике Бакира Изетбеговића и његове СДА заузима филозофија да су Бошњаци жртве и ослободителци а Срби злочинци и агре-

сори. Умјесто ратне политике Бошњаци треба да се окрену садашњости и политици договора и споразумјевања са српским народом. То значи да Бакир Изетбеговић и други бошњачки политичари не треба да траже да се проблеми у БиХ рјешавају наметањем од стране западних сила и Канцеларије Високог представника већ да се рјешења налазе кроз дијалог са политичким представницима Срба и Хрвата. Нажалост, Бакир Изетбеговић и његова СДА немају храбрости да се престану бавити прошлошћу и бесмисленим оптужбама на рачун Србије и Републике Српске за непостојећи геноцид и агресију, што је јасан знак да не желе трајни мир и стабилност у региону нити помирење између српског и бошњачког народа.

ПОДРШКА ИНИЦИЈАТИВИ АНДРИЈЕ МАНДИЋА ДА СРБИ ДОБИЈУ СТАТУС КОНСТИТУТИВНОГ НАРОДА У ЦРНОЈ ГОРИ

Режим води антисрпску политику у Црној Гори

– Лицемјерна је и нетачна изјава посланика Демократске партије социјалиста Предрага Секулића да Срби у Црној Гори нису дискриминисани, да нису грађани другог реда и да дијеле судбину свих грађана Црне Горе – каже председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта.

Он оцјењује да бројне чињенице јасно показују да режим Мила Ђукановића води антисрпску политику, чији циљ је да се број Срба у Црној Гори смањи на занемарљив број испод 3%. Да би остварио наведени циљ, Ђукановићев режим прогони српски језик и ћирилицу из јавног живота и Српску православну цркву као темељ духовних

и традиционалних вриједности српског народа у Црној Гори. Такође, Ђукановићев режим систематски онемогућава запошљавање Срба у органима државне управе, просвјети, здравству, правосудју и полицији иако Срби, по попису становништва, чине 29% становништва, а у пракси знатно више.

У школским програмима и уџбеницима историје у Црној Гори Срби се третирају као једини кривци за сва негативна дешавања на простору бивше Југославије у 20 вијеку.

Линта даје пуну подршку иницијативи председника Нове српске демократије и члана председништва Демократског фронта Андри-

је Мандића да кроз измену Устава Црне Горе Срби добију положај конститутивног народа; да се српски језик и ћирилица дефинишу као службени језик и писмо; да се обезбиједи пропорционална заступљеност Срба

у свим државним институцијама у складу са резултатима пописа становништва и да се омогуће специјалне везе Црне Горе са Србијом. Наведене измене Устава су кључни предуслов да се прекине хегемонија националних Црногораца и успостави равноправност црногорског и српског народа и свих њених грађана.

Зато је потребно да представници црногорског народа схвате да само стратешки договор путем дијалога са представницима српског народа може довести до тога да Црна Гора постане истински стабилна држава, што је предуслов њеног економског и сваког другог развоја и напретка.

ЕВРОПСКА УНИЈА БИ ТРЕБАЛО ДА ОСУДИ СЕПАРАТИСТИЧКУ ПОЛИТИКУ СУЛЕЈМАНА УГЉАНИНА

Неразумна одлука Бошњачког националног вијећа да афирмише план о отцјепљењу Рашке

Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцијенио је као сулуду и неразумну одлуку Бошњачког националног вијећа да обиљежи у Новом Пазару 100 година од доношења тзв. Сјеничке декларације, којом су Муслимани услед Првог свјетског рата тражили од окупаторске Аустроугарске да се Рашка област или Санџак отцијепи од Србије и припоји Босни и Херцеговини. Угљанин и Бошњачко национално вијеће већ дуже вријеме воде отворену сепаратистичку политику, чији је циљ отцјепљење шест општина у Србији (Нови Пазар, Тутин, Сјеница, Пријеполје, Нова Варош и Прибој) и шест општина у Црној Гори (Пљевља, Бијело Поље, Беране, Андријевица, Плав и Рожаје) и њихово припајање тобоже Босни и Херцеговини, односно Федерацији БиХ.

Наведена сепаратистичка и антидржавна политика Бошњачког националног вијећа на челу са Сулејманом Угљанином је веома опасна јер шири неповерење између Срба и Бошњака, про-

изводи нестабилност и може нанјети велику штету припадницима бошњачке националне мањине у Србији.

Линта позива Европску унију и ОСЦЕ да јасно и недвосмислено осуди сепаратистичку политику Бошњачког националног вијећа и Сулејмана Угљанина као опасну, авантуристичку и неприхватљиву јер је супротна европским прин-

ципима мира, стабилности, међусобног повјерења и немијењања граница. Нажалост, већина чланица Европске уније је већ једном направила катастрофалну грешку признајући једнострану проглашену независност лажне државе Косово, која је фактор нестабилности у региону западног Балкана јер крши темељне европске вриједности.

ИЗВЈЕШТАЈ СТЕЈТ ДЕПАРТМЕНТА ПОТВРДА РЕХАБИЛИТАЦИЈЕ ЗЛОЧИНАЧКЕ НДХ

17. 8. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да извјештај америчког министарства спољних послова тј. Стејт департмента о вјерским слободама за 2016. годину у Хрватској представља још једну потврду рехабилитације злочиначке НДХ и јачања антисрпских осјећања. У извјештају се наводи низ примјера који се односе на умањивање или негирање злочина геноцида, као што је филм Јакова Седлара *Јасеновац – Истина*, величање усташког режима, некажњеног коришћења усташког поздрава „За дом спремни“ на спортским догађајима, концертима Марка Перковића Томпсона и шире, напада на имовину Српске православне цркве и игнорисање њеног захтјева за повратком имовине; говора мржње у медијима, проушташких изјава појединих хрватских министара. Процес рехабилитације усташтва наставио се још већим интензитетом и у 2017. години. Један од последњих примјера ширења мржње према Србима десило се на дербију хрватског фудбала *Динамо – Хајдук* у Загребу 6. августа ове године. Навијачи *Динамо* су, између осталог, узвикивали „Убиј, убиј Србина!“ и пјевали: „Ми Хрвати не пијемо вина, него крви Србина из Книна.“ Прошло је већ 10 дана, а хрватска полиција није никог ухапсила нити је поднијела кривичне пријаве за злочин из мржње. Линта истиче да није довољно да Стејт департмент само објављује извјештаје, већ је крајње вријеме да САД пошаљу јасну поруку хрватским властима да ће се суочити са санкцијама ако коначно не започну бескомпромисну борбу против рехабилитације злочиначке НДХ и сталног ширења мржње према Србима и свему што је српско. Да је стање у Хрватској постало алармантно и да Хрватска све више клизи у фашизам, показује недавно научно истраживање јавног мњења, спроведено у оквиру пројекта *Говор мржње у Хрватској*. Наиме, забрану усташког поздрава „За дом спремни“ подржава свега 45% грађана Хрватске, док би комунистичке симболе кажњавало њих чак 70%. Дакле, наведено истраживање је потврдило оно што је јасно и очигледно свима тј. да већина Хрвата има позитивно мишљење о злочиначкој НДХ и да усташе сматра борцима за слободу, а не највећом љагом и срамотом у историји хрватског народа. За већину Хрвата данашња Хрватска у суштини је наследила злогласне НДХ, што и потврђују бројне чињенице у вези са протјеривањем пола милиона Срба, некажњавањем злочина против Срба и систематским отимањем српске имовине.

НОШЕЊЕ ЗАСТАВЕ СА УСТАШКИМ ПОЗДРАВОМ „ЗА ДОМ СПРЕМНИ“ УОБИЧАЈНО ПОНАШАЊЕ У ХРВАТскоЈ

17. 8. 2017. Председник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцијенио је одлуку сплитских ХОС-оваца и њихових пријатеља да плоче Неретвом носећи заставу са нацифашистичким натписом „За дом спремни“ сасвим уобичајеним и законитим понашањем у Хрватској. Хрватска је држава у којој 27 година траје процес рехабилитације злочиначке НДХ и њених симбола. Усташки поздрав „За дом спремни“ интегрални је дио грба Удружења добровољаца ХОС-а, које је уредно регистровано још 1998. године у Канцеларији за општу управу Града Загреба, а 2003. године уписано у Регистар удружења при Министарству управе Хрватске. Опште је познато да су јединице ХОС-а биле саставни дио Хрватске војске, која је под усташким поздравом „За дом спремни“ реализовала злочиначки пројекат стварања хрватске државе са што мање Срба. Због тога је била и очекивана скандалозна одлука хрватске Владе да нема законског основа да се уклони спомен-плоча убијеним ХОС-овцима са усташким поздравом „За дом спремни“, која је у новембру прошле године постављена у Јасеновцу. Главни разлог је то што законска регулатива не предвиђа санкције за усташки поздрав „За дом спремни“.

Линта истиче као смијешне и лицемјерне интервенције хрватске полиције, која је одузела заставу ХОС-овцима са усташким поздравом „За дом спремни“ или када приводи лица који узвикују „За дом спремни“ или када подноси прекршајне пријаве против проушташког пјевача Томпсона или других лица због тобоже ремећења јавног реда. У Хрватској нема политичке воље нити друштвене сагласности да хрватска држава законски јасно дефинише да је усташки поздрав „За дом спремни“, под којим је убијено стотине хиљада Срба у НДХ, кривично дјело с циљем изазивања и расприравања националне, вјерске и расне мржње, као и да предвиди високе затворске и новчане казне за појединце и групе који га узвикују, испишују на објектима, носе на заставама или га користе на разне друге начине. Главни разлог јесте да су први хрватски председник Туђман и ХДЗ рехабилитовали усташтво након доласка на власт 1990. године.

УДРУЖЕЊЕ КРАЈИШНИКА ЗАВИЧАЈ ЧУВА УСПОМЕНУ НА СТРАДАЛЕ СУНАРОДНИКЕ

У Ковачици одржан први парастос српским жртвама у свим ратовима

У организацији удружења Крајишника општине Ковачица *Завичај* у православној Цркви Пресвете Богородице у Ковачици у недељу 6. августа 2017. године служен је по први пут парастос невиним жртвама и браниоцима који су страдали у Другом свјетском рату, Одбрамбено-отаџбинском рату деведесетих година и приликом НАТО агресије на нашу земљу.

У име *Клуба сиротских толубова Ђисмоноша Јединство* окупљене је поздравио Андреј Јонаш, који је судбину прогнаних суграђана поредио са голубовима који свуда у свијету симболизују мир и слободу.

– Голубови су паметни, јаки, интелигентни и колико год далеко отишли, увијек се враћају своме гнезду и својој заједници – рекао је Јонаш и нагласио да ће увијек подржати активности Удружења *Завичај*.

Да сваки рат има своје невине жртве потврдио је и предсједник Удружења *Завичај* Дамјан Пенић. Према његовим ријечима, српска трагедија се десила у НДХ, да би наставак уследио деведесетих година прошлог вијека.

Пенић је истакао да су претходних година протјеране породице муку мучиле око најосновнијих егзистенци-

јалних питања и да многи још увијек нису успјели да дођу до свог крова над главом.

– Никад не смијемо да заборавимо наше жртве. Надамо се да ће сваки наредни парастос бити масовнији, а желимо да их организујемо наизмјенично у свим мјесним заједницама општине Ковачица.

Предсједништво Удружења и чланови овом приликом изразили су захвалност Комесаријату за избјеглице и миграције у Београду, који је финансирао овај пројекат, као и СПЦ, локалној самоуправи и свим другим људима добре воље.

Т. ЂОРОВИЋ

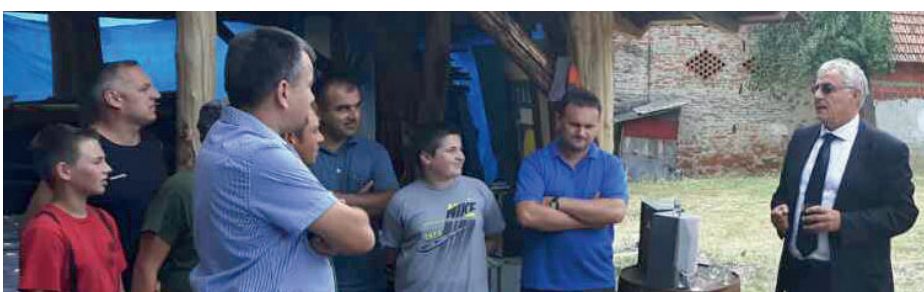
Прослављено Преображење у Доњим Мељанима, код Слатине

Празник Преображења Господњег свечано је прослављен у Доњим Мељанима, код Слатине, у западној Славонији. Свету литургију служио је протојереј Драган Гаћеша, парох слатински. Вјерни народ из До-

њих Мељана и околних мјеста ове парохије испунио је свети храм, већина се и причестила животворним тајнама Христовим. Након свете литургије освештан је славски колач и славско жито, као и грождје, које је вјер-

ни народ окусио на здравље душе и тијела. Након свете литургије уследило је дружење уз трпезу љубави.

Према попису становништва 1991. године село Доњи Мељани имало је 296 становника од чега 74 Срба. **С. К.**

Посјета представника конзулата Србије селу Крагуј, код Пакраца

На позив Николе Ивановића, предсједника Вијећа српске националне мањине Града Пакраца, у недељу 13. августа 2017. године, представници Генералног конзулата Републике Србије у Вуковару присуствовали су дружењу родитеља и дјецe у српском селу Крагуј, код Пакраца. Дружење је организовано како би се што више младих родитеља српске на-

ционалности укључило у реализацију пројекта под називом *Квалитетне програмске активности предуслов за остваривање српске заједнице*, који помаже Управа за дијаспору и Србе у региону Министарства спољних послова Србије.

Генерални конзул Милан Шапић поздравио је окупљене учеснике, подржао спровођење овог пројекта и обећао помоћ Конзулата у реа-

лизацији овог пројекта, тако и свих будућних активности српске заједнице на овим просторима, које се спроводе у циљу очувања националног идентитета.

По попису становништва 1991. године, у селу Крагуј живјело је 176 становника од чега 167 Срба. На попису становништва 2011. године, Крагуј је имао свега 77 становника. **С. К.**

ПОДИЗАЊЕ ЧАСНОГ КРСТА ВИСИНЕ 20 МЕТАРА НА РАВНОМ БРДУ У РАТКОВУ

ТИХИ СТРАЖАР НАД МАЊАЧОМ И ПРАВОСЛАВНОМ ВЈЕРОМ

Годинама је Мањача запостављана и систематски уништавана. Власти су долазиле и пролазиле, а Мањача би утихнула у своју чамотињу и постајала све тиша и тужнија.

Зато смо одлучили да је вријеме да се са нама почне уздизати сва љепота Мањаче. Све почиње са малим кораком па тако смо и ми учинили тај мали корак као дијете које тек прохода.

Одлучили смо да подигнемо часни крст у срцу Мањаче на Равном Брду у Раткову. Крст висок 20 метара биће споменик и тихи стражар над Мањачом и православном вјером.

Часни крст је важан да би нас увијек опомињао ко су нам били преци, ко смо ми и ко треба да нам буду потомци, наши насљедници.

Биће то споменик свим нашим прецима који су на њој живјели, одржавали је, орали и сијали њена брда тежаким рукама обрађивали и хранили своју дјецу. Која су животе за отаџбину давали кад је то требало све до наше браће у задњем рату гдје се истински по ко зна који пут бранила и одбранила Мањача и њен православни дух. Зато за часни крст треба да се укључе сви. Завичај се прво оживљава вјером у бога и поклањањем сјенама наше преминуле браће.

То су на вријеме сватили неки добри људи са идејама и визијом а касније и реализацијом истог пројекта.

Почетак је био тежак, људи су данас сумњичави и неповјерљиви, како и не би гледајући у прошлости. Па ипак у почетку подршка од малог броја људи била је довољна да се крене у посао.

Први корак био је најтежи. Како наћи мјесто гдје ће се почети?

Нашао се човјек великог срца и душе Дра-

гутин Гуслов и његов сина Милован, који су без много питања и размишљања дали на располагање своју парцелу на Равном Брду, Ратково на Мањачи.

Захваљујући Драгутину наша света православна црква дала је благослов за почетак радова. Захвални смо и свештенику Бошку Максимовићу из Прњавора са службом у Раткову.

Уз његову помоћ састављена је молба Епархији Бихаћко-Петровачкој, па је благослов за овај подухват 3. јуна 2017. године дао епископ Атанасије.

Земљани радови су почели 16. августа 2017. године под надзором инжењера Воје Гргића. **МИРКО ЗЕЦ**

Очишћена православна гробља на подручју пакрачких села

У организацији Вијећа српске националне мањине и Парохије пакрачке у јулу је организовано низ радних акција с циљем кошења и крчења православних гробља на подручју пакрачких села. Акције су организоване у Бранешцима, Торњу, Крагују, Бучју, Доњим Граховљанима, Дерези и низу других села. Средства су обезбијеђена из градске управе за уређење гробља. Замјеник гра-

доначелника Града Пакраца Никола Ивановић позвао је некадашње мјештани пакрачких села који сада живе у иностранству да помогну у уређењу гробља и похвалио све оне који су из иностранства до сада помогли уз жељу да се њихов број повећа.

Поред тога важно је да се преостали мјештани подстакну да још квалитетније одржавају гробља, црквешта, просторе око друштвених до-

мова и споменика. Парохија пакрачка и Вијеће српске националне мањине Града Пакраца позивају све бивше мјештани пакрачких села да се сјете својих села и својих покојника, те помогну барем симболичним прилозима одржавање гробља. Пошто је народа све мање у многим селим, потребно је улагати још више напора да се наша гробља држе уреднима. **С. К.**

» БЕШКА, 3. ЈУН 2017. ГОДИНЕ: На овогодишњем скупу бивших играча НК Црвена Звезда из Обилићева присуствовао је и народни посланик Миодраг Линта

НК ЦРВЕНА ЗВЕЗДА ИЗ НОВОГ ОБИЛИЋЕВА КОД ВИРОВИТИЦЕ БИЛА И ОСТАЛА РИЈЕДАК ПРИМЈЕР СЛОГЕ И ЗАЈЕДНИШТВА

Симбол српства у западној Славонији

Вировитица је за вријеме Аустроугарске место била у саставу тадашње Војне крајине. Тада су ту углавном живјели Срби као плаћена аустро-угарска војска на граници са Османлијским царством. Већина тих Срба је ту остала и након Првог свјетског рата, а дио становништва насељен је из српске Херцеговине.

Тако је 1925. године основано и вировитичко село насељено Херцеговцима, а касније и Личанима. Селу је требало дати име, а жучну расправу сељана прекинула је Стана Деретић која је дала приједлог Ново Обилићево.

ЛОПТА СТИГЛА ИЗ ЦРВЕНКЕ

Фудбал се у овом селу заиграо након Другог свјетског рата, када је Рајко Деретић из Црвенке донио прву лопту, а лоптање међу станима је потраљало свега неколико послеријатних година унутар сеоске радничке задруге „Слога“. Године су пролазиле, а фудбалери из ових крајева нису имали свој клуб и били су принуђени да играју само на турнирима или у другим срединама.

Тако је било све до 1970. године када се из војске вратио Александар Трбовић. Умјесто да након завршене школе заигра за „Калник“ из Крижеваца, Трбовић се преселио у Вировитицу у којој је одбио позив Бранка Маревећа, тада најбољег играча „Борца“ из Вировитице да пређе у тај клуб. Умјесто тога, отишао је на састанак клубова у оквиру Ногометног Савеза Вировитице.

– Око Новог Обилићева налазило се још 26 села у којима су живјели Срби. Отишао сам у августу 1970. године на састанак клубова са подручја Вировитице и кад су ме питали како ће се звати, иако није донијета формална одлука, рекао сам Црвена звезда – прича Трбовић, који је као и већина мјештана био велики навијач велике београдске Црвене звезде.

Од септембра 1970. године пише се фудбалска историја села, јер је тада одиграна и прва званична утакмица између НК Црвене звезде и Пролетера из Бушетине. Црвена звезда је почела бр-

зо да напредује, освојили су Општинску лигу, прешли су у виши ранг тадашњу Б лигу регије Бјеловар у којима су водећи клубови били Грубишино поље, Пакрац, Липик...

– Као прваци ушли смо у Међуопштинску лигу. То је био тренутак када смо као мали клуб направиле озбиљан успјех, али тиме некима постали сметња – прича Трбовић и набраја које је све притиске клуб морао да поднесе.

– Никад у историји клуба се није десило да је неки судија нападнут. Међутим, моћници су одлучили да нам загорчају живот. Упућују нам арбитре из Загреба рачунајући да значајно веће финансијске трошкове нећемо издржати – прича Трбовић.

Упркос притисцима, на крају сезоне *Звезда* постаје првак Међуопштинске лиге и стиче право да кроз квалификације уђе у виши ранг такмичења. Са тих успјехом стижу и нови притисци.

– Тражио се разлог да као домаћини не играмо у Новом Обилићеву, па је близина далековода коме до тада никоме није сметала наведена као разлог да умјесто код куће играмо на неутралном терену – прича Трбовић и каже да је након читава низа перипетија одлучено да као домаћини играју у Вировитици.

– Терен није био наш,

» ТВОРАЦ НК ЦРВЕНЕ ЗВЕЗДЕ: Александар Трбовић

У КАФАНИ БЕЗ КОНОБАРА ВИШАК ОД БАКШИША

Трбовић каже да му дјелује неvjероватно како данас локалне заједнице финансирају клубове, док се у оно вријеме НК *Црвена Звезда* сналазио како је умро.

– Село је куповало опрему за играче, плаћало путовања, трошкове суђења, котизације и то смо успјевали тако што смо отворили гостиону у Гашишту. Ријеч је о највећем селу у округу у коме се налазила и православна црква посвећена Малој Госпојини. Буквално је од тог новца клуб финансиран. Имали смо сениорски и јуниорски тим. Милан Тодоровић, који је радио као конобар у тој гостиони, отворио је после неког времена свој локал, па је клуб одлучио да своју малу кафану пресели у Обилићево. Мање село значило је мање муштерија, па смо на предлог књиговође Радована Шакоћића одлучили да локал ради без конобара – прича Трбовић.

Кључ гостионе стајао је код Божа Томића, који је живио близу локала и ко год је хтио пиће, сам би узео кључ, послужио се и платио. Занимљиво је да у каси никад није било мањка, а вишкови су настајали тако што би гости остављали бакшиш кафани без конобара. Распоред сезонских утакмица висио је на зиду локала и сваки гост га је знао напамет.

али два аутобуса навијача из села су била довољна подршка да Ласту из Будовца испратимо са четири гола у мрежи за миран реванш послије кога смо славили улазак у Регионалну лигу – каже Трбовић и додаје да су имали свијест да је то прејака лига за мали сеоски клуб.

НЕПРАВДЕ ВАН ТЕРЕНА

Регионалну лигу те сезоне 1978. године чинили су клубови попут *Славен Белуја* (садашњи хрватски прволигаш) *Челик* из Крижеваца, *Копривница*, *Бјеловар*, *Дарувар*, *Чазма*...

– Задњу утакмицу у тој лиги смо одиграли против екипе *Младоси* из бјеловарског предрађа *Ждралово*. За тај клуб је тада играо Божо Мамић, касније савезни судија. Мада смо побједили 4:1, административним одлукама суспендована су на годину дана тројица наших најбољих играча наводно због притиска на судије који није могао да им додијели други жути картон. *Црвена звезда* је тако испала из Регионалне лиге – прича Трбовић.

Појачани са Бранком Маревећем осамдесетих година *Црвена звезда* била је побједник турнира који се

традиционално играо поводом Дана Борца у Вировитици и на коме су учествовали сви водећи локални клубови.

Црвена звезда имала је и своје добротворе, а међу њима су се истицала браћа Родолуб и Драган Вукелић, који су по одласку у Канаду у неколико наврата клубу даровали спортску опрему.

Оснивач, играч, а потом тренер и предсједник клуба Александар Трбовић је након несугласица 1985. године дао неопозиву оставку годину дана паузирао и потом прешао у *Партизан* из Сухопоља.

БРДАР И ГРКАВАЦ СПАСИЛИ КЛУБ ОД ПРОПАДАЊА

Бригу о *Црвеној звезди*, која је тада била озбиљно уздрмана, преузели су Милан Брдар и Рашо Гркавац који су клуб сачували до рата деведесетих.

До посљедњег дана цијело село дисало је као један, па је Ново Обилићево остало запамћено као риједак примјер српске слоге и јединства. Дружења су се развијала и ван терена. Посљедње такво у старом крају било је 1990. године када је окупљених било толико да се пекао во на ражњу.

Према попису из 1991. године Ново Обилићево је имало 172 становника, од чега 154 Срба, 6 Хрвата, 5 Југословена и 7 осталих.

Већ наредне године дошла су зла времена па је Ново Обилићево промјенило име у Звонимирово, а промјенили су се и становници.

Његови дотадашњи жители протјерани су у Србију да би већина замијенила своја имања са Хрватима који су живјели у Кукујевицима, Сланкамену, Бездану, Бешки, Голубинцима. Од 1993. године традицију окупљања настављају у новом завичају, а тај термин је резервисан сваке прве суботе у јуну.

Домаћинства се мијењају сваке године, тако да су се ове године окупили у Бешки, а догодине скуп ће бити у Бездану. Црвена звезда из Новог Обилићева отишла је у легенду, надживјевши мјесто из кога је потекла. Легенда живи и још дуго ће да траје.

ТЕКСТ И ФОТО: ТРИФКО ЋОРОВИЋ

НАЈБОЉИ ИГРАЧ У ИСТОРИЈИ КЛУБА ОТАЦ КОШАРКАША ДЕЈАНА МИЛОЈЕВИЋА

Творац *Црвене звезде* из Обилићева каже да је најбољи играч који је носио дрес екипе из Обилићева Милан Милојевић, отац познатог некадашњег кошаркаша, а данас тренера Дејана Милојевића.

– Био је класична полутка (везни играч), али би на дербијима против *Партизана* из Сухопоља знао да одигра и на мјесту задњег играча одбране – прича Трбовић. Кроз клуб су прошли многе генерације играча. Највећи број их је био из самог села, а неизбрисив траг су оставили, поред поменутих, и Миланко Деретић, Милорад Зеца, Милан Томић, Милан Тодоровић, Бранко Радужевац...

КЛУБ ИНТЕЛЕКТУАЛАЦА

НК *Црвена звезда* био је познат и по великом броју студената који нису пропуштали мечеве. Међу њима су се истицали Жељко Трбовић (данашњи начелник општинске управе Пећинци), брат Илија (данас директор Спортског центра *Инђија*), као и Митар Трбовић, Радван Јелић, браћа Милан и Рајко Томић, Жарко Леро, Милорад Зеца, Драган Милошевић, Предраг Гојковић и други.

КАРТОНИ ИСПИСАНИ ЋИРИЦОМ

Пред почетак сваке такмичарске сезоне обављали су се редовни медицински прегледи. Њих је бесплатно за клуб радио вировитички лекар др Драгољуб Вукмировић а картоне исписивао на ћирици. То је упадало у очи и делегатима који су коментарисали састав тима. Наиме, *Црвена звезда* била је упадљива и по томе што су сви играчи у тиму били српске националности.

ЗА ЈОВА БАБИЋА НЕПРИСТОЈНЕ ПОНУДЕ

Клуб је добијао понуду за чувеног центарфора Јова Бабића и опрему за клуб и локал, али једноставно није постојала понуда због које би Бабић напустио *Црвену звезду*. Фудбалски сладокусци из Обилићева препричавају велику побједу над Челиком из Крижеваца. Бабић је намјестио лопту и његов гол из слободњака са 25 метара који је дао *Челику* из Крижеваца, а на чијем голу је стајао Грујић, некадашњи голман *ОФК Београда*.

ПРОТЈЕРАНО 86 ПОРОДИЦА ИЗ ОБИЛИЋЕВА

У *Црвеној звезди* нису играли само момци из Новог Обилићева. Њен дрес носили су мјештани многих вировитичких села: Габиште, Класа, Нова Градина, Зриња, Терезино Поље, Катинка, Дијелка, Ада, Рита, Брезово Поље, Митровица, Миљановићево, Подравски Соколац, Подравски Мајковац, Карађорђева, Борова, Пчелића, Пепелана, Цабуна, Жирславље, Овчара, Нови Будакловац, Нова Брезовица, Округљача (ту је рођена Босилка Младић, супруга генерала Ратка Младића), Пивница, Богдановца, Нетача. Током 1941. године из вировитичкога срезва истјерани су сви добровољци и колониисти са породицама. Њих око 4.000 душа протјерани су у Србију, а међу њима 86 породица из Новог Обилићева.

БРАТСКИ КЛУБОВИ

Клуб се братимио са клубом *Црвена звезда* Личани из Нашица. Имали смо контакте и са *Обилићем* из Будимаца код Нашица и *Партизаном* из Вучковца код Осјека. Занимљив је податак да је 1990. године баш у Обилићеву формиран и први одбор СДС-а Вировитици.

» Борђе Пражић, Милка Ј. Шолаја и Вељко Жигић

У БЕОГРАДУ ОДРЖАНА ПРОМОЦИЈА ЗБИРКЕ ПЈЕСАМА ДА САМ ПТИЦА

ПРАЖИЋ: Права Лика се налази у завичајним пјесмама Милке Шолаје

Промоција збирке пјесма *Да сам птица* личке пјесникиње Милке Ј. Шолаје одржана је у Дому РВИ у Београду, 10. августа 2017. године, у оквиру програма Удружења избјеглица из Хрватске *Да се зна ко смо и одакле смо*, под покровитељством Комесаријата за избјеглице и миграције Републике Србије.

– Птица је симбол слободе, елеганције, брзине и висине. Међутим, птице имају још једну карактеристику коју је човек искористио... Оне памте изглед терена који су прелетјеле и туда се увијек враћају, без могућности да залутају. Тако наша Милка у тренуцима пјесничког надахнућа жели да буде као птица, како би брзо и непогрјешиво стигла до свих оних предјела који су је инспирисали да напише ову збирку, а то је наш завичај, Лика – рекао је Борђе Пражић.

ЛИКА ЈЕ ТАМО ГДЈЕ САМ ЈА

Милка је почела да пише пјесме завичајног карактера 2014. године, али с обзиром да су финансије увијек претпрека за издаваштво, захваљујући разумијевању и подршци Комесаријата за избјеглице, дошло је до реализације.

Низали су се стихови пјесме: *Избјегличка колона, Камен мој гјетиниства, Сјећање, Можеш ли заборавити, Вукови у мом крају, Можда сушра...* које је ауторка рецитовала, а неке су рецитовале њене колеге и пријатељи. Публика је сваку рецитацију наградила бурним аплаузом, а било је и суза на лицима оних који су се пронашли у стиховима и подсјетили сретних али и тужних тренутака из завичаја.

Милкин пријатељ Борђе Пражић истакао је да је она „са својим пјесничким изразом и тематском разноврсношћу захватила много

БИЉЕШКА О ПИСЦУ

Милка Ј. Шолаја рођена је 8. 8. 1951. године у личком градићу Кореница, гдје је живјела до завршетка гимназије. Након тога одлази на студије у Загреб, гдје остаје да живи и ради. Ратни вихор вратио је у родну Кореницу, гдје остаје до августа 1995. Због познатих дешавања одлази у Београд гдје и данас живи. Освојене награде: 2015. године на конкурс у Смедереву Мајко, ја ти песмом вечни спомен дижем. Њена пјесма о мајци уврштена је у 10 најљепших пјесма, а за њу је добила признање – *Повељу*. Исте године на конкурс *Карловачког листа* са пјесмом о Сремским Карловцима освојила је треће мјесто и награђена Плакетом. Диплому Поетске искре добила је на конкурс у Гостивару са пјесмом *Мајчине речи*. На *Фејсбук фестивалу* у Хрватској освојила је девето мјесто са пјесмом *Нема ме више*. Њене пјесме објављиване су у бројним међународним и домаћим зборницима поезије, а поема *Избјегличка колона* објављена је у великом броју часописа, информатора и брошура. Члан је Културне књижевне заједнице Крајине, Књижевног клуба Раковица, Креативне радионице Балкан и Савеза књижевника у отаџбини и расијању.

тога из њеног живота, али и својих сународника, Крајишника. Лика је описана готово из свих углова. Ту су планине, зиме, вуци, трешње, ораси, шљиве, брезе, орање, коњи, пси итд. Ипак најдубља пјесничка осјећања учувају се у опису мајке, оца, баке”.

– Много нашег народа пати за својим изгубљеним завичајем, имањем и некадашњим животом. Наша дружења се сведе на разговоре о оним временима „тамо”. Патњу изазива бол, а бол ако се не лијечи доводи до фаталног исхода. Пјесници су доктори за људске душе – рекао је Пражић и додао да је за њега географски простор између Велебита, Мале и Велике Капеле, Пљешевце и Зрмање само катастарска категорија.

– Моја Лика се налази тамо гдје сам ја и моји пријатељи, било гдје на свијету. Права Лика се налази у Милкиним пјесмама и у нашим сјећањима. Та Лика је већа, љепша и слободнија од ове коју сматрам катастарском

категијом – закључио је Пражић.

Дјевојка с камена, како је за себе рекла ова пјесникиња, поријеклом из Лике, није крила одушевљење великом посјетом и са задовољством је потписивала књиге публици.

– Мало сам узбуђена кад вас видим у толиком броју, али немам трему вечерас – рекла је Милка за *Српско коло*.

УСКОРО ЗБИРКА ЉУБАВНИХ ПЈЕСАМА

Она је рекла да збирка садржи сто једну пјесму, а да ће ускоро изаћи нова, у којој ће се наћи око 130 љубавних пјесма, у оквиру пројекта *Књига пјесмама Снови у ојлегалу*, издавач Удружење избјеглица из Р. Хрватске уз подршку Секретаријата за културу Града Београда.

– Почела сам да пишем дјечију поезију, а онда ме је љубав према завичају одвела на сасвим другу страну. Низале су се пјесме једна за другом, свака окупана мојим сузама. Сјећања су ме враћала у родни крај, у моје дјетињство, у родну кућу која више не постоји. Схвативши да око мене има много људи који су изгубили завичај и да воле такве пјесме, почела сам да објављујем пјесме на Фејсбуку – рекла је Милка и објаснила да су је пријатељице дуго наговарале да објави пјесме на начин да буду доступне читаоцима.

Дружење је послје промоције настављено евоцирањем успомена уз пјевачку групу *Биро Личка калдрма* – Дрвар. **ВЕСНА ВУКОВИЋ**

У ГЛИНИ ПРОМОВИСАНА ШЕСТА КЊИГА КЊИЖЕВНИЦЕ МИЛКЕ КАЈГАНИЋ

КАД СУЗА КАНЕ – БЕЗГЛАСНИ ГОВОР И НЕСРЕЋЕ И СРЕЋЕ

Дана 30. августа 2017. године у Глини је у организацији Градског вијећа српске националне мањине промовисана нова књига познате и признате књижевнице Милке Кајганић. Публици је представљена збирка новела *Кад суза кане* у којој је садржано 25 кратких прича базираних на истинитим догађајима, мотивисаних народном традицијом као и оновременим догађајима. Како и сам наслов сугерише, темељна импресија најновије, шесте по реду књиге је суза!

– Сузе су безгласни говор и несреће и среће јер живот је и једно и друго – написала је у рецензији Сава Гајић Ивић. У веома угодној атмосфери новеле су најчешће читале ауторка Милка Кајганић и банијска пјесникиња и новинарка Јагода Кљајић, чија је збирка пјесма писаних искључиво старим банијским дијалектом управо у завршној фази припреме за штампу.

Осим синоћ представљене најновије књиге, Милка Кајганић иза себе има више него успјешна књижевна остварења: *Чиишанка Кордуна*, *Храбра саниитарка*, *Трагови гјетиниства*, *Ошмица гјетиница* и *Зайовјед срца*. *Ошмица гјетиница* доноси потресне приче о животу овдашњих људи у туђини, *Зайовјед срца* приповиједа о љубави у мјешовитим браковима, док су све остале везане уз Кордун – непресушну ауторкину инспирацију. Посебно успјешно остварење је *Чиишанка Кордуна*, књига која је недавно доживјела треће издање и коју је Хрватска академија знаности и умјетности оцјенила изузетним доприносом у изучавању културе Срба у Хрватској, посебно у очувању изводног говора и ријечи!

– Милка је већ трећи пут у Глини, а надамо се да ће се идуће године представити новом књигом“, рекао је у име организатора предсједник глинског мањинског

вијећа и Градске организације СДСС-а Глина Жељко Гавриловић.

Милка Кајганић Мраовић рођена је у селу Козарац на Кордуну. Виша медицинска сестра и дипломирана правница писањем се бави од 1989. године, што као књижевница, што као слободна новинарка. Уз остале медије била је дописница београдских *Вечерњих новостии*, те једна од првих дописница загребачких *Новостии* са Кордуна и Баније. Живи у Швајцарској, гдје је чланица и секретар Друштва српских писаца.

Осим Глине у овом „турнусу“ имала је промоцију у Вргинмосту, већ средином октобра заказана је промоција и књижевно вече у Загребу, а до краја октобра Милка Кајганић ће се у организацији Завичајног удружења Кордунаша и Банијаца Милош Војновић представити у Вуковару и околним мјестима.

БОРО РКМАН

НОВА КЊИГА ЧЕДОМИРА ВИШЊИЋА У ИЗДАЊУ СКД ПРОСВЈЕТА ИЗ ЗАГРЕБА

ВРЕМЕ СПОРТА И РАЗОНОДЕ Титина Хрватска и њени Срби 1951-1971.

Из штампе је изашла најновија књига Чедомира Вишњића *Време спортиа и разоноде – Титина Хрватска и њени Срби 1951-1971*. Ријеч је о хронолошком наставку *Партизанској љетовања* и завршном дијелу непланиране трилогије о односу Срба из Хрватске и комунистичког покрета. Књига која никада неће оставити равнодушним доноси занимљива поглавља:

- Прича о судбини Државе и Партије развоју хрватско-српских односа у хрватској и Југославији

- Хроника преживљавања Српске православне цркве и Српског културног друштва *Просвјета* у СР Хрватској 50-их и 60-их година ХХ вијека

- Срби у Хрватској и њихов однос према заједништву, федерацији и републици; њихов однос према својој цркви и националној култури

- Јунаци једног времена: Владимир Бакарић, Симеон

Злоковић, Руди Супек, Ницица Рапајић, Бранко Ђоњић, Станко Пармаћ, Станко Кораћ...

- Бакарићев однос према Србима у Хрватској и према Београду

- Прича о актерима Хрватске 1971. са друге стране; прича о привременим

поједницима и коначним губитницима, комунистима Хрватима и Србима, који су створили све, па и оне који су их уништили

Ова књига ће се моћи набавити на 62. Међународном београдском сајму на штанду СКД *Просвјета* Загреб у првом „прстену“ хале 1.

ОДРЖАН ФУДБАЛСКИ ХУМАНИТАРНИ ТУРНИР У ДРВАРУ

» Начелник општине Босанско Грахово Душко Радун са Ненадом Марковићем

Концерт Дејана Матића одушевио дрварчане

У Дрвару је 4. августа 2017. године одржан Фудбалски турнир *Дрво бестџи куд Дрвар 2017*, који је поред спортског имао и хуманитарни карактер.

Дрварчани су показали велико срце и одазвали се позиву да помогну суграђанки Весни Миљевић, која трпи тешке болове у кичми, који су у медицинској науци описани као једни од најтежих. За оперативни захват неопходно је да се скупи 40.000 КМ, а током поменуте вечери сакупљено је 3.000 КМ.

У спортском дијелу програма виђени су врло неизвјесни фудбалски мечеви. У узбудљивој финалној утакмици турнир је освојила екипа *Мис бестџи*, која је у финалу савладала Спортско удружење *Дринић* резултатом 6:4. Треће мјесто припало је екипи *Пицерија* – Грахово.

Пред препуним трибинама у име спонзора турнира награде су уручили Дарко Кајтез, власник фирме *Дрво-бестџи*, и познати естрадни умјетник Дејан Матић. По завршетку турнира на радост

домаће публике Дејан Матић одржао је концерт.

Турнир је одржан на теренима за мали фудбал Спортског центра *Радомир Ковачевић* у Дрвару. Овај турнир организовао је начелник општине Босанско Грахово Душко Радун, који је био и двогодишњи голман ФК *Борац* Дрвар. Он је рекао да је тежња да и овај турнир прерасте у традицију и подсети на срећнија времена када су се у дане око Илиндана одржавали фудбалски турнири.

СТЕВАН БАЊАЦ

» Дејан Матић и Дарко Кајтез са побједницима турнира екипом Мис Бест

» Спортско удружење Дринић је пружио жесток отпор у финалу

ЗЕМЉАЦИ СЕ НА ПРЕОБРАЖЕЊЕ ОКУПИЛИ У БАЧКОЈ ТОПОЛИ

Крајишници из Инђије побједници традиционалног Турнира у боћању

Клуб досељених и прогнаних лица општине Бачка Топола организовао је 19. августа 2017. године 11. Турнир у боћању у Бачкој Тополи. На турниру је учествовало 16 екипа из Болеча (Бео-

града), насеља Алтина (Београд), Инђије, Новог Сада, Сивца (Кула), Палића (Суботица), Бачког Душанова (Суботица), Бачке Тополе и др.

Прво мјесто освојила је екипа Инђије (Слободан Гр-

кинић, Љубомир Гркинић, Гојко Давидовић и Милан Ђуба), друго мјесто су заузели чланови екипе из Бачког Душанова (Ненад Шарић, Павле Миљановић и Саша Ераковић), док се трећег мјеста домогла екипа из Сивца (Мирко Комазец, Чедомир Вранић, Игор Опачић и Миодраг Перић).

Послије турнира за добро расположење и атмосферу побринуо се *Локс бенд* из Суботице.

Б. АЦАН

КЛУБ ПОСТАО ПУНОЉЕТАН

Клуб досељених и прогнаних лица општине Бачка Топола основан је 18. 3. 1999. године. Оснивачи су прогнани Срби који су из разних крајева бише Југославије стигли на ове просторе у периоду од од 1991. године до 1998. године.

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ СРПСКО КОЛО

Уколико желите редовно да добијате свој примјерак „Српског кола“ на кућну адресу довољно је да позовете број дописништва у Новом Саду **021/66 13 600**
Радно вријеме: Понедељак, сриједа и петак од 9 до 16, а уторак и четвртак од 12 до 19 часова.

ПОД ПОКРОВИТЕЉСТВОМ ОПШТИНЕ АЛИБУНАР У НАСЕЉУ КОЛОНИЈА ОРГАНИЗОВАНА ТРАДИЦИОНАЛНА СПОРТСКА МАНИФЕСТАЦИЈА

ОДРЖАН ДРУГИ СЕЛЕУШКИ ВИШЕБОЈ

Више стотина гледалаца окупљених на овом скупу, упркос кишном времену, имало је прилику да ужива у древним спортским дисциплинама, а преко стотину такмичара, углавном млађих, пружило им је то задовољство. Својим присуством скуп су увеличали Предраг Белић, председник општине Алибунар, Данијела Лончар, начелница Јужнобанатског округа и Миодраг Линта, замјеник председника Одбора за дијаспору и Србе у региону Скупштине Србије, који је вишебој прогласио отвореним.

Међу гостима били су још присутни, између осталих, Бошко Тијанић, замјеник председника општине Алибунар, Власто Марић, директор Јавно-комуналног предузећа *Универзал* и Зоран Срдџић, председник Удружења избјеглица и колониста општине Алибунар. Такмичење се одвијало у осам јединичних дисциплина и једној екипној. Надвлачење конопца, у женској и мушкој конкуренцији, изазвало је највећу пажњу, а прво мјесто у мушкој конкуренцији освојили је екипа *Грмеч у срцу*. Најбољи појединци били су Радован Видачић и Јован Ступар са по двије побједе, с тим да је Видачић освојио и два друга мјеста и тиме засјенио све остале такмичаре.

КОЛОНИСТИ

Селеуш, тачније насеље Колонија, било је домаћин другом по реду вишебоју, којим су, како нам рекоше домаћини, жељели да подсјете старе а науче младе како су се некада њихови преци надметали и „мјерили“ своју снагу.

Колонија, као дио банатског села Селуш, настала је у пролеће 1920. године када је шездесетак добровољаца тј. учесника Великог рата, махом из Херцеговине и Лике, добило у Селеушком атару по пет хектара земље, на којима су изградиле своје домове и почели да обрађују плодну равничарску земљу. Други талас колонизације десио се након Другог свјетског рата. За разлику од њиховог мирног доласка у ове крајеве, деведе-

» Милан Гомирац, Бошко Тијанић, Зоран Срдџић, Миодраг Линта, Предраг Белић са супругом Виолетом

сетих година, умјесто колониста, стигле су колоне прогнаника из Хрватске, који су својим радом и марљивошћу, уз несребичну помоћ домицилног становништва, опет кренули од почетка и изградиле на овом простору своје куће и започели нови живот.

Цијело такмичење одржано је у порти сеоске цркве посвећене српским светитељима а освештане 10. септембра 1989. године, истовремено кад је откривен и споменик у част палих бораца у Балканским ратовима, на Солунском фронту и НОР-у.

Домаћине из Селуша, чланове организационог одбора, учеснике вишебоја, госте и бројне гледаоце поздравио је Предраг Белић, председник општине Алибунар наглашавајући да локална самоуправа подржава овакав вид манифестација и то ће чинити и даље.

— Ово није скуп који има само спортски карактер, већ један саборни карактер, да се окупимо, да се зближимо, да се дружимо и што је најважније да одржимо нашу традицију. Жеља нам је да, као што су то чинили наши преци, витештво, част и поштење буду на првом мјесту, да побиједо најбољи, а да сви заједно уживамо у овом такмичењу — нагласио је Белић, додајући да овај вишебој постаје традиција коју треба чувати и развијати убудуће.

Миодраг Линта је похвалио руководство општине Алибунар на челу са председником Предрагом Белићем, које је активно радило на рјешавању стамбених и других проблема са којима се сустрјећу прогнана лица. Општина Алибунар је међу првима у Србији кренула у рјешавање питања откупа стамбених јединица. Остало је још да се ријеша питање откупа стамбених јединица које су изграђене по принципу „кључ у руке“ на чему се активно ради у сарадњи са Комесаријатом за избјеглице и миграције.

Младост и искуство
Кренула су и такмичења. Добро организован тим судија најприје је на терен извео,

како и доликује, оне најмлађе. Трчање у врећама била је дисциплина гдје се, због великог броја учесника, чак у три групе морало кретати са циља. На крају је побиједила дјевојчица Анастасија Берат, једина припадница „слабијег пола“ у свим дисциплинама.

Ређале су се једна за другом дисциплине трчање по брвну, гдје је друго мјесто освојио најмлађи такмичар Јован Ђурувија, држање на вратилу, скок у вис, скок у даљ, бацање камена са рамена, надвлачење клипа и пењање уз стожину. Поједине изједначене, а код неких су се, што треба напоменути, својим резултатима истакли појединци. То се прије свега односи на Радована Видачића, најбољег у скоку у вис и даљ, као и Јована Ступара, који је био најбољи у држању на вратилу и пењању уз стожину. У овој другој дисциплини Ступар, чији преци вуку поријекло из Босанског Петровца, био је ненадмашан, не случајно, јер је троструки првак вишебоја у Невесињу, а ове године стожину високу десет метара „савладао“ је за мање од девет секунди, постигавши рекордно вријеме.

Екипа Банатског Великог Села поред Кикинде, ове године имало у свакој дисциплини свог представника. То нам је потврдио и Јован Ступар, председник Удружења вишебојаца у овом мјесту.

КОН(О)ПАЦ ДЈЕЛО КРАСИ

У ревијалном дијелу надвлачења конопца такмичиле су се двије женске екипе, а непосредно након тога већ у првом мушком надвлачењу састали су се највећи конку-

ренти за најсјајније одличје — домаћи *Грмеч у срцу* и гости из Банатског Великог Села. Тек након трећег надвлачења домаћини су били бољи и заслужено, у каснијим борбама гдје нису имали право такмача, освојили прво мјесто у најцјењенијој дисциплини вишебоја, ма гдје он да се одржава. Друго мјесто припало је екипи *Селеушки вишебој*, док је трећу степену побједничког постоља заузео *Владимировац*.

Истовремено док се одржавао вишебој, десет екипа на два терена такмичило се у још једној игри коју су у овај крај донијели колонисти, бајетам. Послије скоро цјелодневног надржавања прво мјесто освојио је *Владимировац*.

Мјесна заједница Селеуш, Општина Алибунар и Организационо одбор наградили су најбоље пехарима и медаљама. Домаћини су се захвалили пригодним поклонима свима онима који су на разне начине допринијели организацији и све учеснике и госте позвали да дођу сљедеће године на наредни, сада већ традиционални, 3. *Селеушки вишебој*.

Под покровитељством и уз финансијску подршку Општине Алибунар на челу са председником Предрагом Белићем одржан је 2. *Селеушки вишебој*.

Посебне заслуге за одличну организацију и за веома позитиван утисак са овогодишњег вишебоја припадају Организационом одбору на челу са Зораном Братићем. Остали чланови Организационог одбора били су Милош Поткоњац, Славен Лака, Милош Косовац, Марко Косовац, Не-

ТРКА У ВРЕЋАМА

1. Берат Анастасија
2. Вујовић Драган
3. Самолов Драган

ТРЧАЊЕ ПО БРВНУ

1. Лака Дејан
2. Ђурувија Јован
3. Лисица Јован

СКОК У ДАЉ

1. Видачић Радован
2. Лисица Јован
3. Ђукић Борислав

ДРЖАЊЕ НА ВРАТИЛУ

1. Ступар Јован
2. Лисица Јован
3. Лака Далибор

СКОК У ВИС

1. Видачић Радован
2. Бајрић Нусрет
3. Врањеш Борислав

НАДВЛАЧЕЊЕ КЛИПА

1. Почуча Драго
2. Видачић Радован
3. Мијатовић Драгош

ПЕЊАЊЕ УЗ СТОЖИНУ

1. Ступар Јован
2. Трамошљанин Илија
3. Бајрић Нусрет

КАМЕНА С РАМЕНА

1. Шкондра Светко
2. Видачић Радован
3. Хинић Александар

НАДВЛАЧЕЊЕ КОНОПЦА

1. Грмеч у срцу
2. Селеушки вишебој
3. Владимировац

бојша Братић, Милан Орлић и Борислав Ђукић.

Касније, дубоко у ноћ, настављено је народно весеље уз крајишке пјесме групе *Са во и Љубиша*, али и пјесме из репертоара познате умјетнице Вере Матовић, која је такође била гост овог села у јужном Банату.

ТЕКСТИ ФОТОГРАФИЈЕ:
ЖЕЉКО ЂЕКИЋ

» Екипа *Грмеч у срцу* најбоља у надвлачењу конопца